

Жылдық есеп 2009
ҚазМұнайГаз Барлау Өндіру

ҚазМұнайГаз
БАРЛАУ ӨНДІРУ АҚЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

ҚМГ БӨ мұнай мен газ өндіру жағынан Қазақстандағы көшбасшылардың үштігіне кіреді.

“ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” АҚ (ҚМГ БӨ, Компания) 2004 жылдың наурыз айында “Өзенмұнайгаз” АҚ (ӨМГ) және “Ембімұнайгаз” (ЕМГ) АҚ біріктіру арқылы құрылды.

ӨМГ және ЕМГ кен орындары 2Р категориясы бойынша 234 миллион (1,7 млрд. баррель) тоннадан аса мұнай қорын қамтиды. Бүгінгі таңда ҚМГ БӨ активінде 2007-2009 жасалынған сатып алуларды қоспағанда, 41 кен орны бар. Компанияның 2009 жылдың соңында дәлелденген және ықтимал қорларының жалпы көлемі “Қазгермұнай” БК ЖШС, “СООЛ” және “ПетроҚазақстан Инк.” компанияларындағы үлестерін қосқанда, 300 миллион тоннадан асатын (2,2 млрд. баррель) көлемді құрайды.

Компанияның акциялары Қазақстан қор биржасында (KASE), ал жаһандық депозитарлық қолхаттары – Лондон қор биржасында (LSE) орналастырылған.

ҚМГ БӨ мұнай өндіруден көпжылдық мол тәжірибесі бар және Қазақстандағы көніштердің геологиялық құрылымы саласында кеңінен мол мәлімет жинақтаған.

Мазмұны

- 1 Қаржылық және операциялық көрсеткіштер
- 2 Директорлар кеңесі төрағасының сөзі
- 4 Бас директордың сөзі
- 6 Директорлар кеңесі
- 8 2009 жылдың оқиғалары
- 14 Операциялық қызмет
- 18 Компанияның дамуы
- 24 Әлеуметтік жауапкершілік
- 32 Еңбек және қоршаған ортаны қорғау
- 34 Корпоративтік басқару жөніндегі ақпарат
- 46 Қаржылық жағдай және қаржы-экономикалық нәтижелерін талдау
- 58 Тәуекелдер факторлары
- 61 Тәуелсіз аудиторлардың есебі
- 62 Топтастырылған қаржылық есептілік
- 94 Мөншік құрылымы
- 95 Акционерлерге арналған ақпарат
- 96 Анықтамалық ақпарат
- 97 Жазбалар үшін

Қаржылық және операциялық көрсеткіштер

2P¹ санатының қорлары

млн. тонн

Мұнай өндіру²

жылына млн. тонна

Сату көлемі²

жылына млн. тонна

Экспорт²

жылына млн. тонна

Түсім³

млрд. теңге

Таза пайда¹

млрд. теңге

Күрделі салымдар³

млрд. теңге

Таза ақша қаражаттары⁴

млрд. теңге

Акцияға дивиденд

теңге

ЖДҚ дивиденд⁶

US\$

Орташа бағамдар

KZT/USD

1 ҚГМ, ССЕЛ және ПҚИ үлестерін қосқанда.

2 ҚГМ және ССЕЛ үлестерін қоспағанда.

3 ҚГМ, ССЕЛ және ПҚИ үлестерін қоспағанда.

4 Займдарды шегергендегі ақша қаражаттары, олардың баламалары және қаржылық активтер (ақша қаражаттарын және ҚазМұнайГаз Қаржы ПҚИ Б.В қайтару құқығынсыз бөректерді қосқанда).

5 Директорлар кеңесінің 31.03.2010 жылғы ұсынымдары акционерлердің 25.05.2010 жылғы жалпы жиналысының мақұлдауына жатады.

6 2008 жыл үшін 150,13 бағамы (2009 28 мамыры, яғни 2008 жылғы дивидендті бөкіткен акционерлердің жылдық жалпы жиналысының датасындағы бағамдық айырмасы) және 2009 жыл үшін 150,0 теңге/АҚШ доллары бағамы бойынша (ҚР Ұлттық Банкімен бөкітілген ағымдағы индикативті диапазон ортасы) ауыстырылды.

Директорлар кеңесі төрағасының сөзі

Қайыргелді Қабылдин
Директорлар кеңесінің төрағасы

2009 жылы да ҚМГ БӨ жақсы жетістіктерге қол жеткізгендігін қуанышпен атап айтқым келеді. Жаһандық экономикалық құлдырау тұсында қаржылық рынок жағдайының нашарлағанына қарамастан, 2009 жылы ҚМГ БӨ 209,7 млрд. теңге (1 422 млн. АҚШ доллары) көлемінде табыс тапты, ал акцияға шаққандағы табысы 2 871 теңгені (бір ЖДҚ-на 3,2 АҚШ долларын) құрады.

2009 жылдың маусым айында ҚМГ БӨ жаңа бас директоры болып Кенжебек Ибрашев тағайындалды. Ол Компанияға дамудың келесі кезеңінде басшылық жасайтын болады. Ибрашев мырза Компанияның Директорлар кеңесінде бірнеше жыл бойы жұмыс істеп келеді және Қазақстанның мұнайгаз бизнесінің ерекшеліктерін терең меңгерген және мол тәжірибе жинақтаған. Сондай-ақ Компанияның бұрынғы басшысы Асқар Балжановқа ҚМГ БӨ-ні дамытуға сіңірген елеулі еңбегі үшін айтар алғысым ерекше.

Біздің стратегиямызға сәйкес 2009 жылдың соңында біз “ПетроҚазақстан Инк.” компаниясының 33% акциясын сатып алуды сәтті аяқтадық. Бұл мәміле біздің ресурстық қорымызды ұлғайтуға мол ықпал етері даусыз және ол өсу стратегиясының жалғасы болып табылады. 2010 жылы бұл сатып алуы Компанияның топтастырылған мұнай көлеміне 17%-ға жуық мұнай қосады деген сенімдеміз.

Бұрын жасалынған сатып алулар, яғни “Қазгермұнай” және CCEL-дің 50% үлесі де 2009 жылы жағымды жағынан танылғандығына қуаныштымыз. Ендігі кезде Қазақстанның құрлығындағы активтерді топтастыруға және “ҚазМұнай Газ” компаниялар тобының жалпы стратегиясымен ҚМГ БӨ-ның халықаралық мұнайгаз жобаларына қатысуын қамтамасыз етуге күш салмақпыз. Қазақстандағы және шет елдердегі оффшорлық кен орындарын игеруге қатысу міндеті де ҚМГ БӨ дамуының стратегиялық бағытының бірі болып табылады.

Мұнайдың бағасы едәуір төмен болған жағдайдың өзінде біз өзіміздің барлық жобаларымызды қаржыландыруға, соның ішінде, бұрыннан жинақталған ақша ресурстарының, сондай-ақ қолма-қол құралдардың үздіксіз ағымының арқасында геологиялық барлауға елеулі қаражат салуға мүмкіндігіміз бар. 2010 жылы Компания 95 млрд. теңгеге жуық (633 млн. АҚШ доллары) қаражатты күрделі шығыстарға, соның ішінде, пайдалану және барлау ұңғымаларын қаржыландыру, сондай-ақ ілеспе газдарды пайдаға асыруға бағытталған бағдарламаны іске асыру сияқты күрделі шығыстарға жұмсауды жоспарлап отыр.

ҚМГ БӨ бұрынғыдай, негізінен алғанда, мұнай беруді арттырудың қазіргі тиімді әдістерінің көмегімен негізгі активтердің өнімділігін сақтау мақсатында негізгі Өзен және Ембі кен орындарының мұнай деңгейін қолдауды көздеп отыр.

Қолда бар айтарлықтай қордың және нақты стратегиямыздың арқасында біздің экономикалық дағдарыс мен белгісіздік кезеңінен аз шығынмен шығуға нақты мүмкіндіктеріміз бар. Даму стратегиясын іске асыра отырып, төндестірілген бағытты сақтаймыз әрі жобаларымыздың қазіргі уақыттағы экономикалық тұрғыдан өнім беруі мен мақсатқа сәйкестілігіне қатаң сүйене отырып, өз жобаларымызға қатысты инвестициялар ағымының толастамауын қамтамасыз ете аламыз.

Халықаралық инвестициялық қауымдастықтың ұдайы ҚМГ БӨ-ге қызығушылық білдіруі инвесторлардың басым көпшілігінің Компания тиімділігін мойындағанын көрсетеді. Мұның айқын дәлелі – әлемдік қор рыноктарындағы дағдарыс салдарынан туындаған құлдыраудан соңғы 2009 жылы акциялар құнының тез арада қайтадан қалпына келуі және 2009 жылдың қыркүйек айында Қытай инвестициялық корпорациясының Компанияның 11% акциясын сатып алуы.

Мұнай компаниялары ауық-ауық жаһандық экономикалық процестерге, мұнайға қатысты бағаның құбылмалылығына, қатаң табиғи жағдайларға, тұтастай алғанда, мұнай және газ секторын мемлекеттік реттеу барысында туындайтын өңбек даулары және көптеген мәселелерге байланысты белгілі бір қиындықтарды бастан өткеруде. Бұған қарамастан, жыл өткен сайын біз одан сайын күшейе түсеміз әрі өзіміздің

акционерлеріміздің, жалпы Қазақстанның игілігі үшін Компанияны нығайтуға үлкен сенімділікпен қадам басып келеміз.

Қазіргі заманда Компанияның атын шығаратын тек өндірістік көрсеткіштер, сандар мен көлемдер ғана емес, сонымен бірге корпоративтік жауаптылықтың жоғары деңгейі. Біз үшін корпоративтік басқару мен әлеуметтік мәселелерді шешу өндірістік және қаржылық міндеттерді шешуден де маңызды. Осы ұстаным корпоративтік және әлеуметтік жауаптылық Компанияның ұзақ мерзімді акционерлік құнын қолдау үшін аса қажет екендігін жіті түсінуге негізделген. Қызметкерлер және жергілікті тұрғындар алдында міндеттерді орындаудан бұлтару, қоршаған ортаны қорғау жөніндегі нормаларды сақтамауға жол беру мүмкін емес деп есептейміз. Біздің қызметкерлеріміз – ең бағалы ресурсымыз екендігін жақсы түсінеміз. Және де жоғары білікті мамандарымыз бен қызметкерлеріміздің еңбегін мақтан тұтамыз, сондай-ақ қашан да олар үшін қолайлы еңбек жағдайын жасауға күш саламыз. Компания өзінің қызметкерлерімен үйлесімді диалог орнатуға, олардың басындағы жағдайларға атүсті қарамай, мәселелерін шешуге аянбай көмек беруге үнемі дайын.

Осы тұста ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің және тәуелсіз директорларының тиімді жұмысын атап өтіп, өз өкілеттігін 2010 жылы тоқтатқан тәуелсіз директор Кристофер Маккензиге оның тәуелсіз директор және Сыйақылар жөніндегі комитеттің төрағасы ретіндегі ортақ іске қосқан өлшеусіз үлесіне алғыс білдіргім келеді. Сондай-ақ ҚМГ БӨ барлық қызметкерлерін үлкен жетістіктерге бірігіп қол жеткізуге бағытталған күнделікті ерен еңбектеріне айтар алғысым шексіз.

Қайыргелді Қабылдин
Директорлар кеңесінің төрағасы

Бас директордың сөзі

Кенжебек Ибраев
Бас директор

“ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” АҚ Бас директоры қызметіне Компанияны 2006 жылы IPO үлкен жетістікпен жеткізіп, ҚМГ БӨ келешек өсуіне даңғыл жол салған, негізін берік еткен Асқар Балжановтың орнын алмастырып, 2009 жылдың орта шенінде келдім. Компанияның қызметі маған етене таныс, өйткені мен осы қызметке тағайындалғанға дейін “ҚазМұнайГаз” Ұлттық Компаниясында (ҚМГ ҰК) барлау және өндіру жөніндегі вице-президент қызметін атқарып, ҚМГ БӨ дамуын зейін салып бақылап жүрдім. 2007 жылдан бастап ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің мүшесімін және Компанияның әлеуеті туралы, оның келешек жобалары мен перспективалары жөнінде айқын көзқарасым бар.

Негізі қаланған сәттен бастап Компания елеулі жетістіктерге қол жеткізді және халықаралық мұнай рыногында маңызды ойыншы ретінде нық бекітілді. Жаһандық экономикалық дағдарысқа қарамастан, Компания бұрынғысынша онымен байланысты мәселелерді, сондай-ақ мұнайға қатысты бағаның тұрақсыздығына және басқа да ішкі және сыртқы факторларға негізделген қиындықтардың алдын алу үшін барлық қажетті ресурстарға ие.

Өздеріңіз білетіндей, 2009 жылы 1 қаңтарда Қазақстан Республикасының жаңа Салық Кодексі өз күшіне енді. Оның Компанияның қаржысына әсер ету дәрежесі елеулі деңгейде рынок конъюктурасына байланысты болады. Дегенмен жаңа салық жүйесі жеткілікті деңгейде ашық және мұнай бағасының әртүрлі болуы жағдайында мемлекеттік бюджетке салық түсімдерінің әділетті деңгейде болуын қамтамасыз ете отырып, Компанияның табысты болуына мүмкіндік береді.

Бүгінгі таңда ҚМГ БӨ балансында елеулі сома - 4 млрд АҚШ долларына жуық қаражат бар. Біздің стратегиямыз осы қаржыны негізінен, жаңа активтер сатып алу, қолданыстағы кен орындарындағы өндірісті қолдау, геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу және барлауға лицензиялар алу сияқты ұзақ мерзімді жобаларға жұмсауды қарастырады. Біз сондай-ақ ҚМГ ҰК өзара тығыз байланысымыздың басымдықтарын бұрын қабылданған мәмілелерге сәйкес пайдалануды жалғастыратын боламыз.

Даму стратегиясына сәйкес, 2009 жылдың желтоқсан айында Компания аяқталған сатып алулардың тізіміне “ПетроҚазақстан Инк.” компаниясының 33% акциясын сатып алуын қосты. “ПетроҚазақстан” көмірсутегін барлау, өңдеу, өндіру және сатумен айналысады. 2009 жылғы мұнай

өндіру 6 млн. 294 мың тоннаны (күніне 134 мың баррель мұнай) құрады. Бұл барынша тиімді актив және біз 2010 жылы одан жақсы нәтиже беретінін күтеміз.

Қазақстанның құрғақ жерлеріндегі өндірілетін активтерді топтастыру процесінің аясында Компания “Қазақойл Ақтөбе”-нің 50% акциясын, “Қазақтүрікмұнай”-дың 51 %, сондай-ақ “Маңғыстаумұнайгаз”-дың 50% акциясын сатып алу жөніндегі жұмыстарды жалғастырып келеді. Бұл ретте біз өзіміздің ресурстық қорымызды әрі қарай ұлғайту және Компанияның құнын біздің акционерлеріміз бен өз өліміздің мүддесіне сай арттыру үшін Қазақстаннан да, шет елдерден де өзге де тартымды активтерді сатып алу мүмкіндіктерін қарастыруға дайынбыз.

ҚМГ БӨ мұнай өндіру жағынан Қазақстандағы көшбасшылардың үштігіне кіреді. 2009 жылы Компания “Қазгермұнай” БК ЖШС және CCEL (“Қаражанбасмұнай”) үлесін қосқанда, 11 497 мың тонна мұнай (күніне 232 мың баррель) өндірді. Бұл 2008 жылмен салыстырғанда 3,8% төмен, бірақ, қатаң табиғи жағдайлар мен электр қуатындағы уақытша іркілістерге қарамастан, өндіріс көлемінің төмендеуі жоспарланған деңгейден елеусіз ғана төмен болғанын атап өткеніміз жөн. Біз қолданыстағы активтердегі өндірудің оңтайлы деңгейін ұстап тұруға ұмтыламыз және мұнай алудың жетілдірілген әрі экономикалық тұрғыдан тиімді әдістерін пайдалануды жалғастыра береміз. 2010 жылы өзіміздің негізгі активтерімізге қатысты күрделі шығыстарды арттыруды және негізгі кен орындарындағы мұнай деңгейі мен өндірістің жалпы өсімін қолдау мақсатында өз ресурстық қорымызды кеңейтуді жоспарлап отырмыз. Күрделі шығыстар көлемінің артуы әлемдік экономикалық дағдарыс аяқталған соң, Компания қызметінің қалыпқа келудегі маңызды қадамын білдіреді. Қаржылық ресурстарымыз Компанияның келешегін, әсіресе бюджеті үш есе арттырылған барлауды және ілеспе газды пайдаға асыруды инвестициялауға мүмкіндік береді.

ҚМГ БӨ әлеуеттерінің бірі – бұл корпоративтік басқару, процедуралар мен есептіліктің тиімділігінің жоғары стандарттарына ден қоюы. Компания жыл сайын осы салалардағы жетістіктерді жариялап отырады. 2009 жылдың шілде айында халықаралық Standard & Poor's (S&P) рейтингтік агенттігі ҚМГ БӨ “BB+” корпоративтік несиелік рейтингін растады және Компанияға “ГАММА-6” корпоративтік басқару рейтингін берді. Бұл рейтинг

корпоративтік басқару рейтингінің (КБР) жаңартылған әдістемесіне негізделген және басқару және іскерлік тәжірибе құрылымына берілген аса толық баға болып табылады. Агенттік ҚМГ БӨ бас компаниямен қалыптасқан және айқын өзара қатынастарын, аудиттің білікті жүйесін, акционерлермен тиімді қатынасу және тәуелсіз директорлардың қызметін қосқанда, корпоративтік басқаруының мықты жақтарын бағалады. Компанияның өсіп келе жатқан халықаралық беделінің тағы бір айғағы – 2009 жылдың қыркүйек айының соңында ҚМГ БӨ 11% акциясын Қытай инвестициялық корпорацияның сатып алуы болды.

Адамдарға және мұнай өнеркәсібі қызметкерлерінің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларына назар аудару - ҚМГ БӨ қызметінің негізгі аспектісі болып саналады. Біз қызмет атқарып отырған барлық аймақтарда жергілікті тұрғындардың және Компанияның дамуына үлкен үлес қосып отырғандардың өмір сапасын жақсарту үшін қолдан келгеннің бәрін жасауға дайынбыз. Біздің жетістіктеріміз – бұл біздің барлық қызметкерлеріміздің қауырт жұмысы мен жоғары кәсібилігінің нәтижесі және біз Компанияның барлық құрылымдық бөлімшелерінде әлеуметтік-жауапты басқарушылық процесстерді енгізуге талпыныс жасаймыз.

Тәжірибесі мен кәсіби шеберлігі ҚМГ БӨ-ні өз мақсаттарына жеткізуге демеу болатын әрі барлық, тіпті, ең күрделі міндеттердің өзін уақтылы және дұрыс шешуге көмектесетін әріптестеріміз бен серіктестерімізге ерекше алғысымды білдіргім келеді. Жан-жақты қолдау көрсеткені үшін “ҚазМұнайГаз” Ұлттық компаниясына, Директорлар кеңесі мен тәуелсіз директорларға ерекше алғыс айту қажет деп санаймын. Себебі, олардың сауатты басқаруы мен тиімділікке бағытталған жұмыстары Компанияның ұзақ мерзімді акционерлік құнын арттыруға ықпал етіп, оның келешек дамуын алдын ала бірнеше жыл бұрын қамтамасыз етіп отыр.

Кенжебек Ибраев
Бас директор

Директорлар кеңесі

Компанияны басқарудың негізгі органы – Директорлар кеңесі, ал атқарушы органы – Компания Басқармасы. Басқарманы басқаратын Бас директор, сондай-ақ Компанияның Директорлар кеңесінің мүшесі және Компанияның атқарушы органының Директорлар кеңесіндегі жалғыз өкілі болып табылады.

Қайыргелді Қабылдин

2008 жылғы тамызда ҚМГ ҰК президенті болып тағайындалды. Сол жылдың 24 қыркүйегінде ҚМГ БӨ Директорлар Кеңесіне сайланып, 2008 жылдың 8-қазанында Компанияның Директорлар кеңесінің төрағасы болып тағайындалды. Қазақ политехникалық институтын бітірді және мұнай-газ саласында 30 жылдан астам тәжірибесі бар. Бұл тағайындауға дейін ол “Самұрық” мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдинг басқармасы төрағасының орынбасары болды. Бұрын ҚМГ ҰК, “Мұнай және газ тасымалдау” ҰК ЖАҚ, “ҚазТрансОйл” ЖАҚ компанияларында жетекші позицияларда болды.

Кенжебек Ибрашев

2009 жылдың 1 шілдесінен бастап ҚМГ БӨ бас директоры. Бұған дейін ҚМГ ҰК барлау және өндіру жөніндегі вице-президенті болды. 2007 жылдан бастап ҚМГ БӨ-нің Директорлар кеңесіне сайланды. И.М. Губкин атындағы Мәскеу мемлекеттік мұнай химиясы және газ өнеркәсібі институтын бітірген. Мұнайгаз саласында, соның ішінде басқарушы қызметтерде мол жұмыс тәжірибе жинақтады. 2003 жылдан бастап Agip Kazakhstan North Caspian Operating NV-да Қазақстан Республикасында бизнесті дамыту жөніндегі директор болып жұмыс істеді. “ҚазМұнайТеніз” Теніз мұнай компаниясы” АҚ-ның бас директордың орынбасары, одан кейін бас директоры қызметін атқарды.

Асқар Балжанов

ҚМГ ҰК барлау және өндіру жөніндегі басқарушы директоры. 2006-2009 жылдары Компанияның бас директоры қызметін атқарды. Бұрын теңіз мұнайгаз жобаларына маманданған ҚМГ ҰК өншілес компаниясы – “ҚазМұнайТеніз” Теніз мұнай компаниясы” АҚ бас директоры болды. Мәскеу мұнай химиясы және газ өнеркәсібі институтын аяқтағаннан кейін ол мұнай өндіретін кәсіпорындарда, оның ішінде “Эмбанефть PA”, “ҚазақстанНефтеГаз SE”, “ҚазақстанМұнайГаз SE”, “ҚазРосГаз” және ҚМГ ҰК әртүрлі лауазымда істеп, айтарлықтай тәжірибе жинақтады.

Төлеген Бозжанов

ҚМГ ҰК корпоративтік орталығының басқарушы директоры. 2008 жылдың 24 қыркүйегінде ҚМГ БӨ-нің Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды. Эл-Фараби атындағы Қаз ҰУ, Қазақ мемлекеттік құрылыс академиясын бітірген және Warwick университетінің бакалавр дәрежесіне ие. Бұрын “Казкоммерц Секьюритиз” ААҚ, “Кар-Тел” ЖШС, ҚМГ ҰК сияқты компанияларда басқарушы позицияда болды. Соңғы тағайындауға дейін “ҚазМұнайГаз” Сауда Үйі” АҚ бас директоры қызметін атқарды.

Акцияларды қор рыногына бастапқы орналастыруға байланысты Компанияның Директорлар кеңесіне үш тәуелсіз директор - Кристофер Макензи, Пол Мандука және Эдвард Уолш сайланды. Төраға Қайыргелді Қабылдинды қоса алғанда Директорлар кеңесінің қалған төрт мүшесі “ҚазМұнайГаз” Ұлттық компаниясы” АҚ өкілдері болып табылады.

Ержан Жанғауылов

ҚМГ ҰҚ-ның құқықтық мәселелер жөніндегі бас менеджері. 2006 жылдың 12 маусымында ҚМГ БӨ-нің Директорлар кеңесіне сайланды. Одан бұрын Қазақстан Республикасының Президенті Әкімшілігінің заң қызметі мен кадрлар бөлімін басқарды, ҚМГ ҰК вице-президентінің кеңесшісі болды. Білімі бойынша – заңгер, Қарағанды Мемлекеттік университетін бітірген.

Кристофер Макензи

Ұлыбританиядағы, АҚШ-тағы, Жапониядағы және Ресейдегі JP Morgan, GE Capital мен Brunswick Capital сияқты компанияларда жұмыс істеген, бірігу мен қосып алу және банктердің инвестициялық қызметінде мол халықаралық тәжірибесі бар. Borets International Ltd ірі сервистік мұнай компаниясының директорлар кеңесінің төрағасы. Ұлыбритания және Сауд Арабиядағы компаниялардың директорлар кеңесінің құрамында бар. Оксфорд университетінің магистрі және INSEAD университетінің MBA дәрежесіне ие. 2006 жылдың 28 тамызында Компанияның Директорлар кеңесіне тәуелсіз директор болып сайланды. Сыйақылар жөніндегі комитеттің төрағасы және Аудит және Тағайындау жөніндегі комитеттердің мүшесі.

Пол Мандука

Активтерді басқару саласында мол тәжірибе жинақтаған. Мандука мырза Ұлыбритания мен Еуропадағы Threadneedle Asset Management, Rothschild Asset Management, Deutsche Asset Management сияқты компаниялардың Бас директоры болып қызмет істеді. Соңғы он жыл ішінде түрлі компаниялардың директорлар кеңесінің тәуелсіз директоры болды және Аудит, Сыйақылар және Тағайындау жөніндегі комитеттерді басқарды. Оксфорд университетінің магистрі дәрежесіне ие. 2006 жылдың 28 тамызында Компанияның Директорлар кеңесіне тәуелсіз директор болып сайланды. Аудит жөніндегі комитеттің төрағасы, Сыйақылар жөніндегі комитеттің мүшесі.

Эдвард Уолш

Мұнайгаз саласында 35 жылдан астам тәжірибе жинақтаған. Уолш мырза “Бритиш Петролеум” мен “Бритиш Газ” компанияларында басшы лауазымдарда қызмет істеді және бұл компаниялардың Нигериядағы, Абу-Дабидағы, Орталық және Оңтүстік-Шығыс Азиядағы қызметі үшін жауап берді. Дублин университетінің қатты заттардың химиясы жөніндегі ғылым докторы болып табылады. 2006 жылдың 28 тамызында Компанияның Директорлар кеңесіне тәуелсіз директор болып сайланды. Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитетті басқарады. Аудит, сыйақылар және тағайындау жөніндегі комитеттердің мүшесі.

2009 жылдың оқиғалары

Қазақ мұнайының 110 жылдығы
“ПетроҚазақстан Инк.” акцияларының 33 %-ын
сатып алу

2009 жылдың оқиғалары

Ғаламдық экономикалық күйзеліске қарамастан, ҚМГ БӨ дағдарыстан туындайтын проблемалардың, сондай-ақ мұнай бағасының ауытқушылығы салдарынан болатын қиындықтардың алдын алу үшін барлық қажетті ресурстарға ие.

1 тоқсан

- Қазақстан Республикасының жаңа Салық Кодексі күшіне енді. Барлық кен орнын пайдаланушылардың салық салуы бірегей ашық жүйеге ауыстырылды. Жаңа салық заңнамасы тұтастай экономикалық шынайылыққа сәйкес келеді және Компанияның дамуына ықпал етеді.
- ҚР Ұлттық банкі ұлттық валюта теңгенің АҚШ долларына қатысты 23%-ға бірмезеттік құнсыздануын өткізді. Бұған қоса, ақша қаражаттарының, олардың баламаларының және Компанияның өзге қаржылық активтерінің басым бөлігі АҚШ долларына қайта номинацияланды, құнсыздану нәтижелері бойынша бағамдық айырмашылықтан елеулі пайда алынды.
- “Қазгермұнай” және CCEL компанияларындағы үлестерін есепке алғанда, 2009 жылдың бірінші тоқсанында ҚМГ БӨ 2 743 мың тонна мұнай (күніне 224 мың баррель) өндірді, бұл 2008 жылғы сәйкес кезеңге қарағанда 150 мың тонна немесе 5%-ға төмен. Өзен және Ембі кен орындарындағы өндірудің төмендеуі Қазақстанның батыс бөлігіндегі қатаң табиғи жағдайлардың салдарынан орын алды.
- 2009 жылдың бірінші тоқсанындағы таза пайда, тексерілмеген аралық қаржылық есептілікке сәйкес, бағамдық айырмасынан түскен елеулі пайданы қосқанда, 108 млрд. теңгені (778 млн. АҚШ доллары) құрады. Бір акцияға тиетін пайда – 1 464 теңге (бір ЖДҚ-на 1,8 АҚШ доллардан). Операциялық табыс мұнайға қатысты бағаның төмендеуіне орай, 2008 жылдың бірінші тоқсанымен салыстырғанда 79%-ға төмендеп, 20 млрд. теңгені (144 млн. АҚШ доллары) құрады.

2 тоқсан

- Акционерлердің шешімі бойынша, дивидендтің 2008 жылдағы көлемі бір акцияға (жай және артықшылықты) есептегенде 656 теңгені құрады (ҚР заңнамасына сәйкес ұсталынатын салықтарды қосқанда). Дивидендтің жалпы сомасы 2008 жыл ішінде шамамен алғанда 48 млрд. теңгені (319 млн. АҚШ доллары) құрады. 2009 жыл ішінде төленген дивидендтер шамамен алғанда 46 млрд. теңгені құрады (313 млн. АҚШ доллары).
- Кенжебек Ибрашев Компанияның Бас директоры болып тағайындалды. Компанияның бұрынғы басшысы Асқар Балжанов ҚМГ ҰК-на барлау мен өндіруге жетекшілік ететін вице-президент қызметіне ауысты.
- “Қазгермұнай” БК ЖШС және CCEL компанияларындағы үлестерді есепке алғанда, 2009 жылдың бірінші

жартыжылдығында ҚМГ БӨ 5 673 мың тонна (тәулігіне 230 мың баррель) мұнай өндірді, бұл 2008 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 225 мың тонна немесе 4%-ға төмен.

- 2009 жылдың бірінші жартыжылдығындағы таза пайда, тексерілмеген аралық қаржылық есептілікке сәйкес, 128,8 млрд. теңгені (890 млн. АҚШ доллары) және бағамдық айырмасынан түсетін 97,9 млрд. теңге (677 млн. АҚШ доллары) көлеміндегі елеулі пайданы қосқанда, бір акцияға тиетін пайда - 1 752 теңгені (бір ЖДҚ-на 2,0 АҚШ доллары) құрады. Операциялық пайда 2008 жылдың бірінші жартыжылдығымен салыстырғанда мұнай бағасының төмендеуіне байланысты 74%-ға төмендеп, 57 млрд. теңгені (394 млн. АҚШ доллары) құрады.

3 тоқсан

- ҚМГ БӨ Директорлар кеңесі Басқарма құрамындағы өзгерістерді мақұлдады. Өндірістік филиалдардың басқарушылық құрамындағы мамандардың өзгеруіне байланысты, ҚМГ БӨ Басқармасының жаңа мүшелері - “Өзенмұнайгаз” ӨФ директоры болып Дауылбай Абылханов және “Ембімұнайгаз” ӨФ директоры болып Ізтұрған Баймұханов сайланды. Бұған қоса, Басқарма мүшесі Қайырбек Елеусіновтің өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату туралы шешім қабылданды.
- Fitch халықаралық рейтингтік агенттігі ҚМГ БӨ-нің шет елдік және ұлттық валютадағы ұзақ мерзімді рейтингін “BBB-” деңгейінде растады. Агенттіктің бағалауы бойынша, “Қазмұнайгаз” Барлау Өндіру” рейтингі Компанияның мықты қаржылық ұстанымын білдіреді.
- Қазақстандық мұнайдың 110 жылдық мерейтойына орай Атырау және Маңғыстау облыстарында салтанатты іс-шаралар өткізілді, осындай іс-шаралар барысында аймақтардың тұрғындарына ҚМГ БӨ қаражатына салынған жаңа әлеуметтік нысандар берілді.
- Қытай Халық Республикасының China Investment Corporation (CIC) Мемлекеттік инвестициялық қоры Компанияның ауқымды депозитарлық қолхаттары формасындағы Компанияның шамамен алғанда 11% акциясын 939 млн. АҚШ доллары сомасында сатып алу жөнінде мәлімдеді. Рынок бұл сатып алуға ҚМГ БӨ-нің акцияларының құнын 11%-ға арттыра отырып жауап қайырды.
- “Қазгермұнай” және CCEL компанияларындағы үлестерін қосқанда, ҚМГ БӨ 2009 жылғы 9 ай ішінде 8 644 мың тонна мұнай (тәулігіне 233 мың баррель) өндірді, бұл 2008

жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда 265 мың тонна немесе 3%-ға төмен.

- 2009 жылғы 9 ай ішіндегі таза пайда тексерілмеген аралық қаржылық есептілікке сәйкес, 180,6 млрд. теңгені (1 231 млн. АҚШ доллары) және бағамдық айырмасынан түсетін 99,9 млрд. теңге (681 млн. АҚШ доллары) табысты қосқанда, бір акцияға тиетін пайда – 2 467 теңгені (бір ЖДҚ-на 2,8 АҚШ доллары) құрады. Операциялық пайда 2008 жылғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда, негізінен алғанда мұнай бағасының төмендеуіне байланысты, 67%-ға төмендеп, 107 млрд. теңгені (730 млн. АҚШ доллары) құрады.

4 тоқсан

- 2008 жылдың 24 қарашасында басталған қарапайым акцияларды кері сатып алу бағдарламасы аяқталды. Бағдарламаның іске асырылуы басталған сәттен Компания Лондон қор биржасынан (LSE) және Қазақстан қор биржасынан (KASE) жалпы сомасы 22 млрд. теңгені (148 млн. АҚШ доллары) құрайтын 8 699 697 ЖДҚ және 110 632 қарапайым акцияларын кері сатып алды.
- Жаңаөзен қаласында 15-17 қараша аралығында наразылық акциясы өтті, оған “Өзенмұнайгаз” ӨФ-ның (ӨМГ) 30-ға жуық жұмысшысы қатысты. Олардың қойған негізгі талаптары – бұл еңбекақыны қосымша көбейту, ӨМГ-ні жеке заңды тұлға етіп бөлу немесе ҚМГ БӨ-нің орталық аппаратын Астанадан Жаңаөзенге көшіру, сондай-ақ жұмысқа орналастыру мәселелері. Келіссөздер жүргізу барысында ҚМГ БӨ басшылығы мен наразылық акциясына қатысушылар конструктивті мәмілеге келді, нәтижесінде акция тоқтатылды.
- ҚМГ БӨ Директорлар кеңесі 2010 бюджетті Brent сортты мұнайдың орташа жылдық бағасына сүйеніп, барреліне 50

АҚШ доллары етіп бекітті. Бюджетке сәйкес, Компанияның күрделі салымдары 2010 жылы шамамен алғанда 95 млрд. теңгені (633 млн. АҚШ доллары) құрайды. Күрделі салымдарының 2009 жылмен салыстырғанда артуы (шамамен алғанда 51,6 млрд. теңгеге немесе 339 млн. АҚШ долларына) пайдалану және барлау ұңғымаларына жұмсалатын шығыстардың, сондай-ақ “Ембімұнайгаз” ӨФ кен орындарының Прорва тобындағы газды пайдаға асыру жөніндегі жобаға жұмсалатын шығыстардың өсуімен байланысты. Негізгі активтердегі (ӨМГ және ЕМГ) 2010 жылғы өндіру көлемі 9 200 мың тонна (тәулігіне 186 мың баррель) көлемінде жоспарланып отыр.

- ҚМГ БӨ “ПетроҚазақстан Инк” акциялары пакетінің 33% сатып алу жөніндегі мәмілесін аяқтады. Осы мәміленің нәтижесінде ҚМГ БӨ топтастырылған өндіру көлемін 2010 жылы шамамен алғанда 17%-ға арттыра алады деп күтілуде.
- Standard&Poor’s халықаралық рейтингтік агенттігі ҚМГ БӨ-нің “GAMMA-6” деңгейіндегі GAMMA корпоративтік рейтингін берді.
- Қазгермұнай” және CCEL компанияларындағы үлестерін есепке алғанда, 2009 жылы 11 497 мың тонна мұнай (тәулігіне 232 мың баррель) өндірді, бұл 2008 жылға қарағанда, 458 мың тонна немесе 3,8% төмен. Негізінен, 2008 жылмен салыстырғанда мұнай өндірісінің төмендеуі мұнайдың әлемдік бағасының елеулі құлдырау жағдайындағы 2009 жылғы жоспарланған өндірістік бағдарламаның қысқару салдарынан орын алды.
- 2009 жылғы таза пайда 209,7 млрд. теңгені (1 422 млн. АҚШ доллары) құрады және бағамдық айырмасынан түскен 89,5 млрд. теңге (607 млн. АҚШ доллары) көлеміндегі елеулі пайданы қосқанда, бір акцияға тиетін пайда 2 871 теңге (бір ЖДҚ-на 3,2 АҚШ доллары) құрады. Операциялық пайда 2008 жылмен салыстырғанда, негізінен мұнай бағасының төмендеуіне және 2009 жылдың басында жаңа Салық кодексінің енгізілуіне байланысты 50%-ға төмендеп, 155 млрд. теңгені (1 050 млн. АҚШ доллары) құрады.
- Gaffney, Cline & Associates (“GCA”) тәуелсіз компаниясының есебіне сәйкес, 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, “дәлелденген, ықтимал” (2P) санаттары бойынша мұнайдың жалпы қоры ҚМГ БӨ-нің “Қазгермұнай” және CCEL компанияларындағы үлестерін есепке алмағанда, 234 млн. тоннаны (1 725 млн. баррель) құрады. “Дәлелденген” (1P) санаты бойынша қорлар 88 млн. тоннаны (646 млн. баррель) құраса, “дәлелденген, ықтимал, мүмкін” (3P) санаттары бойынша қорлар 270 млн. тоннаны (1 989 млн. баррель) құрады.

2009 жылдың оқиғалары жалғасы

Тәуелсіз сарапшылардың ҚМГ БӨ қызметін бағалауы

2009 жылдың шілде айында Standard & Poor's халықаралық рейтингтік агенттігі "ҚазМұнайГаз" Барлау Өндіру" АҚ-ның ұзақ мерзімді несиелік рейтингін "BB+" деңгейінде растады. ҚМГ БӨ рейтингінің "Тұрақты" болжамы бас компания ҚМГ ҰК-ның рейтингіндегі өзгерістер барын және сарапшылардың, қарыздың орташа деңгейін және ақша ағымдарының күтілетін елеулі көлемін ескере отырып, ҚМГ БӨ өзінің несие төлеуге қабілеттілігін "BB" деңгейінде қолдай алады деп күтетіндігін көрсетеді.

2009 жылдың желтоқсан айында Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі ҚМГ ҰК-ның шет елдік және ұлттық валютадағы дефолт эмитентінің ұзақ мерзімді рейтингін "BBB-" деңгейінде және дефолт эмитентінің қысқа мерзімді рейтингін (РДЭ) "F3" деңгейінде растады.

2009 жылдың шілде айында Moody's Investors Service халықаралық рейтингтік агенттігі ҚМГ БӨ-нің несиелік рейтингін "Baa2" деңгейінде растады.

Мұнымен қатар, тәуелсіз сарапшылар Компанияның корпоративтік басқаруына да жағымды баға берді. Standard & Poor's ҚМГ БӨ GAMMA рейтингін корпоративтік басқаруының "GAMMA-6" деңгейіндегі рейтингін иеленді.

GAMMA рейтингі ҚМГ БӨ 2007 жылғы 1 қазанда иеленген корпоративтік басқару рейтингін (КБР) орнын алмастырады. GAMMA рейтингін иелену барысында корпоративтік басқару талдауының екі жаңа элементін кіргізе отырып, КБР-нің жетілдірілген әдістемесін пайдаланылады, екі жаңа элемент: тәуекелдерді басқару жүйесі және стратегиялық жоспарлау процесі. S&P пікірі бойынша, GAMMA рейтингі корпоративтік басқарудың құрылымының және корпоративтік басқару тәжірибесінің аса толық бағасын береді.

S&P талдаушылары 2009 жылы ҚМГ БӨ корпоративтік басқару механизмдерінің ерекше жетістік көрсеткендігін, мұның барысында ішкі аудит, тәуекелдерді басқару және стратегиялық жоспарлау салаларында елеулі жетістіктер байқалғандығын атап көрсетеді.

ҚМГ БӨ корпоративтік басқаруының мықты жақтары деп аталғаны: тәуелсіз директорлардың негізгі акционердің әсерін теңдестірудегі тиімді жұмысы және менеджмент қабылдаған шешімдердің мониторингі; ҚМГ БӨ және "ҚазМұнайГаз" ҰК аралығындағы ашық және заңды түрде бекітілген өзара міндеттер; Компания қызметінің ашықтығының жоғары деңгейі; кең көлемді құқыққа ие акционерлермен тиімді өзара қатынас; акционерлердің жиналыстарын дайындау және өткізудің тиімді процедуралары.

Бұған қоса, 2009 жылы ҚМГ БӨ Standard & Poor's рейтингтік агенттігімен Қазақстандағы аса ашық компания ретінде танылды. S&P есебінде Компания қаржылық және операциялық қызмет жөніндегі ақпараттарды ашудың жоғары деңгейін, акционерлік процедуралар жөнінде жеткілікті мәліметтер және корпоративтік басқару жөнінде ақпарат ашудың жақсы деңгейін көрсеткенін атап өтті.

ҚМГ БӨ сондай-ақ Cbonds Awards 2009 жүлдесінің лауреаты болды. Компания 2008 жылдың қараша айынан бастап жүзеге асырған акцияларды кері сатып алу жөніндегі бағдарламаны өнгізгені үшін "Дағдарысқа қарсы үздік құрал" номинациясын жеңіп алды.

Cbonds Awards 2009 – қор рыногы аясындағы барлық бағыттар бойынша тиімді әрі перспективалық жобаларды жасаушы және бөлсендіргізуші аса беделді компанияларды анықтауға және марапаттауға бағытталған қор рыногының қазақстандық жүлдесі.

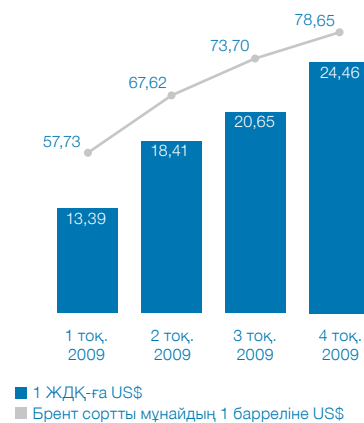

ҚМГ БӨ акциялары баға кесімдерінің динамикасы

2009 жылы ҚМГ БӨ баға кесімдерінің динамикасына тауарлық рыноктардағы баға қозғалысы ерекше ықпал етті. Өсімге қатысты тенденциялар әлемдік рынокта инвесторлардың сенімділігінің өсуі үшін алғашқы жағымды белгілер пайда бола бастағанда, яғни наурыз айынан бастап байқалды. Сондай-ақ 2009 жылдың ақпан айында жүргізілген теңгенің бірімзеттік құнсыздануы да жағымды әсер етті. 2009 жылдың соңғы тоқсанында ҚМГ БӨ акцияларының KASE-ге орташа құны 21 784 теңге, ал LSE ЖДҚ-на орташа құн – 24,46 АҚШ долларын құрады. Бір жыл бойында бірқатар биржалық талдаушылар ҚМГ БӨ акцияларын өз сегментіндегі ұзақ мерзімді инвестициялар үшін аса қызықты акция ретінде бағалады.

2009 жылдың 30 қыркүйегінде ҚХР China Investment Corporation (CIC) мемлекеттік инвестициялық қоры Компанияның жаһандық депозитарлық қолхаттар формасындағы акцияларының 11% 939 млн. АҚШ доллары сомасына сатып алатындығын мәлімдеді. Сарапшылар ҚМГ БӨ акцияларының CIC пакетін жағымды бағалады, өйткені ол қалған инвесторлар үшін жағымды белгі болды. ҚМГ БӨ сатып алу жөніндегі ақпарат жарияланған күні ҚМГ БӨ акцияларының құны 11%-ға артты.

ҚМГ БӨ акциялары баға кесімдерінің динамикасы орташа бағалар

Операциялық қызмет

11,5 млн. тонна мұнай өндірілді
2Р санаты бойынша мұнай қоры 234 млн.
тоннаны құрады

Операциялық қызмет

Біз негізгі активтердегі өндірудің оңтайлы деңгейін ұстап тұруға талпынамыз және мұнай алудың жетілдірілген әрі экономикалық тиімді тәсілдерін қолдануды жалғастырамыз.

Мұнай өндіру және сату

ҚМГ БӨ “Қазгермұнай” және CCEL компанияларындағы үлестерін есепке алғанда 2009 жылы 11 497 мың тонна мұнай (тәулігіне 232 мың баррель) өндірді, бұл 2008 жылға қарағанда 458 мың тонна немесе 3,8% төмен.

Негізгі активтерде (“Өзенмұнайгаз” ӨФ және “Ембімұнайгаз” ӨФ) 8 962 мың тонна (тәулігіне 181 мың баррель) өндірілді, бұл 2008 жылға қарағанда 508 мың тоннаға төмен. Бұл төмендеу мұнайдың әлемдік бағасының өлеулі құлдырау жағдайындағы 2009 жылғы жоспарланған өндірістік бағдарламаның қысқару салдарынан орын алды. ҚМГ БӨ негізгі активтердегі мұнай өндірудің жоспарлық деңгейін, мұнай бағасының барреліне 40 доллардан келетін өндіру табыстылығын сақтау үшін 2008 жылмен салыстырғанда, шамамен алғанда 3,5%-ға төмендетті. Сондай-ақ ұңғымаларды бұрғылау және күрделі жөндеу көлемі де төмендетілді. Бұған қоса, “Өзенмұнайгаз” ӨФ өндірістік нәтижелерінде 2009 жылдың басында орын алған қатаң табиғи жағдайлар және бірінші және үшінші тоқсандардағы электр қуатымен қамтудағы іркілістер жағымсыз әсер еткені байқалды. 2009 жылдың төртінші тоқсанында ӨМГ ӨФ-да аталған жағымсыз факторлардың әсерін толық шамада өтеуге мүмкіндік бермеген ұжымдық еңбек дауы орын алды.

Мұның барысында Компания өндірістік қуатты ұзақ мерзімді перспективаларға сақтау, қызметкерлер мен негізгі мердігерлерді штатын сақтау үшін қолдан келген қажеттіліктің бәрін жасады.

2010 жылы “Өзенмұнайгаз” ӨФ және “Ембімұнайгаз” ӨФ өндіру көлемі 9 200 мың тонна көлемінде (тәулігіне 186 мың баррель) жоспарланды.

2009 жылдың соңындағы жағдай бойынша ӨМГ және ЕМГ жөніндегі деректер

	“ӨМГ” ӨФ	“ЕМГ” ӨФ	ҚМГ БӨ
Кен орындарының саны	2	39	41
Өндіруші ұңғымалардың саны	3 495	2 358	5 853
Тоғытпалы ұңғымалардың саны	1 191	467	1 658
2Р категориялы мұнай қорлары, млн. баррель	1 302	423	1 725
2009 жылғы өндірілген мұнай, тәулігіне мың баррель	126	55	181
Қорлардың еселілігі	28	22	26

2009 жылы “Қазгермұнай” және CCEL компанияларындағы мұнайды есепке алмағанда, 8 966 мың тонна мұнайды (тәулігіне 181 мың баррель), оның ішінде экспортқа – 6 946 мың тонна мұнайды (тәулігіне 140 мың баррель) өндірілді. “Каспий құбыр жолы консорциумы” бағыты 2009 жылы аса пайдалы болды.

2009 жылы ҚМГ БӨ тиесілі “Қазгермұнай” және CCEL компанияларындағы мұнайды сату көлемінен түскен үлес, экспортқа қойылған 2 054 мың тонна мұнайды (тәулігіне 41 мың баррель) қосқанда, 2 452 мың тонна мұнай (тәулігіне 49 мың баррель) өндірілді.

“Қазгермұнай” БК” ЖШС қызметінің негізгі көрсеткіштері

	2009	2008
Мұнай өндіру, мың тоннамен	3 202	3 140
Түсім, млн. теңгемен	173 001	212 111
Сатудың орташа бағасы, теңге/тонна	56 844	70 096
Күрделі шығыстар, млн. теңгемен	14 646	24 849
Қызметкерлердің саны	609	541

ССЕЛ қызметінің негізгі көрсеткіштері

	2009	2008
Мұнай өндіру, мың тоннамен	1 867	1 829
Түсім, млн. теңгемен	101 433	123 849
Сатудың орташа бағасы, теңге/тонна	54 495	68 273
Күрделі шығыстар, млн. теңгемен	13 954	30 473
Қызметкерлердің саны	2 160	2 057

Мұнай қорлары

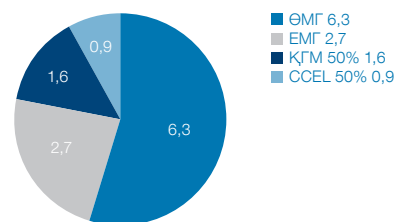
Gaffney, Cline & Associates (GCA) тәуелсіз компанияларының есебіне сәйкес, 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ БӨ жалпы мұнай қоры “Қазгермұнай” және ССЕЛ компанияларындағы “дәлелденген, ықтимал” (2P) санаттары бойынша үлестерді есепке алмағанда, 234 млн. тонна мұнайды (1 725 млн. баррель) құрады.

Қордың орындалу коэффициенті 25% құрады. Осы көрсеткіш қордың 2,2 млн. тоннаға (16 млн. баррель) өсуінің жылдық шамамен алғанда 9 млн. тонна (66 млн. баррель) олжаға қатынасы ретінде есептелген. Қорлардың 2009 жылдың соңындағы жағдай бойынша еселілігі 26 жылды құрады.

“Дәлелденген” (1P) санаты бойынша қорлар 88 млн. тоннаны (646 млн. баррель), ал “дәлелденген, ықтимал, мүмкін” (3P) санаты жөніндегі 270 млн. тоннаны (1 989 млн. баррель) құрады.

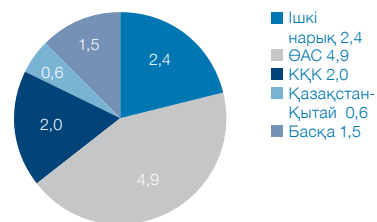
2009 жылдағы мұнай өндіру

жылына 11,5 млн. тонна

2009 жылдағы бағыттар бойынша сату

жылына 11,4 млн. тонна

Компанияның дамуы

Жаңа активтерді сатып алу
Ұңғымаларды бұрғылау бағдарламасын
арттыру

Компанияның дамуы

Даму стратегиясын жүзеге асыру барысында біз теңгерімділік көзқарасты сақтаймыз және жобаларды қаржыландыруды қазіргі таңда экономикалық қайтарымдылығы әрі тиімділігі тұрғысында қамтамасыз етеміз.

ҚМГ БӨ бұрынғысынша өзінің стратегиялық мақсаты – Қазақстандағы озық мұнайгаз компанияларының алдыңғы қатарында болу ұстанымын нығайту мақсатын ұстанады. Әлемдік экономикалық дағдарыс және мұнай бағасының төмендеуіне қарамастан, Компания барлық мұнай өндіруші салалардың қызметіне елеулі әсерін тигізіп отырған осы факторлардың алдын алуда жемісті қызмет атқарып келеді.

ҚМГ БӨ стратегиясының негізгі міндеттері – өндірудің жалпы көлемін арттыру және жаңа активтер сатып алу, сондай-ақ геологиялық барлау жұмыстары және негізгі кен орындарындағы өндірісті оңтайландыру арқылы Компанияның көмірсутекті қорын көбейту.

ҚМГ БӨ-нің тиімді қызметін нәтижесінде жинақталған құралдар, ең алдымен, ҚМГ БӨ капиталдандыруды арттыруға бағытталған ұзақ мерзімді инвестициялық жобаларға жұмсауға арналады.

Компанияның даму жолындағы негізгі бағыттың бірі – бұл халықаралық көмірсутегі рыногына шығу. ҚМГ БӨ географиясына қызығушылық таяу шет ел, атап айтқанда, Түркіменстан және Ресей Федерациясына таратылады. Сондай-ақ қызметті кеңейту үшін тартымды аймақ ретінде Таяу Шығыс, Солтүстік Африка және басқа да аймақтар танылады. ҚМГ БӨ қызметінің географиясын кеңейту Компанияның халықаралық рынокқа шығуына, перспективалық мұнайгаз жобаларына, соның ішінде оффшорлық жобадан жұмыс тәжірибесін алуға, мұнай барлау және өндірудің жаңа технологияларын қол жеткізуге және Компанияның бәсекеге қабілетті мұнай бизнесінен орын алуына мүмкіндік береді.

“ПетроҚазақстан Инк.” 33% акциясын сатып алу

2009 жылдың 22 желтоқсанында ҚМГ БӨ өзінің бас компаниясы “ҚазМұнайГаз” ҰК АҚ-нан “ПетроҚазақстан Инк.” (ПҚИ) 33% акциясын сатып алу жөніндегі мәмілені аяқтады. Бұл мәміле Компанияның 2006 жылы мәлімденген IPO сатып алу стратегиясына жоспарлы түрде ілесетіндігін растайды.

Осы сатып алу нәтижесінде ҚМГ БӨ 2010 жылы өндіру көлемін 17%-ға өсіріп қана қоймай, қазіргі уақытта негізінен Қазақстанның батыс аумағына көзделген бизнес көкжиегін кеңейте алады. Бұған қоса, ҚМГ БӨ жоғары әлеуеті алдын ала зерттеулермен дәлелденген ПҚИ жаңа лицензиялық блоктарын игеруге рұқсат алады.

“ПетроҚазақстан Инк.” компаниясы тобы көмірсутектерін барлау және өндірумен, сондай-ақ мұнай және мұнай өнімдерін сатумен айналысады. ПҚИ 16 кен орындарында үлесі бар, оның ішінде 11-і өңдеудің түрлі кезеңдерінде болып табылады. 2009 жылы ПҚИ 6 млн. 294 мың тонна (тәулігіне 134 мың баррель) өндірді.

ПҚИ екінші акционері - компанияның 67% акциясы тиесілі CNPC Exploration and Development Company Ltd. (CNPC E&D) қытайлық мұнайгаз компаниясы.

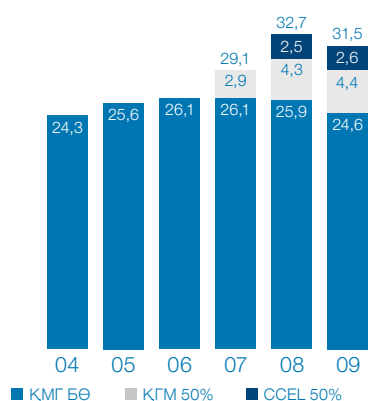
ПетроҚазақстан кен орындарындағы өндіру тұрақты деңгейде және өндіру көлемінде елеулі өзгерістер болмайды деп күтіледі. Бұл актив елеулі күрделі шығыстарды талап етпей-ақ, тұрақты ақша ағымдарын әкелуге қабілетті. Бұдан басқа, ПҚИ компанияның ресурстық қорын арттыруға және бірнеше жыл бұрын алдын ала тұрақты олжамен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін перспектикалық алаңдарды барлауға қатысты бірқатар лицензиялары бар.

Геологиялық барлаудың мақсаттық нысандары күрделі емес тау-геологиялық жағдайларына (өлеусіз тереңдік, кесімде түрлі жебір құрауыштардың болмауы) және қолданыстағы инфрақұрылыммен тез үйлесу мүмкіндіктеріне және де барлаудың жағымды нәтижелеріне жағдайында орналасуға қатысты сипатталады. Нәтижесінде, бұл жұмыстардың өзіндік құнына жағымды әсер етуі тиіс.

ПҚИ өз қызметін іске асырып отырған бассейнің геологиялық ресурстарын сарапшылар 450-500 млн. тонна мұнайға бағалап отыр. Қазір кесімнің жоғарғы юра-борлық бөлігі аса зерттелген әрі игерілген. Оңтүстік-Торғай бассейні лицензиялық блоктары жөнінде соңғы жылдары алынған деректер палеозойлық көшенмен байланысты кесімнің төменгі, зерттелмеген бөлігіндегі елеулі әлеуетке сенім артуға мүмкіндік береді.

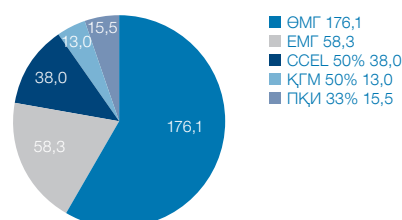
Мұнай өндіру

тәулігіне мың тонна

2009 жылдағы 2Р санаты бойынша мұнай қоры*

301 млн. тонна

* Gaffney, Cline & Associates есебіне сәйкес:
- ӨМГ, ЕМГ, ҚМГ 31.12.2009
- ПҚИ 31.03.2009
Miller and Lents есебіне сәйкес:
- CCEL 30.11.2009

Компанияның дамуы жалғасы

Жаңа активтер сатып алу

ҚМГ БӨ “Маңғыстаумұнайгаз” АҚ (ММГ) 50 % акциясын сатып алуға мүдделі екенін бірнеше рет мәлімдеді. 2009 жылдың 25 қарашасында “ҚазМұнайГаз” ҰК АҚ (ҚМГ ҰК) және CNPC Exploration and Development Company Ltd (CNPCE&D) компаниясы Central Asia Petroleum Ltd компаниясынан “Маңғыстаумұнайгаз” АҚ-ның (ММГ) 100% акциясын сатып алуды аяқтады.

ММГ акцияларын сатып алу жөніндегі мәміле ҚМГ ҰК мен CNPCE&D тең үлесте тиесілі бірлескен кәсіпорын - Mangistau Investments B.V. компаниясы арқылы Қазақстандық қор биржасында (KASE) ашық сауда-саттық жолымен жүзеге асырылды.

ММГ – Қазақстанның ірі мұнайгаз өндіруші компанияларының бірі. Компанияның мұнай және газ 36 кен орны бар, оның ішінде 15-сі игерілу үстінде. Компанияның қоры жағынан ең ірі кен орындары - Қаламқас және Жетібай.

ҚМГ БӨ-нің ҚМГ ҰК-нан ММГ 50% акциясын сатып алуы жөніндегі келіссөздер барысында 2010 жылы нақты шешімдер қабылданады деп күтілуде.

ҚМГ БӨ сондай-ақ өзінің бас компаниясынан “Қазахойл-Ақтөбе” ЖШС компаниясындағы 50% үлесін және “Қазақтүрікмұнай” ЖШС компаниясындағы 51% үлесін сатып алу мүмкіндігін де қарастырады.

“ҚазМұнайГаз” Ұлттық компаниясы және Қазақстан Үкіметімен орнатылған тығыз ынтымақтастық пен серіктестік қатынастар ҚМГ БӨ-нің сатып алу стратегиясын іске асыруда негізгі рөлді атқарады және Компанияға бизнесті дамытуда жаңа мүмкіндіктер қарастыру барысында үлкен басымдықтар береді.

ҚМГ ҰК Қазақстанның ұлттық мұнайгаз компаниясы ретінде ҚР заңнамасына сәйкес, кен орындарын пайдалану келісімшарттарын, сондай-ақ Қазақстанның құрғақ жерлеріндегі лицензияланбаған учаскелерін алуға басымдықты құқыққа ие. ҚМГ БӨ ҚМГ ҰК-нің еншілес компаниясы бола отырып, осы құқықтарды екі жақты экономикалық қызығушылық туындаған жағдайда пайдалана алады. Бірлескен жобаларды іске асыру тарапынан ҚМГ ҰК-мен белсенді өзара әрекет ету әрі қарай да өз жалғасын табады.

Барлау

Ресурстық базаны кеңейту – бұл ҚМГ БӨ-нің стратегиялық даму мақсаттарының бірі және бұл процесте негізгі рөл геологиялық барлауға жүктеледі. Бұл – Компанияның келешегіне салымдар салу, оның әлеуетін және Компанияның қызметкерлерінің де, акционерлерінің де мүддесіне жауап беретін мүмкіндіктерін арттыру.

2009 жылдың ортасынан бастап ҚМГ БӨ күрделі салымдарын жоспарлы түрде ұлғайтып келеді. 2010 жылы олар шамамен алғанда 95 млрд. теңгені (633 млн. АҚШ доллары) құрайды деп күтілуде. Бұл өндіру деңгейін тұрақтандыру, ілеспе мұнай газын пайдаға асыру бағдарламасын іске асыру және барлаулық бұрғылауға жұмсалатын шығыстардың өсуін тұрақтандырумен байланысты.

Компания тұзүсті және тұзасты шөгінділерінен көмірсутегін іздеу жұмыстарын жалғастырып келеді. 2009 жылы Р-9 блогындағы 2008 жылғы 3D сейсмологиялық деректерді өңдеу және сәйкестендіру жөніндегі жұмыстар аяқталды. Блоктың перспективалық құрылымы жөнінде ұсынымдар алынды, келісімшарттық аумақтағы тұзасты және тұзүсті кешендерін барлау Жобасы келісілді және бекітілді. Лиман блогында 2008 жылғы 2D сейсмикалық барлауының нәтижелері зерттелді. Жұмыс нәтижелері мақұлданды, геологиялық барлау жұмыстарын әрі қарай жалғастыруға қатысты ұсынымдар алынды. Бұрын жоспарланған Теген – Шығыс Теген құрылымындағы 3D сейсмикалық барлау жұмыстары, сондай-ақ тұзүсті ұңғымаларын бұрғылау және тұзасты ұңғымасын бұрғылауды бастау жұмыстары 2010 жылға ауыстырылды.

Тайсойған кен орнында Уаз және Қоңдыбай учаскелерінде байқауға пайдалану жұмыстары жалғасты. 15 ұңғыма іске қосылды, ондағы өндіру 2009 жылы 24 мың тоннаны құрады. Ресейлік әскери командирлігінен Уаз және Қоңдыбай учаскелерін бұрын ҚР Үкіметімен Ресей қорғаныс министрлігіне ұзақ жылдық жалға берілген әскери полигон аумағынан шығару мүмкіндігіне рұқсат алынды.

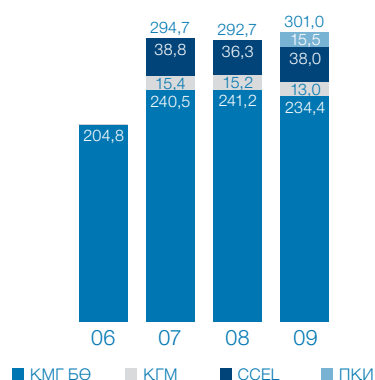
С. Нұржанов кен орнындағы бұрғылау жұмыстары мен игеру жөніндегі жұмыстар 3 500 м. жобалық тереңдіктегі төрт ұңғымада жүргізілді. Мұның нәтижесінде мұнай ағысы алынды және барлық ұңғымалар өндірістік филиалдың мұнайгаз өндіруші басқармаларына пайдалануға берілді.

Компания “ҚазМұнайГаз” ҰК-мен бірлесіп өзінің геологиялық барлау қоржынын кеңейту үстінде белсенді қызмет атқаруда. ҚМГ БӨ Қазақстанның аумағындағы (олардың ішінде: Темір учаскесі; Өзен және Қарамандыбас кен орындарына іргелес аумақтар; Қаратон-Сарықамыс блогы; Терескен блогы) жаңа блоктардан алу мүмкіндігін есепке ала отырып бағдарламаны дамытады және перспективалық жобаларды әзірлеуде халықаралық компаниялармен серіктестік орнатудың түрлі нұсқаларын қарастырады.

ҚМГ БӨ 2Р санаты бойынша мұнай қорларының өсуі*

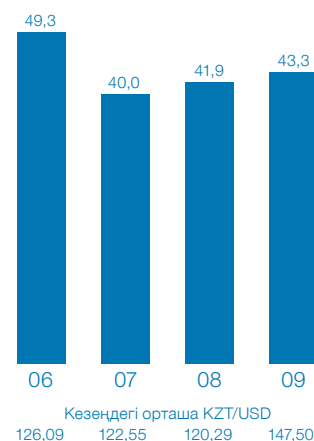
млн. тонна

* Gaffney, Cline & Associates және Miller and Lents
тәуелсіз аудиторлардың есебіне сәйкес

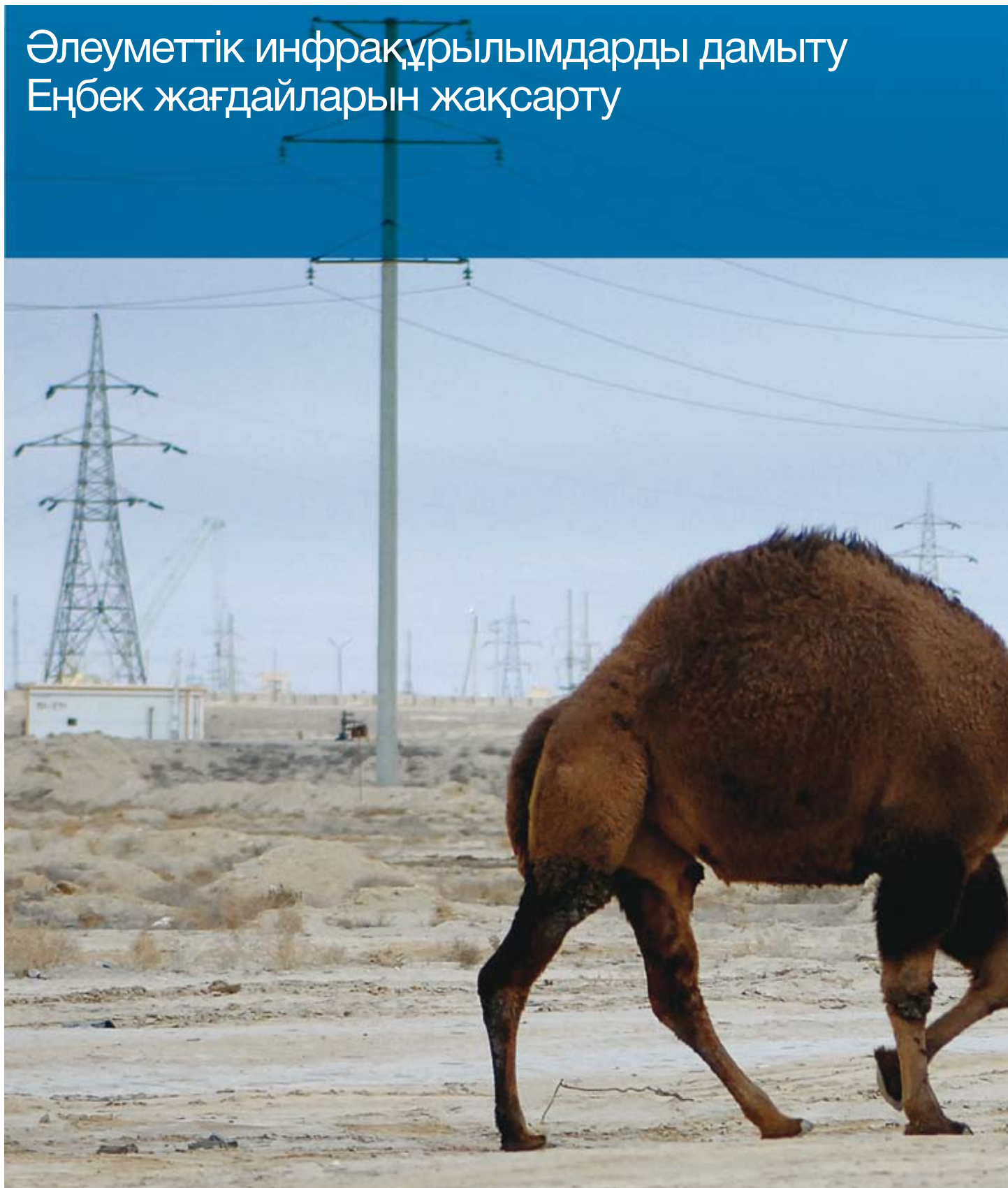
ҚМГ БӨ (ӨМГ және ЕМГ) күрделі салымдары

млрд. теңге

Әлеуметтік жауапкершілік

Әлеуметтік инфрақұрылымдарды дамыту
Еңбек жағдайларын жақсарту

Әлеуметтік жауапкершілік

ҚМГ БӨ жұмысындағы әлеуметтік бағыттардың бірі – әлеуметтік жауапкершілік. Компанияның осы саладағы қызметі еңбектің қауіпсіз және жайлы жағдайларын жасауға, қызметкерлерді және олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік қорғауға, қызметкерлер кәсіби біліктілігін арттыруға, Компанияның қызмет ету аймақтарының тұрақты дамуына ықпал етуге бағытталған.

Әлеуметтік бағдарламалар және серіктестік шеңберінде жергілікті органдар, кәсіподақтар және қоғамдық ұйымдармен ҚМГ БӨ қызметін жүйелендіру мақсатында 2009 жылы Компанияның Директорлар кеңесі әлеуметтік саясаттың негізгі қағидаларын бекітті, онда әлеуметтік саясаттың ҚМГ БӨ-нің қызметкерлеріне де, қызмет аймағындағы тұрғындарға да қатысты мақсаттары нақты құрылды.

Маңғыстау облысындағы әлеуметтік жобалар

ҚМГ БӨ өзінің келісімшарттық міндеттемелерінің шеңберінде Жаңаөзен қаласы мен Қарақия ауданының әлеуметтік инфрақұрылымын дамыту Бағдарламасына сәйкес, 2008 жылдан бастап жыл сайын 900 млн. теңге (6,1 млн. АҚШ доллары) бөліп келеді.

Елдегі экономиканың дағдарыстық құбылыстардың салдарынан аймақта қалыптасқан күрделі әлеуметтік ахуалды ескере отырып, ҚМГ БӨ және Маңғыстау облысының әкімдігі аймақтың әлеуметтік жобаларын қосымша қаржыландыру жөніндегі Меморандумға қол қойды. Меморандумға сәйкес, келісімшарттық міндеттемелермен қарастырылған қаражаттардан тыс, 2009-2010 жж. Компания қаланың мұқтаждықтарына 970 млн. теңгеден аса (6,6 млн. АҚШ доллары) қаражат бөлді. Осы қаражатқа Жаңаөзен қаласында 1 000 әлеуметтік жұмыс орны құрылды, 200-пәтерлік коммуналдық тұрғын үй салынуда, “Төңірекшің” қосалқы шаруашылығының егіс алқабы 500 гектарға дейін кеңейтілуде, 63 үй ауласында балаларға арналған ойын алаңы және қаладағы 10 мектепте спорт алаңдары орнатылуда, Ұлы Отан Соғысы ардагерлері мен халықтың өзге де әлеуметтік аз қамтылған топтарға коммуналдық қызмет төлемдері өтелу үстінде.

Компания сондай-ақ Сенек поселкесін ауыз сумен қамтамасыз етуге көмектеседі, мүгедек балаларға, көп балалы және әл-ауқаты төмен отбасыларына, соғыс және еңбек ардагерлеріне, тіршілігіне қаражатсыз қалған жалғыздікті қарттарға материалдық көмек көрсетеді.

2010 жыл мен 2010 жылдар аралығындағы кезеңде Жаңаөзен қаласында сметалық құны 1,3 млрд. теңгені қамтитын (8,8 млн. АҚШ доллары) 300 төсек-орынды стационарлық емдеу-медициналық орталық салу, құны 250 млн. теңгеден аса (1,7 млн. АҚШ доллары) 250 орындық балалар сауықтыру лагерін салу, сондай-ақ “Көндірлі” демалыс аймағындағы жатын үй корпустарын медициналық-бейімдеу орталығына айналдыру жұмыстары жоспарланып отыр. Аумақты абаттандыра отырып, әлеуметтік саланың қолданыстағы нысандары жаңғыртылады және күрделі жөндеуден өтетін болады. Осы мақсаттарға шамамен 1,2 млрд. теңге (8,1 млн. АҚШ доллары) бөлінеді.

Компания аймақтағы спорттың дамуына және салауатты өмір салтына ерекше назар аударады. Қазақстандық мұнайдың 110 жылдығына орай 2009 жылдың қыркүйек

айында Жаңаөзен қаласында құны 2 млрд. теңгеден асатын (13,6 млн. АҚШ доллары) көп салалы дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің ашылу салтанаты болды. Осы құрылыс ҚМГ БӨ қаражатына салынды.

Аймақта теңдесі жоқ жаңа заманға сай салынған спорт кешеніне даңқты мұнайшы Рахмет Өтесіновтің есімі берілді. Спорт кешенінде бокс, дзюдо, айкидо, баскетбол, волейбол, футбол, көркем гимнастикаға арналған залдар да қарастырылған. 25-метрлік жүзу бассейні, 50-метрлік тир, ауыр атлетика залы да қамтылған.

2008 жылдан бастап Жаңаөзенде құрылысын тағы да ҚМГ БӨ қаржыландырған үш мың орындық стадион жұмыс істеп тұр.

Әлеуметтік жауапкершілік жалғасы

Біз үшін корпоративтік басқару және әлеуметтік мәселелерді шешу де өндірістік және қаржылық міндеттерді орындау сияқты маңызды.

Атырау облысындағы әлеуметтік жобалар

Жыл сайын ҚМГ БӨ-нің Атырау облысының әлеуметтік инфрақұрылымын қолдауға бөлген қаржысының көлемі артып келеді.

Келісімшарттық міндеттемелер бойынша 2009 жылы Компания 271,5 млн. теңге (1,8 млн. АҚШ доллары) төледі. Бұл қаражаттар Исатай ауданындағы Гран поселкесіндегі 220 оқушыға арналған мектеп құрылысына, Мақат ауданындағы Мақат поселкесінің сумен қамту нысандарының құрылысына, қайта жаңғыртуға, күрделі жұмысына және басқа да жобаларға бағытталды.

2010 жылы келісімшарттық міндеттемелер шеңберінде ҚМГ БӨ-нен Исатай ауданындағы Аққыстау – Балғымбаев көлік жолын қайта қалпына келтіруге, Мақат поселкесіндегі сумен жабдықтау нысандарының құрылысы мен жөндеу жұмыстарына, Қызылқоға ауданындағы Сағыз поселкесінде 140 орындық балабақша және Қызылқоға ауданындағы Мұқыр поселкесінде Мәдениет үйінің құрылыстарына және тағы басқа әлеуметтік жобаларға 276 млн. теңге (1,9 млн. АҚШ доллары) бөлінеді.

Атырау облысының әкімдігімен іске асырылатын әлеуметтік серіктестік Бағдарламасы бойынша 2009 жылы ҚМГ БӨ 165,5 млн. теңге (1,1 млн. АҚШ доллары) бөлді. Осы қаражаттарға Аққыстау поселкесінде дене шынықтыру-сауықтыру кешенінің құрылысы аяқталады, балалар алаңы абаттандырылды және шағын сәулет мүсіндері орнатылды, “Мұнайшы” ауданындағы осымен аттас поселкедегі қазандыққа жөндеу жұмысы жүргізілді. Мақат поселкесінде ауданға мектепке дейінгі балалар мекемесін салуға ақысыз тегін берген “Мақатмұнайгаз” МГӨБ-ның бұрынғы әкімшілік ғимаратын қайта жаңғырту басталды және Байшонас поселкесіндегі қазандығының инженерлік желісі мен жабдықтарына жөндеу жұмыстары жүргізілді. ҚМГ БӨ келесі жылдары батыс Қазақстандағы басқа да аймақтарда осыған ұқсас әлеуметтік жобаларды іске асыруды жоспарлап отыр.

2010 жылы әкімдікпен бірлескен жұмыс жалғаса береді. Компания Атырау облысының Мақат, Қызылқоға, Жылыой және Махамбет аудандарындағы әлеуметтік жобаларға 420 млн. теңге (2,8 млн. АҚШ доллары) бөледі. Сондай-ақ

Компания Комсомол, Қошкар, Бек-Бике поселкелерінің тұрғындарын қайта қоныстандыруға 200 млн. теңге көлемінде қаражат қарастырған. Осы аталған барлық аудандарда күрделі жөндеуді қажет ететін әлеуметтік инфрақұрылым нысандары жаңғыртылатын болады, Мақат ауданында өкпе ауруы ауруханасының емделушілеріне арналған оңалту орталығы ашылса, Миялы поселкесінде дене шынықтыру-сауықтыру кешені салынып, қажетті құралдармен жабдықталатын болады. Бұған қоса, Компания Мақат ауданындағы Байшонас, Қошкар, Комсомол және Ескене поселкелерінің коммуналдық кәсіпорындарын осы елді мекендердің тұрғындарының тұрғын үйлерін жылыту үшін отын мұнайымен қамтамасыз етуін жалғастырады.

2004 және 2009 жылдар аралығындағы кезеңде Атырау облысына демеушілік көмек көрсету арқылы әлеуметтік жобалардың іске асырылуына Компания 3,8 млрд. теңгеден аса (25,8 млн. АҚШ доллары) сомдағы қаржы аударды.

ҚМГ БӨ жыл сайын Атырау қаласындағы “Ақ-Бота” балабақшасына, балалар мүгедектер үйіне, Мүгедек аналар қоғамына, Мүгедектер қоғамына және зағип жандар қоғамына, көп балалы және әл-ауқаты төмен отбасыларына, қаланың спорттық ұйымдарына демеушілік және қайырымдылық көмек көрсетеді, сондай-ақ ҰОС ардагерлері мен тыл еңбеккерлеріне материалдық көмек көрсетеді. 2009 жылы осы мақсатқа шамамен алғанда 119 млн. теңге (0,8 млн. АҚШ доллары) бағытталды. 2010 жылы 125 млн. теңге (0,8 млн. АҚШ доллары) бөлу жоспарланып отыр.

Еңбек жағдайларының жақсаруы

ҚМГ БӨ басшылығы Компания қызметкерлерінің қажеттіліктеріне жауап беретін лайықты еңбек жағдайын құруды өнімділікті арттырудың маңызды аспектілерінің бірі деп санайды.

ҚМГ БӨ “Өзенмұнайгаз” (ӨМГ) өндірістік филиалы құрылымдық бөлімшелерінің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын жақсарту жөніндегі 2009-2012 жылдарға арналған бағдарлама әзірледі. 2009 жылы осы мақсаттарға бюджетке 1 млрд. 300 млн. теңгеден аса (8,8 млн. АҚШ доллары) қаражат, ал 2010 жылы - 1 млрд. 600 млн. теңге (10,7 АҚШ доллары) қарастырылды. Бұл қаржы жаңа асхана

салуға, шаруашылық-тұрмыстық блоктар құрылысына, топтық қондырғыларда жұмыс істейтін операторларға арналған құрастырылмалы блоктар сатып алуға және орнатуға бағытталады. Медициналық бөлімшелердің құрылысы қолға алынуда, жедел жәрдем көліктері және ыстық тамақ тасымалдауға арналған арнайы көліктер сатып алынды, қызметкерлерді тасымалдауға арналған автобустар паркі жаңартылды.

Компания жыл сайын “Ембімұнайгаз” (ЕМГ) өндірістік филиалының құрылымдық бөлімшелерінің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын жақсартуға қаражат бөледі. Шығыстар бюджетіне сәйкес 2009-2010 жылдарға мұнай қолданыстағы жатақханалар мен мұнай кәсібіндегі асханаларды жөндеуге және тұрмыстық құрал-жабдықтарды алмастыру үшін жаңаларының құрылысына, Доссор поселкесіндегі дене шынықтыру-сауықтыру көшесін қайта жаңғыртуға, сегіз жедел жәрдем көлігін сатып алуға, Кенбай вахталық поселкесіндегі спорт көшесінің құрылысына шамамен алғанда 700 млн. теңге (4,7 млн. АҚШ доллары) бағытталды.

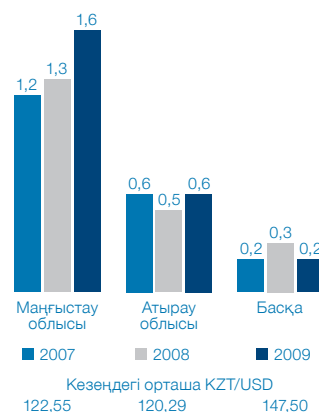
Кадрлық саясат

Компания жұмысқа қабылдау процесінде шынайылық пен ашықтықтың қамтылуына ерекше көңіл бөледі. Қазіргі уақытта бос жұмыс орнына үміткерді бағалау – бұл көп кезеңдік жұмыс, ол бірнеше деңгейлік сұхбат жүргізуден және кәсіби білімі мен шеберлігін тексеруге арналған тестілеуден тұрады. Бұған қоса 2009 жылдан бастап бұл жүйе Компанияның орталық аппаратында да, филиалдарында да қолданылады. Конкурстық комиссиялардың құрамына құрылымдық бөлімшелердің жетекшілері, кәсіподақ өкілдері, сондай-ақ еңбек қызметіндегі көпжылдық тәжірибесі бар жергілікті мамандар кіреді.

ҚМГ БӨ қызметкерлерінің біліктілігі тек жұмысқа қабылданған сәтте ғана бағаланбайды. Жыл сайын Компанияның барлық қызметкерлері аттестациялаудан өтеді, бұл әр менеджердің кәсібилігі деңгейін шынайы анықтауға; оның өз жұмысының және тұтастай Компанияның тиімділігін арттыруға жетелейтін қызмет факторлары, міндеттері, салаларына бар күшін жұмылдыруға; менеджердің есептегі кезеңдегі жұмысының тиімділігін және оның Компанияның мақсаттарының жүзеге асырылуына қосатын үлесін толық деңгейде бағалауға мүмкіндік береді.

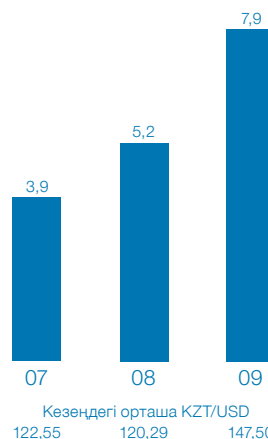
Әлеуметтік қажеттілік шығындары

млрд. теңге

Компанияның қоршаған ортаны қорғау жөніндегі шараларға арналған шығындары

млрд. теңге

Әлеуметтік жауапкершілік жалғасы

Қазіргі таңда Компанияда жоғары санатты мамандар жұмыс істейді, олардың көпшілігі Қазақстанның мұнайгаз саласындағы көпжылдық жұмыс тәжірибесіне ие, сондай-ақ шетелдерде оқыған және шетелдік компанияларда сынақтан өткен жас мамандар да жұмыс істейді.

Қызметкерлердің біліктілігін үздіксіз арттыру сөзсіз, қажеттілік болып табылады. Қызметкерлер құрамын жұмыстың жаңа әдістерін, жаңа техника және технологияларды меңгеруге үйретпейінше, оқытпайынша, жұмыс дағдылары мен білім-біліктерін жақсартпайынша, жоғары өндірістік және экономикалық көрсеткіштерге қол жеткізу мүмкін емес.

2009 жыл ішінде арнайы бағдарламалар бойынша оқытудан ӨМГ және ЕМГ өндірістік филиалдарының, “Инженерлік Орталық” және орталық аппараттың 5 649 қызметкерлері өтті. Оқытуға 399 млн. теңге (2,7 млн. АҚШ доллары) жұмсалды.

Елдегі экономикалық дағдарысқа қарамастан, ҚМГ БӨ қызметкерлер құрамын қысқартудың алдын алып, қолда бар жұмыс орындарын сақтап қалуға, оның үстіне тек қана өндірістік бөлімшелерде ғана емес, барлық өншілес сервистік компаниялардағы жұмыс орындарын сақтап қала білді. Бұған қоса, құнсызданудың әсерінің орнын толтыру үшін Компания қызметкерлерінің жалақысы көбейтілді.

Бұған қарамастан, 2009 жылы 15-17 қарашада Жаңаөзен қаласында (Маңғыстау облысы) наразылық акциясы өтті, оған “Өзенмұнайгаз” ӨФ30-ға жуық қызметкерлері қатысты. Олар жалақыны қосымша көбейтуді, ӨМГ жеке заңды тұлға етіп бөлу немесе ҚМГ БӨ-нің орталық аппаратын Астанадан Жаңаөзенге көшіру, сондай-ақ қаладағы жұмыссыздарды жұмысқа орналастыру мәселелері бойынша талап қойды. ӨМГ-нің 8-мыңдық ұжымының қалған қызметкерлері жұмыстарын әдеттегі режимде жалғастыра берді.

Жаңаөзен қаласының прокуратурасы осы наразылық акциясын заңсыз деп таныды, және бұл жөнінде оның барлық қатысушыларына мәлімдеді. ӨМГ негізгі өндірістік қызметінде елеулі заң бұзушылықтарға жол берілген жоқ.

Еңбек дауын шешу үшін бітімгерлік комиссия құрылды, оның құрамына Компания басшылығы, Жаңаөзен қаласы әкімдігінің өкілдері, жергілікті кәсіподақтың көшбасшылары және наразылық акциясының қатысушылары кірді. Комиссия жұмысының қорытындысы бойынша барлық дау тудырған сұрақтар қарастырылды.

2009 жылдың желтоқсан айында Ақтауда ҚМГ БӨ “Өзенмұнайгаз” өндірістік филиалының Шұғыл басқару тобы құрылды.

Бұл топ әлеуметтік серіктестік, соның ішінде көп орындарын пайдалану шарттары бойынша әлеуметтік міндеттемелер шеңберіндегі әлеуметтік жобаларды жергілікті атқарушы органдармен бірлесе іске асыруды қамтамасыз етеді. Топқа филиал қызметін үздіксіз бақылау, соның ішінде еңбек және өндірістік тәртіпті атқару, еңбекті қалыптандыру, қызметкерлер құрамын басқару, еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау нормаларын, техника қауіпсіздігін сақтау, сатып алуларды іске асыру, көп орындарын пайдалану шарттары жөніндегі міндеттемелерді сақтау және т.б. міндеттер жүктелді.

“ҚазМұнайГаз” БӨ” АҚ әлеуметтік саясатының негізгі қағидалары

- еңбек заңнамасының және кен орындарын пайдалану шарттарының міндеттемелерінің шеңберінде қызмет ету;
- мемлекеттік органдармен, соның ішінде әлеуметтік серіктестік бағдарламалары шеңберінде жергілікті атқарушы органдармен белсенді ынтымақтасу;
- кәсіподақтармен ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес алынған міндеттемелердің шеңберінде өзара әрекеттесу;
- акционерлеріне, клиенттеріне мен жұмысшыларына қызметі жөнінде ашық, заң негізінде ақпарат беру;
- экологиялық нормаларды сақтау; қоршаған ортаның ластануына жол бермеу мақсатында;
- “Нұр-Отан” Халықтық-демократиялық партиясымен және өзге де қоғамдық бірлестіктермен өзара қатынасты қолдау.

Компанияның әлеуметтік саясатының өз қызметкерлеріне қатысты мақсаттары:

- Ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес әлеуметтік жеңілдік және көпелдіктермен қамтамасыз ету;
- ерікті медициналық сақтандырумен қамтамасыз ету;
- еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасын сақтау;
- тұрғын үй жағдайын жақсарту;
- жұмыс істемейтін зейнеткерлер, соғыс және еңбек ардагерлерін қолдау;
- жас мамандарды қолдау;
- еңбек заңнамасы мен корпоративтік этиканың нормаларын қатаң сақтау, Ұжымдық шарт бойынша екіжақты міндеттемелерді сақтау, әлеуметтік сипаттағы дау-дамайлық және наразылық оқиғаларын туғызатын жайттарды азайту үшін шаралар қабылдау шеңберінде мәдениеттілікті қалыптастыру.

Әлеуметтік бағдарламалардың негізгі бағыттары: Еңбек жағдайларын жақсарту

- Компания қызметкерлерінің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын сапалы түрде жақсарту;
- тамақтану пункттерінде жайлы тұрмыстық жағдайлар жасау, сервистік қызмет көрсету сапасын жақсарту;
- сапалы ауыз сумен қамтамасыз ету;
- сапалы көлік қызметімен қамтамасыз ету.

Тұрғын үй жағдайларын жақсарту және сапалы медициналық қызмет көрсетумен қамтамасыз ету

- депозиттерді екінші деңгейлі банктерге орналастыру арқылы жеңілдікпен тұрғын үй займдарын бөлу;
- Компанияның табыстылығы (төмен-) аз кен орындарының жабылуына байланысты тұрғындарды аудандардан көшіруге қатысуы;
- Компания қызметкерлерін тұрғын үймен қамтамасыз ету жөніндегі өзге де мүмкіндіктерді қолдану;
- өндірісте сапалы медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету;
- ерікті медициналық сақтандырумен қамтамасыз ету.

Кәсіподақтармен өзара әрекеттестік

- әлеуметтік міндеттемелердің атқарылуын бақылау;
- Ұжымдық шарттың талаптарының орындалуының мониторингі және нәтижелер жөнінде еңбек ұжымдарын ақпараттандыру;
- қызметкерлердің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын жақсарту жөніндегі жұмыстар;
- қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің санаториялық-сауықтыру емделуі мен демалысын ұйымдастыру;
- мәдени-бұқаралық және спорттық іс-шараларды ұйымдастыру;
- қол жеткізілген мәмілелер мен уағдаластықты қатаң сақтау.

Компанияның қызметтік аймақтарындағы әлеуметтік саясаттың мақсаттары:

- әлеуметтік серіктестік шеңберінде жергілікті атқарушы органдар билігімен ынтымақтастықты нығайту;
- қызмет аймақтарындағы елді мекендер аумағын абаттандыру;
- дене тәрбиесі мен спортты дамыту, салауатты өмір салтын қалыптастыру;
- жастарды қолдау;
- әлеуметтік аз қамтылған топтарды қолдау.

Әлеуметтік бағдарламалардың негізгі бағыттары:

- қызмет аймақтарындағы қалалар мен ауылды жерлердің әлеуметтік инфрақұрылымын дамыту;
- аула және мектеп спорт алаңдарын жөндеу және жабдықтау;
- жетімдер балаларға, мүгедек балаларға және жетім балаларға, көп балалы отбасыларына демеушілік, қайырымдылық көмек көрсету;
- соғыс және еңбек ардагерлеріне, оралмандарды, күнкөріс жағдайы төмен отбасыларына, әлеуметтік-маңызы бар науқас адамдарға (өкпе ауруы және т.б.) қолдау көрсету;
- “Жол картасы” және “Мәдени мұра” мемлекеттік бағдарламаларын іске асыруға қатысу;
- әлеуметтік сала нысандарын жаңарту және құрылыстар жүргізу.

Еңбек және қоршаған ортаны қорғау

Қауіпсіздік және еңбекті қорғау

ҚМГ БӨ-де еңбекті қорғау басқарудың негізгі элементтерінің бірі болып табылады. Компанияда қызметкерлер құрамы мен құрылымдық бөлімшелердің бірінші жетекшілеріне өндірістік процесті жүзеге асыру барысында еңбек және табиғатты қорғау заңнамаларының нормалары мен талаптарын сақтауға жеке жауаптылық жүктелген. Өткізілетін іс-шаралар еңбек жағдайын жақсартуға, апаттарды ескертуге, олардың салдарын шектеуге және жоюға дайындықты қамтамасыз етуге, үшінші тұлғаларға және қоршаған ортаға келтірілген шығыстардың көпіденген өтемін өтеуге бағытталған. Барлық іске асырылатын іс-шаралар қаржылық құралдармен бекітілген және жыл өткен сайын жүз пайыздық көлемде орындалады.

ҚР Еңбек кодексіне және өнеркәсіптік қауіпсіздік заңнамасына сәйкес, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғауға жауапты басқарушы қызметкерлер мен өндірістік мекемедегі тұлғалар үш жылда бір рет оқу курсынан өтеді және біліктілікті арттыру курстарында білімдерін тексереді.

Тұрақты қызмет атқаратын комиссияның (ТҚК) және Компанияның орталық аппаратының тұрақты қызмет атқаратын емтихандық комиссиясының (ҚКЕК) барлық мүшелері 2009 жылдың қыркүйек айында мемлекеттік қадағалау және бақылау органдарының мамандарының қатысуымен ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау Министрлігіндегі мамандандырылған оқу мекемесінде көзекті білім алу курсынан өтті. Оқу бағдарламасы аяқталысымен барлық қатысушылар емтихан тапсырып, оң бағаларын алды.

Компаниядағы үздіксіз қызмет атқаратын комиссия кешенді тексерулер өткізеді және еңбек пен қоршаған ортаны қорғаудың жай-күйіне талдау жасайды, құрал-жабдықтардың, қорғаныс құралдарының жәні өндірістік ортаның қауіпсіздік ережелері, нормаларының талаптарына және халықаралық стандарттарға сәйкестігін бағалайды. 2009 жылы сондай-ақ тәуелсіз мекемелер “Өзенмұнайгаз” ӨФ және “Ембімұнайгаз” ӨФ нысандарындағы еңбек жағдайлары бойынша өндірістік нысандарды аттестациялаудан өткізді. ӨМГ және ЕМГ өнеркәсіптік нысандарының қауіпсіздік декларациясы қайта қарастырылды, мемлекеттік бақылау және қадағалау органдарының сарапшылық оң нәтижелері алынды. Жобаларда өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі салаларындағы тәуекелдерді басқару жүйесі өңделді, бұл өнеркәсіптік нысандарда апатты және төтенше жағдайлар тәуекелін елеулі деңгейде төмендетуге мүмкіндік береді, және де қауіптердің шынайы бағасын береді, бұл, өз

кезегінде, тәуекелдерді тиімді оңтайландыру болып табылады.

ҚМГ БӨ өндірістік филиалдары басқа да кәсіпорындармен қатар республикалық командалық-штабтық оқуларға белсенді түрде қатысады. Осындай оқулардың міндеті – техногенді және табиғи сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарын жою барысындағы құтқару жұмыстарын және басқа да шұғыл жұмыстарды дайындау және жүргізу.

Кәсіби науқастылықты өмдеу және деңгейін төмендету үшін өндірістік филиалдар мен ҚМГ БӨ орталық аппаратының қызметкерлері жылдық медициналық тексеруден өтеді, көлік жүргізушілері мен басқа да қызметкерлерге ауысымалды медициналық растау жұмысы жүргізіледі.

Мұнай компанияларының өндірістік нысандары қауіпті санатқа жатқызылады, осыған байланысты ҚМ БӨ қызметкерлердің өмірі мен денсаулығына төнуі мүмкін қауіппен байланысты жағдайлардың туындау тәуекелін төмендетуге қатысты белсенді жұмыс жүргізеді. Соңғы жылдардың талдауы өндірістік жарақаттану деңгейінің тұрақталғанын көрсетеді, бірақ бұған қарамастан, жазатайым жағдайлар мәселесі - өлі де өзекті. 2009 жылы Компанияның өндірістік нысандарында қауіпті өндірістік факторлардың ықпалымен байланысты екі жазатайым жағдай орын алды.

Жарақаттану мен жазатайым жағдайлардың жиілігі өткен жылмен салыстырғанда 3,5 есе төмендеді. 2004 жылдан бастап жазатайым жағдайлардың жиілігінің коэффициенттік көрсеткіші 5,3 есе төмендеді.

Қоршаған ортаны қорғау

Табиғи орта мен биологиялық әралуандылықтың барлық келесі ұрпақ үшін игілік өкөндігін назарға ала отырып, Компания өз қызметінде экономикалық, әлеуметтік және экологиялық аспектілерді тұрақты дамытудың теңдестірілген саясатын жүзеге асырады.

Табиғи ортаны қайта қалпына келтіру және тұрақтандыру үшін, біз аса тиімді әрі экологиялық тұрғыдан қауіпсіз жобаларды енгіземіз.

Осы мақсатқа орай, Компания жыл сайын олардың орындалуына елеулі қаражат бөледі. Мәселен, 2009 жылғы шығыстар 7,9 млрд. теңгені (53,6 млн. АҚШ доллары) құрады, ал 2010 жылы 10 млрд. теңге (66,7 млн. АҚШ доллары) көлеміндегі соманы жоспарлап отыр.

Инвестициялардың негізгі сомасы тарихи тұрғыда туындаған ластануларды жоюға бағытталған. Бұл үшін соңғы жылдары Компания ластанған жерлерді цеолитті-биологиялық қайта қалпына келтіру технологиясын қарқынды түрде енгізуде. Жыл сайын қайталама шаруашылық айналымға бұрын жұмсалынған жерлердің елеулі алаңдары қайтарылу үстінде. Тек қана 2009 жылдың өзінде 77 га жер алаңы қайта қалпына келтірілді. Бұған қоса, Компанияда ластанған жерлердің дәстүрлі техникалық оңалтылу әдісі пайдаланылады. Қайта қалпына келтірілген аумақтардың жалпы алаңы 156 га құрайды.

Тарихи тұрғыдан жинақталған қалдықтардың көлемін азайту үшін, Компания оларды мазутталған топырақты өңдеу жөніндегі екі көшенің көмегі арқылы жою жұмыстарын жүргізеді. Бүгінгі таңда осы көшендер тәжірибелік-өнеркәсіптік пайдаланудан өткізілді, оларға барлық қажетті рұқсаттар мен мемлекеттік органдардың қорытындылары бар. Қалдықтарды өңдеу көлемін арттыру және қарқындылау мақсатында, ҚМГ БӨ арнайы құрылғылары бар мердігерлік компанияларды тартады. Өткен жылы Компанияда 121 мың тонна қалдықтар пайдаға асырылды. 2010 жылы тағы 121 мың тонна қалдықты қайта өңдеу жоспарланып отыр.

2009 жылы “Өзенмұнайгаз” ӨФ-ның мұнай дайындау және айдау цехының (МДАЦ) технологиялық амбарын жоюға 1,3 млрд. теңге (8,8 млн. АҚШ доллары) бөлінді. Оның алаңы 85 гектардан 29 гектарға дейін қысқартылды.

Компанияның тағы бір ерекше назар аударатын аспектілерінің бірі – бұл ілеспе газды пайдаға асыру. ҚМГ БӨ жалпы ұзындығы 64,6 км газ құбырларының құрылысы жөніндегі жұмысын орындады. Өндірілетін ілеспе газды аса ұтымды пайдадану мақсатында Қисымбай, Ақінген, Б. Жоламанов кен орындарына жылытуға арналған қосымша пештер орнату арқылы оны өз мұқтаждықтарына сай пайдалану пайызы арттырылды. Бұл шаралар алау қондырғыларындағы газ жағылуын жылына 5,6 млн. текше метрге қысқартуға және ілеспе газдың қолданылуын 65%-ға дейін арттыруға мүмкіндік берді.

Ілеспе газды пайдаға асыру Бағдарламасын іске асыру кезеңінде Компания бұл жұмысты 577 млн. теңге (3,9 млн. АҚШ доллары) сомасында қаржыландырды. Газды пайдаға асыру жөніндегі жұмыстар жалғасу үстінде.

“Қазгөрмұнай” БК ЖШС-де 2005 жылдан бастап газды пайдаға асыру жөніндегі бағдарлама іске асырылып келеді,

осының нәтижесінде Қызылорда қаласының халқы арзан табиғи газбен қамтамасыз етіліп отыр. 2011 жылға дейінгі кезеңде Бағдарлама мына мәселелерді қарастырады: газ (УПГ-2) өңдеу жөніндегі қолданыстағы қондырғының қуаттылығын жылына 500 млн. текше метрге дейін арттыру, мұнайдан ажыратылған газды Нұралы – УПГ-2 кен орнының газ құбырына әрі қарай сықпалы компрессорлық станция арқылы айдамалау үшін Нұралы кен орнына мұнай дайындау қондырғысын салу. Сондай-ақ Қызылорданы электр қуатымен (62МВт – қаланың мұқтаждықтарына, 25 МВт – кәсіпорынның өз мұқтаждықтарына) қамтамасыз ету мақсатында Ақшабұлақ кен орнынан газ турбиналық электр станциясының құрылысын салу.

ҚМГ БӨ-нің бірқатар өзекті экологиялық жобалары Каспий теңізі акваториясының ластануын ескерту профилактикасымен тығыз байланысты. Бұл үшін жағалау сызығы Компанияның өндірістік инфрақұрылымынан Каспий теңізі деңгейінің төрбелу кезеңінде теңіз суының мұнай өнімдерімен ластануына кедергі болатын қорғаныс дамбаларымен қоршалған. Жыл сайын теңіз суы деңгейі көтерілгеннен соң, дамбалар қайта қалпына келтіріледі және жаңартылады.

Соңғы жылдары Компанияда кен орындарын су тасқынынан қорғайтын, жағалау тізбегін жар көшкіні мен мүжілуден нығайтатын көп сатылы металдық конструкциядан тұратын мүлдем жаңа технология қолданылып жүр. Осы технология бұрын қолданылған әдістермен салыстырғанда теңіз толқындарына аса берік, төзімді болып келеді. Бұдан әрі үйінді дамбаларды жаңа конструкциялармен толық алмастыру жоспарланып отыр.

Табиғи ортаның жай-күйін шұғыл бақылау мақсатында Компанияда қоршаған ортаның әрбір құрауышы, атап айтқанда, ауа, жерасты сулары, топырақ, өсімдік және жануарлар әлемдеріне ҚМГ БӨ өндірістік қызметінің әсер етуін қадағалауды қамтамасыз ететін қолданыстағы физика-химиялық зертханалар базасындағы жерүсті экологиялық мониторинг желісі құрылды.

Компанияның алған нәтижелері бойынша технологиялық процестердің біртұтастығы мен тиімділігі бағаланады. Оларды бұзған немесе оларға зақым келтірілген жағдайда ластау дереккөздерін шектеу жөніндегі уақтылы шаралар қабылданады. Жыл сайын мониторингтік желінің жұмысқа қабілеттілігіне қолдау көрсетіледі және оның дамуы іске асырылады.

Корпоративтік басқару жөніндегі ақпарат

Бірлескен Кодексті сақтау

Жылдық есептің осы тарауы Ұлыбританияның Листингтік Агенттігінің Ашып көрсету және Ашықтық ережесіне (UKLA's Disclosure and Transparency Rules) DTR 7.2 сәйкес жасалынды (Корпоративтік басқару жөніндегі ереже).

ЖДҚ-тары Ресми Тізімге енгізілген шетелдік компания ретінде Компания Ұлыбританияның Корпоративтік Басқаруының Бірлескен Кодексін ("Бірлескен Кодекс") сақтауға міндетті емес. Осыған байланысты Компания өзінің есебінде оның қолданылып жүрген корпоративтік басқару практикасы мен Бірлескен Кодексте сипатталған практикадағы бар ерекшеліктер туралы ақпарат сияқты оның корпоративтік басқарудың қазақстандық режимін сақтау туралы ақпарат ұсынуға да міндетті емес. Алайда, корпоративтік басқарудың маңыздылығын мойындай отырып, директорлар Компанияда корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын қолдайды және мұндай ақпараттарды жылдық есепке енгізу қажет деп есептейді.

Қазақстандық корпоративтік басқару кодексі мен Бірлескен Кодекстің арасындағы айырмашылық

Қазақстанда корпоративтік басқарудың ең үздік практикасы қазақстандық корпоративтік басқару кодексінде баяндалған. Корпоративтік Басқарудың қазақстандық кодексі Корпоративтік Басқару саласындағы бар халықаралық тәжірибе мен 2002 жылдың қыркүйегінде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің жанындағы Бағалы Қағаздар Рыногы мәселелері жөніндегі сараптамалық кеңестің шешімімен бекітілген қазақстандық акционерлік қоғамдардың Корпоративтік Басқарудың принциптерін қолдануы жөніндегі ұсынымды ескере отырып жасалған. Кодексті 2005 жылдың наурызында Қазақстанның Қаржыгерлер Ассоциациясының Кеңесі және 2005 жылдың ақпанында Эмитенттер Кеңесі мақұлдаған.

2009 жыл ағымында Компания корпоративтік басқарудың қазақстандық Кодексінің ережелерін барлық елеулі аспектілерде сақтады.

"ҚазМұнайГаз" Барлау Өндіру" АҚ ("ҚМГ БӨ", "Компания") корпоративтік басқарудың қазақстандық Кодексін өзінің корпоративтік басқару Кодексі ретінде. Бірлескен кодексінің ережелері енгізілген өзгерістерімен қабылдады. Компания қабылдаған өзгерістер ҚМГ БӨ корпоративтік басқару жөніндегі қосымша міндеттемелерін белгілейді. Компания осы қосымша өзгерістер Компаниямен қабылданған корпоративтік басқарудың режимдерін елеулі түрде нығайтады. ҚМГ БӨ сондай-ақ Бірлескен кодекстің ережелерін назарға алады және келешекте корпоративтік басқарудағы өзінің стандарттарын жетілдіруге ұмтылатын болады.

Компанияның корпоративтік басқару Кодексі және корпоративтік басқару ережелерінің сипаты ҚМГ БӨ сайтында қолжетімді.

Төменде директорлардың тарапынан маңызды деп саналатын Компанияның Корпоративтік басқару кодексі мен Бірлескен кодекстің ережелерінің арасындағы негізгі айырмашылықтар сипатталған.

- Бірлескен кодекс атқарушы емес директорлардың Директорлар кеңесінің төрағасы қызметінің нәтижелерін бағалау үшін кемінде жылына бір рет және басқа жағдайларда қажеттілігіне қарай Директорлар кеңесі төрағасының қатысуынсыз мәжіліс өткізуді қарастырады. ҚМГ БӨ корпоративтік басқару кодексінде бұл талап қойылмаған.

2009 жылы төрағаның қатысуынсыз тәуелсіз директорлардың 8 мәжілісі өткізілді, онда мына мәселелер талқыланды: PetroKazakhstan Inc қатысу үлесін сатып алуды қосқанда, "ҚазМұнайГаз" (ҚМГ ҰК) немесе ҚМГ ҰК Топтарының компанияларымен мүдделестікпен орнатылған мәмілелерге қатысты ұстаным; ақша қаражаттарын басқару жөніндегі Саясаттың талаптарымен сәйкестікке келтіру жөніндегі іс-шаралар; ішкі аудит және сыртқы бақылау мәселелері; Компанияның даму стратегиясы; Басқарма мүшелерін сайлау және компанияның менеджментіндегі басқа да өзгерістер; қызметкерлермен байланысты сұрақтар; кадрлық тағайындаулар.

Директорлар кеңесі директорының қызметіне директорлар арнайы бағалау жүргізбегендігіне қарамастан, 2010 жылдың наурыз айында Директорлар кеңесінің 2009 жылғы қызметіне тәуелсіз консультант бағалау жүргізді. Директорлар кеңесінің қызметінің бағалануы туралы толық мәлімет осы есептің 37 бетінде берілген.

- Бірлескен кодекстің ережелеріне сәйкес Директорлар кеңесінің төрағасы қызметке тағайындалғаннан кейін Бірлескен кодексте тұжырымдалған тәуелсіздік өлшемдерін қанағаттандыруы тиіс.

Компанияның Корпоративтік басқару кодексінде Директорлар кеңесінің төрағасын тағайындауға қатысты ереже енгізілген жоқ және директорлардың пікірі бойынша Директорлар кеңесінің төрағасы Бірлескен кодекстің тиісті ережесінде баяндалған тәуелсіздік өлшемдерін қанағаттандырмас еді.

Аудит комитеті жөніндегі ереже Директорлар кеңесінің төрағасы, Бірлескен Кодексте мұндай мүмкіндік қарастырылғанымен, Аудит жөніндегі комитеттің мүшесі бола алмайтындығын қарастырады. Осы айырмашылық, Директорлар кеңесінің төрағасы ірі акционер өкілі болғанына сүйене отырып, Аудит комитеті жөніндегі ережеде әдейі қарастырылған.

- Бірлескен Кодекс төрағаны қоспағанда Директорлар кеңесі мүшелерінің кемінде жартысы тәуелсіз директорлар болуы тиіс екендігін қарастырады. Бұған қарағанда, Корпоративтік басқару Кодексі және Компанияның Жарғысы Директорлар кеңесінің кемінде үштен бір бөлігі тәуелсіз директорлар болуы тиіс екендігін қарастырады.

2009 жылы Компанияның Директорлар кеңесінің құрамына үш тәуелсіз директор кірді: Кристофер Маккензи, Пол Мандука және Эдвард Уолш және осылайша тәуелсіз директорлардың саны Кеңестің үштен бір бөлігінен астамды құрады. Сондай-ақ, Компанияның Жарғысына сәйкес, бірқатар маңызды сұрақтар тәуелсіз директорлардың көпшілігімен мақұлданды талап етеді.

Өз өкілеттілігінің мерзімі өткен соң, тәуелсіз директор Кристофер Маккензи Компанияның Директорлар кеңесінің 2010 жылдың 26 наурызы күні өткен акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысында қайта сайлауға өз кандидатурасын ұсынбауға шешім қабылдады. Компанияның Жарғысына сәйкес, Кеңес мүшелерінің саны (уақытша бос орындар болмағанда) сегіз адамнан кем болмауы тиіс, оның үстіне Кеңестің кемінде үштен бір бөлігін тәуелсіз директорлар қамтуы тиіс. Осылайша, тәуелсіз директордың бір лауазымы жаңа тәуелсіз директор сайлағанға дейін уақытша бос орын болып саналады. Осыған байланысты, 2010 жылдың 25 мамырында акционерлердің жылдық жалпы жиналысында Директорлар кеңесімен, Комитеттің көпілдемесі бойынша үшінші тәуелсіз директорды сайлау үшін кандидатура ұсынылады.

- Бірлескен кодекс сондай-ақ Кеңес тәуелсіз директорлардың біреуін аға тәуелсіз директор ретінде тағайындау керектігін жариялайды.

Директорлар кеңесі қазіргі уақыттағы бар акционерлік құрылымды ескере отырып, аға тәуелсіз атқарушы емес директорды тағайындаған жоқ. Аға тәуелсіз атқарушы емес директордың болуы талабы ауық-ауық қайта қаралатын болады.

Директорлардың жауапкершілігі туралы мәлімдеме

Компанияны Корпоративтік Басқару Кодексіне сәйкес Директорлар кеңесі мен Басқарма Компанияның жылдық есебі мен қаржылық есептілігінің дұрыстығы үшін жауаптылықта болады.

Ұлыбританияның Листингтік Агенттігінің Ашып көрсету және Ашықтық ережесіне (UKLA's Disclosure and Transparency Rules) сәйкес осы Жылдық есептің 6-7 бетінде көрсетілген Компания директорларының әр қайсысы өзі:

- ҚЕХС сәйкес дайындалған Компанияның активтерін, міндеттемелерін, қаржылық жағдайын және қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелерін шынайы да дұрыс көрсететін қаржылық есептілік;
- басшылықтың Компанияның қаржы-шаруашылық қызметі мен қаржылық жағдайының нәтижелері мен оның еншілес кәсіпорындармен топтастырылған нәтижелері бойынша есебі олар бетпе бет түйсетін маңызды тәуекелдер мен дүдәмалдықтарды сипаттау мәселелерін қамтиды.

Директорлар Кеңесінің құрылымы

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Директорлар кеңесінің құрамында сегіз адам болды, олар:

Қайыргелді Қабылдин	Директорлар Кеңесінің төрағасы
Кенжебек Ибрашев	Директорлар Кеңесінің мүшесі (бас директор)
Ержан Жанғауылов	Директорлар Кеңесінің мүшесі
Төлеген Бозжанов	Директорлар Кеңесінің мүшесі
Асқар Балжанов	Директорлар Кеңесінің мүшесі
Кристофер Маккензи	Тәуелсіз директор
Пол Мандука	Тәуелсіз директор
Эдвард Уолш	Тәуелсіз директор

Өкілеттілік мерзімінің аяқталуына байланысты, Директорлар кеңесі ҚМГ БӨ Жарғысының 12.2 бабының 2 тармағына сәйкес, акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын 2010 жылдың 26 наурызында шақыртуға шешім қабылдады, мұнда келесі өзгерістер қабылданды:

- Директорлар кеңесінің төрағасы, Қайыргелді Қабылдин және Компанияның тәуелсіз директоры, Кристофер Маккензи өз кандидатураларын Компанияның Директорлар Кеңесіне ұсынбауды шешті.
- Ірі акционер ҚМГ ҰК-ның Директорлар кеңесіне кандидатуралар ұсыну туралы ұсынысына сәйкес, Әсия Сырғабекова ҚМГ БӨ Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде сайланды.
- ҚМГ БӨ Жарғысының 12.16 бабына сәйкес, Директорлар кеңесінің төрағасы ашық дауыс беру арқылы Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санынан оның мүшелерінің басым дауыс санымен сайланады. Осыған орай, 2010 жылдың 30 наурызы күні Директорлар кеңесінің шешімімен Асқар Балжанов Компанияның Директорлар кеңесінің төрағасы етіп сайланды.

Корпоративтік басқару Кодексіне сәйкес, Директорлар кеңесі тәуелсіз директорлар фактісін белгіледі және Кристофер Маккензи, Пол Мандука және Эдвард Уолш сипаты жағынан да және шешім қабылдау барысында да тәуелсіз болып табылады деп санайды. Директорлар кеңесі осы директорлардың тәуелсіз шешіміне елеулі әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін қандай да бір қатынастар немесе жағдайлар жоқ деп бекітті.

Корпоративтік басқару жөніндегі ақпарат жалғасы

Басқарма құрылымы

2009 жылы Компанияның Басқарма құрамына бас директор мен оның орынбасарларын қосқанда жоғары буын жетекшілері кірді.

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басқарма мүшелері:

Жетекшінің аты-жөні	Компаниядағы лауазымы
Кенжебек Ибрашев	Бас директор және Басқарма төрағасы
Владимир Мирошников	Бас директордың өндіріс жөніндегі орынбасары – Ақтау қаласындағы Шұғыл басқару тобының жетекшісі
Жаннета Бекежанова	Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары
Асқар Әубәкіров	Бас директордың корпоративтік даму және активтерді басқару жөніндегі орынбасары
Қайролла Ережепов	Қызметкерлер және әлеуметтік саясат жөніндегі басқарушы директор
Дауылбай Абылханов	“Өзенмұнайгаз” ӨФ директоры
Ізтұрған Баймұханов	“Ембімұнайгаз” ӨФ директоры

2009-2010 жж. ағымында Компанияның Директорлар кеңесінің шешімінің негізінде Басқарма құрамына келесі өзгерістер енгізілді:

- 2009 жылдың 29 мамырында бас директор (Басқарма төрағасы) Асқар Балжановпен жасалған еңбек келісімшарты тоқтатылды, осыған байланысты 2009 жылдың 1-маусымында Кенжебек Ибрашев ҚМГ БӨ Басқармасының төрағасы етіп тағайындалды.
- 2009 жылдың 30 маусымында Басқарма мүшесі Қайырбек Елеусіновтың өкілеттігін тоқтату туралы шешім қабылданды. Басқарма мүшелері болып Дауылбай Абылханов (“ӨМГ” ӨФ директоры) және Ізтұрған Баймұханов (“ЕМГ” ӨФ директоры) сайланды.
- 2009 жылдың 5 қазанында Асқар Әубәкіров бас директордың корпоративтік даму және активтерді басқару жөніндегі орынбасары ретінде жұмысқа қабылданды; 2009 жылдың 1 желтоқсанында Басқарма мүшесі болып сайланды.
- 2010 жылдың 26 қаңтарында Басқарма мүшелері Дауылбай Абылханов және Қайролла Ережеповтің өкілеттігін тоқтату туралы шешім қабылданды. Басқарма мүшесі болып Бағытқали Бисекен сайланды (“ӨМГ” ӨФ директоры).
- 2010 жылдың 30 наурызында Басқарма мүшесі Бағытқали Бисекеннің өкілеттігін тоқтату туралы шешім қабылданды. Осыған байланысты, Киікбай Ешманов Басқарма мүшесі болып сайланды және “ӨМГ” ӨФ директоры болып тағайындалды.

Директорлар кеңесі мен Басқарманың жауаптылығы

Компанияның Директорлар кеңесі, Басқармасы және Бас директорының арасындағы өкілеттіктерді бөлу 12 және 13 тармақтарда Компанияның Жарғысымен белгіленеді.

Директорлар кеңесі акционерлердің алдында Компанияның қызметін тиімді басқару және тиісінше бақылау үшін жауаптылықта болады және бекітілген шешім қабылдау жүйесіне сәйкес іс-әрекет етеді. Директорлар кеңесінің неғұрлым маңызды функциясы Компанияның стратегиялық даму бағыты мен саясатын айқындау, мұнайгаз активтерін ықтимал сатып алулар туралы шешім қабылдау және қаржылық сипаттағы басқа да елеулі мәселелер болып табылады.

Басқарма, өз кезегінде, аталған функцияларды іске асыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу үшін және Компанияның ағымдағы операциялық қызметі үшін жауаптылықта болады. Басқарма Компанияның мақсаттарына қол жеткізу бойынша істелген жұмыстардың жай-күйі үшін Директорлар кеңесінің алдында есеп береді.

Директорлар кеңесі мәжілісін тұрақты негізде және қажеттілігіне қарай өткізеді.

2009 жылы Директорлар кеңесі қатысып отырып дауыс беру жолымен өткізілген жеті мәжілісті, телефонды конференц-байланыс арқылы қатысып дауыс беру жолымен өткізілген екі мәжілісті және сырттай дауыс беру жолымен өткізілген 26 мәжілісті қоса алғанда 35 мәжіліс өткізді.

Жыл бойында Директорлар кеңесі келесі мәселелерді қарастырды:

- Компанияның 2008 жылғы топтастырылған қаржылық есептілігін алдын ала бекіту;
- Басқарма мүшелері, Ішкі аудит Қызметінің жетекшісі және Компанияның корпоративтік хатшысы қызметінің тиімділігінің негізгі көрсеткіштерінің (КРІ) қорытынды нәтижелілігі;
- Директорлар кеңесі және басқарманың 2008 жылғы жұмысы туралы есеп;
- Директорлар кеңесінің 2008 жылғы қызметін бағалау жөніндегі есеп;
- акционерлердің жылдық жалпы жиналысының қарауына Компанияның таза табысын және дивиденд көлемін 2008 жылғы қорытынды бойынша Компанияның бір қарапайым және бір басымдықты акциясына бөлу тәртібі туралы ұсыныстар ұсыну.

2009 жылы Директорлар кеңесі жұмысының тәжірибесіне Компанияның қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелері, қоршаған ортаны қорғау, денсаулық және қауіпсіздік техникасы туралы, Директорлар кеңесінің бұрын қабылданған шешімдерін атқару жөніндегі есепті уақтылы тыңдау жұмысы өнді.

Осыған байланысты, 2009 жылы, Директорлар кеңесі келісі мәселелерді қарастырды және шешім қабылдады:

- KazMunaiGas PKI Finance BV. қатысу үлесі 100% сату-сатып алу шартын орнатуға қызығушылық танытатын мәмілелер орнату;
- ПетроҚазақстан Инк. акциялар пакетінің 33%-ын сатып алуға қатысты құқықтарға жол беру және міндеттемелерді қабылдау жөніндегі мәмілеге қызығушылық танытатын мәмілелер орнату.

2009 жылы Директорлар кеңесімен келесі құжаттар бекітілді:

- Компанияның қағидаттары;
- Компанияның және дауыс беруші акцияларының (қатысу үлесі) жүз пайызы ҚМГ БӨ тиесілі заңды тұлғалардың сатып алуларды іске асыру ережелері;
- ҚМГ БӨ қызметтік, коммерциялық немесе өзге де заңмен қорғалатын құпияларын құрайтын ақпараттар тізімі.

Директорлар кеңесі сондай-ақ Басқарма мүшелерінің, ішкі аудит Қызметінің қызметкерлерінің және корпоративтік хатшының өкілеттігін тағайындау және тоқтату сияқты кадрлық мәселелер бойынша шешім қабылдады.

Директорлар кеңесі мүшелерінің Директорлар кеңесі және Комитеттердің мәжілістеріне қатысуы

	Директорлар кеңесі	Аудит жөніндегі комитет	Тағайында улар жөніндегі комитет	Сыйақылар жөніндегі комитет	Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет
2009 ж. өткізілген мәжілістердің саны	35	11	6	8	4
Қайыргелді Қабылдин	34	—	6	—	—
Асқар Балжанов	34	—	—	—	2
Ержан Жанғауылов	33	—	—	—	—
Кенжебек Ибрашев	35	—	—	—	4
Кристофер Маккензи	34	11	5	8	—
Пол Мандука	35	11	—	4	—
Төлеген Бозжанов	32	—	—	—	—
Эдвард Уолш	35	11	6	8	4

Басқарма атқарушы орган болып саналады және Компанияның ағымдағы қызметін басқаруды іске асырады. 2009 жылы Компания Басқармасының жүйелі негізде және қажеттілікке сай 38 мәжілісі өткізілді.

2009 жылы Компания басқармасы Компанияның операциялық қызметіне тиесілі келесі аса маңызды мәселелерді қарастырды:

- бұрғылау жұмыстарын жүргізу, ұңғымаларды жерасты жөндеу жұмыстары барысындағы өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы, еңбек және қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйелерін жетілдіру жөніндегі жұмыстар шеңберінде еңбек және қоршаған ортаны қорғау саласындағы нормативтік-құқықтық құжаттарды әзірлеу және бекіту;
- еңбек келісімшартының еңбекақы төлеу, әлеуметтік салаға, өндірістегі қауіпсіздік және еңбекті қорғау бөліктеріне қатысты өзгерістер енгізу;
- 2010 жылы, әлеуметтік қорғау және халықты қолдау мақсатында Жаңаөзен қаласында Компания қызметінің аймақтарында 1000 (мыңнан) аса әлеуметтік жұмыс орындарын ашуға қаражат бөлу;
- Компанияның ішкі қызметін ИСУ стандарттарына сәйкес реттейтін процедураларды бекіту;
- Ақтау қаласында Шұғыл басқару топтарын құру;
- ҚМГ БӨ 2009-2011 жж. орташа мерзімді өндірістік бағдарламасын бекіту;
- Компанияның 2009-2011 жж. орташа мерзімді бюджетін мақұлдау;
- “Ақтау пластмасса зауытында жол битумын өндіру” инвестициялық жобасын іске асыру жөніндегі шараларды мақұлдау;
- Қазақстан Республикасындағы да, одан тысқары жерлердегі де мұнайгаз компанияларындағы қатысу үлесін ықтимал сатып алу жөніндегі жобаларды мақұлдау;
- Компания филиалдарының өндірістік құрылымдық бөлімшелерін өндірістік-шаруашылық қызметінің жағымды нәтижелері үшін тоқсан сайын сыйақы беру жөніндегі Ережені бекіту.

Басқарма сондай-ақ акционерлердің жалпы жиналысының, Директорлар кеңесінің және Компанияның лауазымды адамдарының тікелей құзіретіне жатпайтын Компанияның қызметін қамтамасыз етудің өзге де мәселелері бойынша шешім қабылдайды.

Директорлар кеңесінің қызметін бағалау

2009 жылы Компанияның Директорлар кеңесі өз қызметі мен барлық комитеттердің қызметінің нәтижелеріне жан жақты бағалау жүргізді. Бағалау тәуелсіз консультанттың жәрдемімен өткізілді. Бағалау үшін кәсіби тепе-теңдік, Кеңестің тәуелсіздігі, Кеңестің атқарушы басшылықпен өзара әрекеті, Директорлар кеңесі жұмысының негізгі процедураларындай әлеуетті міндеттерді іске асыру сияқты критерийлер пайдаланылды. Бағалау барысында жасалынған Директорлар кеңесінің қорытындылары мен ұсынымдары, тәуелсіз директорлардың пікірлерін қосқанда, Директорлар кеңесінің 2010 жылдың 31 наурыз күні мүшелерінің қатысуымен өткізілген мәжілісте талқыланды. Талқылау қорытындысы бойынша Директорлар кеңесінің жұмысын жетілдіру жөніндегі іс-әрекеттердің жоспары әзірленді.

Корпоративтік басқару жөніндегі ақпарат жалғасы

Жүргізілген бағалау бойынша 2009 жылы Кеңес ретті әрі тиімді жұмыс істеді. Кеңес жұмысына стратегия жөніндегі комитет Кеңеске оңтайлы шешімдер қабылдауына көмектесе отырып, елеулі үлес қосты.

Кеңестің келешек күші Компанияның тәуекелдерді басқару жүйесін нығайтуға, ішкі бақылау жүйесін жетілдіруге бағытталған. Директорлар кеңесінің ақпараттық қамтамасыз етілуін одан әрі жетілдіру қажет деп танылды.

Аудит жөніндегі комитет

Аудит жөніндегі комитеттің мүшелері

2009 жылы көрсетілген Комитеттің құрамына тек тәуелсіз директорлар ғана, атап айтқанда: Пол Мандука (Комитеттің Төрағасы), Кристофер Макензи және Эдвард Уолш кіреді. Аудит жөніндегі комитетке тағайындау Аудит жөніндегі комитеттің мүшелері тәуелсіз болып қалуы шартымен Директорлар кеңесінің шешімі бойынша үш жылдан екі қосымша кезеңнен аспайтын мерзімге ұзартылуы мүмкін үш жылға дейінгі кезеңге жүзеге асырылады.

Мәжілістердің саны

2009 жыл ішінде Аудит жөніндегі комитет 11 мәжіліс өткізді. Аудит жөніндегі комитеттің төрағасы Комитеттің мәжілісін өткізудің кезеңділігі мен мерзімдері туралы шешім қабылдайды. Мәжілістердің саны Комитеттің міндеттерін орындау жөніндегі талаптарға сәйкес айқындалады. Әйтсе де, жыл ішінде Компанияның қаржылық есептілігі мен аудит өткізуін дайындау процестері циклінің негізгі даталарына дәл келуі тиіс (ішкі және сыртқы аудиторлардың аудиторлық жоспарлары дайын болғанда және аралық қаржылық есептер, алдын-ала мәлімдеу және жылдық есеп аяқталуға жақын қалғанда) кемінде 4 мәжіліс өткізілуі тиіс.

Аудит жөніндегі комитеттің жауаптылығы мен міндеттері

Аудит жөніндегі комитет басқаларымен қатар Компанияның қаржылық ақпаратын, тәуекелдерді басқару жүйесінің мониторингі мен ішкі бақылау жүйесін және Компанияның аудиторларын бұл процеске тартуды қамтитын кез келген есептер үшін жауаптылықта болады. Ол, сондай-ақ Компанияның ішкі бақылау процедурасының сақталуын қадағалайтын Компанияның Ішкі аудит қызметінен ақпараттар алады. Атап айтқанда, Комитет заңнама талаптарының, ішкі стандарттардың, Ұлыбританияның Листингтік Агенттігі (UKLA) мен Қазақстанның бағалы қағаздар қор биржасының (KASE) қолданымды ережелерінің сақталуы мәселелерімен, ішкі аудиттің тиімді жүйесін қамтамасыз етумен шұғылданады. Директорлар кеңесі жылдық қаржылық есепті алдын-ала мақұлдау үшін жауаптылықта болады.

Аудит жөніндегі комитет сатып алу және иеліктен шығару жөніндегі ірі мәмілелерді мерзімді тексеріп отырады және Директорлар кеңесі Аудит жөніндегі комитетке жолдайтын кез келген мәселелерді қарайды.

Жыл сайын акционерлердің жалпы жиналысында Аудит жөніндегі комитеттің төрағасы Директорлар кеңесінің төрағасы арқылы Аудит жөніндегі комитет қызметінің нәтижелерін баяндайды және аудит жөніндегі комитеттің қызметімен байланысты сұрақтарға жауап береді.

Аудит жөніндегі комитеттің 2009 жылғы қызметі

Қаржылық есептілік

- Қаржылық есептілікті ХЕҚС сәйкес дайындау мәселесі қарастырылған;
- Қазақстандық және Лондондық қор биржаларында ашу үшін тоқсандық және жылдық қаржылық есептілік бекітілген.

Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесі

- Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесі тиімділігін бағалау жүргізілді;
- Аудит жөніндегі комитетте өзін-өзі бағалау жүргізілген.

Ішкі аудит

- Ішкі аудит қызметінің жоспары үш жылға қарастырылған және мақұлданған;
- Ішкі аудиттің тиімділігінің бағалануы жүргізілген;
- Аудит жөніндегі комитеттің 2008 жылғы жұмысы туралы есеп қарастырылған және мақұлданған.

Сыртқы аудит

- “Эрнст энд Янг Қазақстан” ЖШС Компаниясы Компанияның сыртқы аудиторы ретінде ұсынылған.

Сыйақылар жөніндегі комитет**Сыйақылар жөніндегі комитеттің мүшелері**

2009 жылы көрсетілген комитеттің құрамына тек тәуелсіз директорлар ғана кіреді. Оның мүшелері болып Кристофер Макензи (Комитеттің төрағасы), Пол Мандука және Эдвард Уолш табылады. Комитет мүшелерінің өкілеттігі мерзімдері олардың Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі өкілеттіктерінің мерзімімен сәйкес келеді.

Сыйақылар жөніндегі комитеттің жауаптылығы мен міндеттері

Сыйақылар жөніндегі комитет Компанияда жұмыс істейтін Директорлар кеңесінің мүшелеріне, Бас директорға, Басқарманың мүшелеріне және Компанияның өзге де қызметкерлеріне сыйақы беру жүйесінің мониторингі, оның ішінде басқа компаниялармен салыстырғандағы сыйақы беру саясатына талдау жүргізу үшін жауаптылықта болады.

Сыйақылар жөніндегі комитет, сондай-ақ Директорлар кеңесінің мүшелеріне, Бас директорға және Компания Басқармасының мүшелеріне сыйақылар мен өтемақылар төлеудің мөлшері мен шарттарын айқындаудың принциптері мен өлшемдері бойынша және Компанияның опциондық жоспарлары мен Компания органдарының мүшелері мен Компанияның өзге де қызметкерлерін ынталандырудың басқа да ұзақ мерзімді бағдарламаларының шарттарын мақұлдау бойынша ұсынымдар әзірлеу және оларды Директорлар кеңесіне ұсыну үшін жауаптылықта болады.

Сыйақылар жөніндегі комитет Компанияның сыйақы беру саласындағы саясаты мен Компанияда жұмыс істейтін сыйақы беру жүйесінің Компанияны дамыту стратегиясымен және оның қаржылық жағдайымен, сондай-ақ еңбек рыногындағы ахуалмен үйлесімділігін қадағалауды жүзеге асырады.

Сыйақылар жөніндегі комитет Қазақстан Республикасы заңнамасының, Листингтік Ережелердің және Компанияның ішкі құжаттарының талаптарына сәйкес Компанияның Басқармасы мен Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақылар мен өтемақылар беруге қатысты ақпараттардың тиісінше ашылуының қамтамасыз етілуін қадағалауды жүзеге асырады.

Одан басқа, Сыйақылар жөніндегі комитет Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төлеудің мөлшері мен тәртібін белгілеу бөлігінде акционерлердің жалпы жиналысының шешімдерінің орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

Сыйақылар жөніндегі комитет Директорлар кеңесінің алдында өзінің жұмысы туралы ұдайы есеп беріп отырады және, бұған қоса, жыл сайын Директорлар кеңесіне ақпараттар ұсына отырып Комитеттің Сыйақылар жөніндегі комитет туралы ережені сақтауына талдау жүргізеді.

Сыйақылар жөніндегі комитеттің 2009 жылғы қызметі

2009 жыл ішінде Сыйақылар жөніндегі Комитет сегіз мәжіліс өткізді. Комитеттің мәжілісі қажетіне қарай, бірақ кез келген жағдайда 6 айда бір реттен сирек емес, өткізіледі. Комитеттің мәжілісі Комитет төрағасының немесе Комитеттің кез келген мүшесінің бастамашылығы бойынша немесе Директорлар кеңесінің шешімі бойынша шақырылады.

2009 жылы Сыйақылар жөніндегі комитет төмендегі мәселелерді қарастырды:

- Компаниядағы сыйақы саясатына талдау жүргізу үшін жұмыс тобын құру;
- Компанияның жетекшілері мен қызметкерлеріне опциондар беру;
- Корпоративтік хатшының KPI сыйақы беру және бекіту;
- Басқарма мүшелері, корпоративтік хатшы және Компанияның ішкі аудит Қызметінің еңбекақыларын, инфляцияны ескере отырып, индексациялау;
- Басқарма мүшелерінің 2008 жылғы KPI жөніндегі жұмыстарын қарау;
- Басқарма мүшелерінің 2009 жылғы KPI жөніндегі карталар жобаларын қарастыру;
- Компанияның жұмысшыларына 2008 жылғы жылдық сыйақы беру туралы;
- Компания басшылығы – Басқарма мүшелеріне берілетін сыйақы мөлшерін анықтау;
- шет елдік қызметкерлер айналысатын лауазымдық ұстанымдардың сабақтастығы;
- Басқарма мүшелеріне және корпоративтік хатшыға 2009 жылғы қорытынды бойынша жылдық сыйақы авансын беру.

Корпоративтік басқару жөніндегі ақпарат жалғасы

2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Басқарманың мүшелеріне төленген сыйақылардың жалпы сомасы мына төменгі кестеде көрсетілген:

Аты-жөні	Жылдық 000 US\$	Тікелей қатысқаны 000 US\$	Телефондық мәжілістік байланыстар 000 US\$	Тәуелсіз директор- лардың мәжілісі 000 US\$	Комитетті басқару 000 US\$	Барлығы 2009 (салықтарды шегергенде) 000 US\$	Барлығы 2009 (салықтарды қосқанда) 000 KZT
Кристофер Маккензи	100	70	5	27,5	15	217,5	36 328
Пол Мандука	100	50	20	27,5	25	222,5	37 163
Эдвард Уолш	100	60	15	27,5	15	217,5	36 328
Барлығы	300	180	40	82,5	55	657,5	109 729

Директорлар кеңесінің қалған мүшелері Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде сыйақы алмайды, бірақ осындай тағайындаумен байланысты шығыстарды өтеу құқығына ие.

Басқарма мүшелеріне бір жыл ішінде бөлінген сыйақының жалпы сомасы 2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін келесі кестеде берілген:

Басқарма мүшелері	Лауазымы	Жалақысы 000 KZT	Жыл ішіндегі басқа да төлемдер 000 KZT	Жиыны 2009 000 KZT	Жиыны 2008 000 KZT	Жиыны 2009 000 US\$	Жиыны 2008 000 US\$
Кенжебек Ибрашев	Бас директор	18 098	0	18 098	0	123	0
Асқар Балжанов	Бас директор	12 525	35 366	47 891	56 923	325	473
Владимир Мирошников	Өндіріс жөніндегі бас директордың орынбасары – Ақтау қаласындағы шұғыл басқару тобының жетекшісі	24 434	1 176	25 610	44 396	174	369
Жаннета Бекежанова	Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары	14 994	2 723	17 716	38 595	120	321
Асқар Әубәкіров	Бас директордың корпоративтік даму және активтерді басқару жөніндегі орынбасары	1 770	0	1 770	10 695	12	89
Қайролла Ережепов	Қызметкерлер және ақпараттық саясат жөніндегі басқарушы директор	11 707	699	12 406	21 502	84	179
Дауылбай Абылханов	“Өзенмұнайгаз” ӨФ директоры	9 493	707	10 200	0	69	0
Бағытқали Бисекен	“Ембімұнайгаз” ӨФ директоры	17 739	12 746	30 485	28 926	207	240
Ізтұрған Баймұханов	“Ембімұнайгаз” ӨФ директоры	9 783	0	9 783	0	66	0
Қайырбек Елеусінов	“Өзенмұнайгаз” ӨФ директоры	6 380	12 147	18 527	4 003	126	33
Сыйақылардың жалпы сомасы¹		126 921	65 564	192 485	205 040	1 305	1 704

¹ Жалпы сомаға 2009 жылы М. Құрбанбаевқа есептелген, 4 445 000 теңге көлеміндегі 2008 жылғы жылдық сыйақы үлесі кірмейді. Ол 2008 жылдың 8 қазанына дейін ӨМГ ӨФ директоры және Компания Басқармасының мүшесі болды.

Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелері Компанияның опциондық бағдарламасына сәйкес Компанияның ЖДҚ-лы опциондарына ұсынылды. Төменгі кестеде ұсынылған, бірақ орындалмаған ЖДҚ-ға опциондар көрсетілген:

Аты-жөні	Берілген күні	Опциондар берілген		Толысу күні
		ҒДҚ-ның саны	Опционды орындау бағасы	
Қайыргелді Қабылдин	—	—	—	—
Асқар Балжанов	4 желтоқсан 2007 ж.	15 300	US\$26,47	4 желтоқсан 2010 ж.
	2 желтоқсан 2008 ж.	23 576	US\$13,00	2 желтоқсан 2011 ж.
Ержан Жанғауылов	—	—	—	—
Төлеген Бозжанов	—	—	—	—
Кристофер Маккензи	—	—	—	—
Пол Мандука	—	—	—	—
Эдвард Уолш	—	—	—	—
Кенжебек Ибрашев	1 маусым 2009 ж.	20 327	US\$21,80	1 маусым 2012 ж.
	1 қаңтар 2010 ж.	18 034	US\$24,90	1 қаңтар 2013 ж.
Владимир Мирошников	4 қазан 2006 ж.	33 844	US\$14,64 2007, 2008 және 2009 жылдардың әр 4 қазанына үштен бірден	4 желтоқсан 2010 ж.
	4 желтоқсан 2007 ж.	12 240	US\$26,47	4 желтоқсан 2010 ж.
	2 желтоқсан 2008 ж.	18 861	US\$13,00	2 желтоқсан 2011 ж.
Жаннета Бекежанова	4 қазан 2006 ж.	29 262	US\$14,64 2007, 2008 және 2009 жылдардың әр 4 қазанына үштен бірден	4 желтоқсан 2010 ж.
	4 желтоқсан 2007 ж.	10 880	US\$26,47	4 желтоқсан 2010 ж.
	2 желтоқсан 2008 ж.	16 765	US\$13,00	2 желтоқсан 2011 ж.
Асқар Әубәкіров	1 желтоқсан 2009 ж.	5 978	US\$25,00	1 желтоқсан 2012 ж.
Қайролла Ережепов	4 қазан 2006 ж.	22 025	US\$14,64 2007, 2008 және 2009 жылдардың әр 4 қазанына үштен бірден	4 желтоқсан 2010 ж.
	4 желтоқсан 2007 ж.	4 604	US\$26,47	4 желтоқсан 2010 ж.
	2 желтоқсан 2008 ж.	8 513	US\$13,00	2 желтоқсан 2011 ж.
Дауылбай Абылханов	4 желтоқсан 2007 ж.	936	US\$26,47	4 желтоқсан 2010 ж.
	2 желтоқсан 2008 ж.	6 706	US\$13,00	2 желтоқсан 2011 ж.
Ізтұрған Баймұханов	—	—	—	—
Қайырбек Елеусінов	4 қазан 2006 ж.	9 854	US\$14,64 2007, 2008 және 2009 жылдардың әр 4 қазанына үштен бірден	4 желтоқсан 2010 ж.
	4 желтоқсан 2007 ж.	2 714	US\$26,47	4 желтоқсан 2010 ж.
	2 желтоқсан 2008 ж.	11 736	US\$13,00	2 желтоқсан 2011 ж.
Бағытқали Бисекен	18 мамыр 2007 ж.	16 968	US\$20,00 2008, 2009 және 2010 жылдардың әр 18 мамырына үштен бірден	4 желтоқсан 2010 ж.
	4 желтоқсан 2007 ж.	6 347	US\$26,47	4 желтоқсан 2010 ж.
	2 желтоқсан 2008 ж.	11 736	US\$13,00	2 желтоқсан 2011 ж.

Тағайындаулар жөніндегі комитет

2009 жылы Тағайындаулар жөніндегі комитеттің құрамында тәуелсіз директорлар Кристофер Маккензи, Эдвард Уолш және Директорлар кеңесінің төрағасы, Комитеттің де төрағасы болып табылатын Қайыргелді Қабылдин болды.

2009 жыл ішінде Тағайындаулар жөніндегі комитет алты мәжіліс өткізді.

Комитет қызметінің негізгі мақсаты Компанияның органдарындағы лауазымдарды атқару үшін мамандарды іріктеу кезінде Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігі мен сапасын арттыру, сондай-ақ Компанияның лауазымды адамдары мен органдарының мүшелері ауысқан жағдайда сабақтастықты қамтамасыз ету, Компанияның Директорлар кеңесінің мүшелері, Бас директоры, Басқармасының мүшелері және корпоративтік хатшысы лауазымына үміткерлерді іріктеудің өлшемдерін айқындау болып табылады.

Тағайындау жөніндегі комитет Директорлар кеңесінің құрамындағы өзгерістермен, зейнеткерлікке шығумен және қосымша және орнын ауыстырушы директорларды тағайындаумен байланысты мәселелерді қарайды және Директорлар кеңесіне тиісті ұсыныстар береді.

Корпоративтік басқару жөніндегі ақпарат жалғасы

Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет

2009 жылы Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет құрамына Директорлар кеңесінің мүшелері Кенжебек Ибрашев, Асқар Балжанов және тәуелсіз Комитет төрағасы болып табылатын Эдвард Уолш кірді.

Комитет қызметінің негізгі мақсаты Компания қызметінің басымдықты бағыттары мен оны дамытудың стратегияларын пысықтау мәселелері бойынша Компанияның Директорлар кеңесіне ұсыныстар әзірлеу және беру болып табылады.

Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитеттің 2009 жылғы қызметі

2009 жыл ішінде Комитет төрт мәжіліс өткізді, мұнда келесі мәселелер қарастырылды:

- Компанияның даму стратегиясы;
- Компанияның және оның 100% еншілес кәсіпорнының еншілес ұйым құруға қатысуын мақұлдау;
- KazMunaiGas PKI Finance BV. қатысу үлесі 100% сату-сатып алу шартын жасауға қызығушылық танытатын мәмілелер орнатуды мақұлдау туралы;
- Қазақстан Республикасында және шет елде ықтимал сатып алулар жобалары туралы;
- Барлаудың келешек жоспарлары;
- 2010-2014 жж. Мұнай бағасын болжау жөніндегі сценарий;
- ӨМГ ӨФ кен орындарының қызметі мен келешек дамуына қатысты мәселелер;
- Лифтинг-шығыс және капсалымдарды талдау;
- Жаңа жобаларға кіру және ҚМГ БӨ осы мәселелерге қатысты қолдау дәрежесі;
- Мұнайхимия мәселелері.

Директорлар және Басқарма мүшелерінің үлестері

2009 жылғы 31 желтоқсанда Директорлар кеңесі және Басқарма мүшелерімен берілген ақпаратқа сәйкес Директорлар және Басқарма мүшелерінің қарапайым, басымдықты акциялардағы және Компанияның ЖДҚ-ғы үлестері:

Аты-жөні	Қарапайым акциялардың саны	Басымдықты ҒДҚ акциялардың саны	Басымдықты саны
Қайыргелді Қабылдин	—	—	—
Асқар Балжанов	—	49 102	—
Кенжебек Ибрашев	—	—	—
Ержан Жанғаулов	—	8 681	—
Төлеген Бозжанов	—	—	—
Кристофер Маккензи	—	6 996	—
Пол Мандука	—	6 828	—
Эдвард Уолш	—	6 828	—
Владимир Мирошников	1 163	9 494	—
Жаннета Бекөжанова	—	—	2 203
Асқар Әубәкіров	—	—	34
Дауылбай Абылханов	—	—	588
Қайролла Ережепов	—	—	—
Қайырбек Елеусінов	—	—	616
Бағытқали Бисекен	—	—	280
Ізтұрған Баймұханов	—	—	—

Негізгі акционерлер және/немесе ЖДҚ-ны ұстаушылар

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, төменде 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акциялар иелік ететін, жалпы саны туралы мәлімдеу қажет деп табылатын, Компанияның бағалы қағаздарын ұстаушылардың тізімі берілген. Бұл талап ЖДҚ-ны ұстанушыларға таратылмайды, бірақ Компания 2009 жылғы 31 қыркүйекте Қытай Халық Республикасының China Investment Corporation (CIC) мемлекеттік инвестициялық қоры Компанияның ЖДҚ формасындағы Компания акциясының 11%-ға жуығын сатып алу жөнінде мәлімдегені туралы ақпаратты көрсету қажет деп санайды.

Акционер	Қарапайым акциялардың саны	Басымдықты акциялардың саны	Барлығы орналастырылған акциялар
Шығарылған акциялардың саны ¹	70 220 935	4 136 107	74 357 042
“ҚазМұнайГаз ҰК” АҚ-ның иелігінде	43 087 006	—	43 087 006
Шығарылған акционерлік капиталдан пайыз	61,36%	0,00%	57,95%

1 Компанияның опциондық бағдарламасын іске асыру үшін сатып алынған және сенімді басқаруда сақталатын ЖДҚ-ны (2009 ж. 31 желтоқсанында - 1 419 656 дана ЖДҚ), сондай-ақ өз акцияларын сатып алу бағдарламасына сәйкес сатып алынған акциялар мен ЖДҚ (2009 ж. 31 желтоқсанында – 8 699 697 ЖДҚ және 110 632 акция) қамтиды.

Директорлармен жасалған шарттар, директорлар тағайындау туралы хаттар және Басқарма мүшелерінің еңбек келісімшарттары**Директорлармен жасалған шарттар**

Директорлар кеңесінің өкілеттігінің мерзімі өтуіне байланысты, 2010 жылдың 26 наурызында Компанияның барлық қызметтегі Директорлар кеңесі құрамының өкілеттігінің мерзімі үш жылға дейін ұзартылды. Директорлар кеңесінің төрағасы, Қайыргелді Қабылдин және тәуелсіз директор Кристофер Маккензи ҚМГ БӨ Директорлар кеңесіне өз кандидатураларын ұсынбауды шешті.

2009 жылы Қайыргелді Қабылдин Директорлар кеңесінің төрағасы болды. Оның Директорлар кеңесі мүшелерінің шешімімен сайлануы акционерлердің 2008 жылы 24 қыркүйектегі кезектен тыс жалпы жиналысында, ал Директорлар кеңесінің Төрағасы болып сайлануы Директорлар кеңесінің қатысуымен 2008 жылы 8 қазандағы мәжілісте өтті.

2009 жылы Кенжебек Ибрашев Директорлар кеңесінің мүшесі және Компанияның бас директоры болды. Ол акционерлердің 2007 жылы 30 қазандағы жалпы жиналысында Директорлар кеңесінің мүшесі етіп сайланды және 2009 жылы 28 мамырдағы Директорлар кеңесінің қатысуымен өткен мәжілісте бас директор етіп тағайындалды.

2009 жылы Асқар Балжанов Компанияның Директорлар кеңесінің мүшесі болды. Ол акционерлердің 2006 жылы 12 маусымдағы жалпы жиналысында Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды. 2010 жылы 30 наурызда Директорлар кеңесінің шешімімен Асқар Балжанов Директорлар кеңесінің төрағасы болып сайланды.

2009 жылы Ержан Жанғауылов Компанияның Директорлар кеңесінің мүшесі болды. Ол акционерлердің 2006 жылы 12 маусымдағы жалпы жиналысында Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды.

2009 жылы Төлеген Бозжанов Компанияның Директорлар кеңесінің мүшесі болды. Ол Директорлар кеңесінің мүшесі болып Компания акционерлерінің 2008 жылы 24 қыркүйектегі жалпы жиналысында сайланды.

Кристофер Маккензи 2006 жылы 28 тамызда Компанияның тәуелсіз директоры болып сайланды. 2010 жылы өкілеттілік мерзімі аяқталуына байланысты, Кристофер Маккензи ҚМГ БӨ Директорлар кеңесіне өз кандидатурасын ұсынбауға шешті.

Пол Мандука 2006 жылы 28 тамызда Компанияның тәуелсіз директоры болып сайланды. Өкілеттілік мерзімі аяқталуына байланысты, Компания акционерлерінің 2010 жылы 26 наурыздағы жалпы жиналысының шешімімен оның өкілеттік мерзімі үш жылға ұзартылды.

Эдвард Уолш 2006 жылы 28 тамызда Компанияның тәуелсіз директоры болып сайланды. Өкілеттілік мерзімі аяқталуына байланысты, Компания акционерлерінің 2010 жылы 26 наурыздағы жалпы жиналысының шешімімен оның өкілеттік мерзімі үш жылға ұзартылды.

Басқарма мүшелерінің еңбек шарттары

Басқарманың барлық мүшелері Компанияның ішкі ережелеріне сәйкес, Компаниямен ол бойынша оларға әдетте сапарлар кезіндегі жазатайым жағдайлардан сақтандыру берілетін және Компанияның істері бойынша сапарлар кезінде шеккен шығыстары өтелетін еңбек шарттарын жасасты. Жоғарыда айтылғанды қоспағанда Директорлар кеңесі мүшелерінің немесе Басқарма мүшелерінің Компаниямен ешқандай еңбек шарттары жоқ және оларды жасасу көзделмейді.

Ішкі бақылау және Тәуекелдерді басқару

Компанияның ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесі бар. Бұл жүйе Компанияның өзінің бизнес мақсаттарына қол жеткізуімен байланысты елеулі тәуекелдерді анықтау, бағалау және басқару мақсатында, акционерлердің Компаниядағы инвестициялардың сақталуын есепке ала отырып, әзірленген.

Директорлар Компания қызметінде 2009 жылы ұшырасқан елеулі тәуекелдерді анықтау, бағалау және басқару процестерін атқарғанын растайды. Оның үстіне, Директорлар ішкі бақылау жүйесін жасау және тиімділігін қарастыру барысында тәуекелдерді ескеретін әдісті пайдаланды.

Топтың ішкі бақылау жүйесіне кіретін негізгі элементтер төмендегідей:

- Компанияның қаржылық, операциялық, әкімшілік саясат, ақша қаражаттарын басқару жөніндегі саясат және өзге де процедуралар сияқты ішкі құжаттамалары.
- Операциялық, қаржылық қызмет және Компаниядағы техника қауіпсіздігі талаптарын сақтаумен байланысты жұмыстардың ұдайы мониторингі.
- Компанияның ішкі Аудиті Директорлар кеңесіне компаниядағы басқарушылық процестер елеулі тәуекелдерін табу және мониторингілеу үшін барабар өкендігіне көпілдеме береді; ішкі аудиттің қабылданған жүйелерінің тиімділігін растайды; тәуекелдерді басқару жөніндегі кері байланысты қамтамасыз ететін процестері сенімді өкендігіне көпіл болады; және де Директорлар кеңесінің басшылықтан тиісті сапалы көпілдік және ақпарат алатындығын және де бұл ақпараттың сенімді өкендігіне әділ дәлелдеме бере алады.

Корпоративтік басқару жөніндегі ақпарат жалғасы

Бұған қосымша, қаржылық тәуекелдер жөніндегі ақпарат қаржы-шаруашылық қызмет жөніндегі есептіліктің 46 бетінен бастап табылуы мүмкін, Компания тәуекелдерінің профилі жөніндегі жалпы ақпаратты Тәуекелдер факторлары тарауының 58 бетінен және қоршаған ортаны қоғау, және де техника қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі ақпараттарды Корпоративтік Жауаптылық жөніндегі Есептің 32 бетінен табуға болады.

Тәуекелдерді басқаруға қатысты Басқарма Тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет құрды және де оның қызметі туралы нақты ақпарат төменде берілген.

Тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет

2009 жылы Тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет өз қызметін бас директор Кенжебек Ибрашевтың төрағалық етуімен жүзеге асырды. Комитет құрамына бас директордың өндіріс жөніндегі орынбасары – Ақтау қаласындағы шұғыл басқару тобының жетекшісі, бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары, бас директордың корпоративтік даму және активтерді басқару жөніндегі орынбасары, басқарушы директор – қаржы бақылаушы, экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор, құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директор, ақпараттық технологиялар жөніндегі басқарушы директор, қызметкерлер және әлеуметтік саясат жөніндегі басқарушы директор, техника қауіпсіздігі, денсаулық және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі басқарушы директор және корпоративтік хатшы кірді. Ішкі аудит қызметінің жетекшісі Комитет мәжілістеріне бақылаушы ретінде қатысты.

Комитет қызметінің негізгі мақсаты – Компаниядағы тәуекелдерді басқару жөніндегі мәселелерді шұғыл қарастыру, тәуекелдерді басқару, сондай-ақ тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігі мониторингі және Компанияның құрылымдық бөлімшелеріне бизнес-процестердің тиімділігі деңгейін арттыру және Компанияның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу үшін тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі ұсынымдарын өңдеу мәселелері жөніндегі шешімдерді қабылдауы үшін Басқармаға ұсынымдар әзірлеу.

Тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет туралы Ереженің 2009 жылы Басқармамен бекітілген жаңа редакциясында Комитеттің, ішінара стратегиялық жоспарлау және инвестициялық жобаларды талдау салаларына қатысты атқаратын функцияларының аясы кеңейтілді.

2009 жыл ішінде Тәуекелдерді басқару жөніндегі Комитет үш мәжіліс өткізді, мұнда келесі мәселелер қаралды:

- Тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту жоспарлары;
- Тәуекелдерді басқару жөніндегі базалық процедуралық құжатты қарау;
- Компанияның тәуекелдер портфелінің идентификация және бағалауы жөніндегі есепті қарау;
- Өндірістік филиалдарда тәуекелдерді басқару жүйесін енгізу жөніндегі сұрақтар;
- Сақтандырудың 2010 жылға арналған корпоративтік бағдарламасының жаңартылу талаптарын қарау;
- Корпоративтік басқаруды жетілдіру;
- Оқу жүйесін дамыту перспективалары;
- Бизнесің үздіксіздігі жоспарын әзірлеу жөніндегі сұрақтар;
- Тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет туралы Ереженің өзгерістері мен толықтыруларын қарау;
- Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің шұғыл қызметі үрдісінде 2009 жылғы туындаған ағымдағы жағдайларын қарау.

Ұлыбританиядағы салық салу жөніндегі ақпарат

Мына төмендегі шолу осы құжат датасына әр қайсысы мүмкін кері күшке ие бола отырып өзгеруі мүмкін болатын Ұлыбританияның заңнамасы мен Ұлыбританияның мемлекеттік басқармасының салықтық және кедендік алымдар жөніндегі практикасына негізделген. Егер басқадай нұсқаулар болмаса, осы шолу салықтық мақсаттарда Ұлыбританияның (1) резиденттері болып табылатын; (2) кез келген басқа заң құзыретінде салық салу мақсатында резидент болып табылмайтын; және (3) Қазақстан Республикасында акцияларға немесе ЖДҚ-ға иелік етуге байланысты тұрақты мекемесі жоқ (“Ұлыбританиялық Ұстаушылар”) акцияларды немесе ЖДҚ-ны дербес бенефициарлық ұстаушыларға арналған Ұлыбританияның салық салуының кейбір салдарына ғана қатысты.

Одан басқа, осы шолуда (1) акцияларымен ЖДҚ-ға негізгі капитал ретінде иелік ететін және салықтық салдар қарастырылмайтын, Ұлыбританиялық Ұстаушылардың кейбір басқа санаттарына, мысалы, диллерлерге қатысы бар Ұлыбританиялық Ұстаушылар үшін тек салықтық салдар ғана қарастырылады; (2) Ұлыбританиялық Ұстаушылардың Компанияның дауыс беруші акцияларының 10 немесе одан астам пайызын тікелей жанама бақылауына жол бөріледі; (3) ЖДҚ ұстаушысының базалық акциялары мен мұндай акциялар бойынша дивидендтерге бенефициарлық құқығы болуына жол бөріледі; және (4) Компаниямен байланысы бар сақтандыру компанияларын, инвестициялық компанияларды немесе зейнетақы қорларын білдіретін Ұлыбританиялық Ұстаушылар үшін салықтық салдар қарастырылмайды.

Осы талдау жалпы басшылық болып табылады және заңгерлік және салықтық мәселелер бойынша консультация ретінде арналмаған және оны нақты Ұлыбританиялық Ұстаушылар осы ретінде қарастырмауы тиіс. Тиісінше, әлеуетті инвесторлардың жалпы салықтық салдарға, оның ішінде олардың нақты жағдайында Ұлыбританияның заңнамасы мен Ұлыбританияның мемлекеттік басқармасының салықтық және кедендік алымдар жөніндегі практикасына сәйкес акцияларды немесе ЖДҚ-ны сатып алудың, иелік етудің және иеліктен шығарудың салдарына қатысты салықтық мәселелер бойынша өздерінің консультанттарынан кеңес алғаны жөн.

Төлеу көзінен табыс салығы

ЖДҚ бойынша алынатын кірістің Ұлыбританияда көзі болмаған жағдайда, мұндай кіріске Ұлыбританияда төлем көзінен салық салынбауы тиіс. Акциялар бойынша дивидентті төлеуге Ұлыбританияда төлем көзінен салық салынбайтын болады.

Дивидендтерге салық салу

Акциялар немесе ЖДҚ бойынша дивиденд алушы Ұлыбританиялық Ұстаушы (жағдайға қарай), қазақстандық табыс көзінен салыққа есептелген қандай да болмасын соманың болуы ескеріле отырып, қазақстандық төлем көзінен салықтар есептелгенге дейін төленген дивидендтің жалпы сомасына қатысты Ұлыбританияда табыс салығын немесе корпоративтік салық төлеуге міндетті болуы мүмкін. Ұлыбританияның резиденті болып табылатын және онда тұратын жеке тұлға болып табылатын Ұлыбританиялық Ұстаушы акциялар немесе ЖДҚ бойынша төленген дивидендке Ұлыбританияның табыс салығын төлейтін болады. Ұлыбританияның резиденті болып табылатын, бірақ онда тұрмайтын жеке тұлға болып табылатын Ұлыбританиялық Ұстаушы дивиденд Ұлыбританияға аударылған немесе аударылған болып есептелетін, сондай-ақ алынған дивиденттің тоғыздан біріне тең өтелмейтін салық кредитіне құқығы бар шамада акциялар немесе ЖДҚ бойынша төленген дивидендке Ұлыбританияның табыс салығын төлейтін болады.

2009 жылдың 1 шілдесінен бастап, Ұлыбританиядан келген Ұлыбританияның резиденті болып табылатын акция Ұстаушы салықтан төлеуден бұттаруға қарсы белгілі бір ережелерге жататын жағдайларды қоспағанда, акциялар немесе ЖДҚ бойынша төленген дивидентке корпоративтік салық төлемейтін болады.

Иеліктен шығару немесе шартты иеліктен шығару кезіндегі салық салу

Ұлыбританиялық Ұстаушының акциялардағы немесе ЖДҚ-дағы үлестерін иеліктен шығаруы Ұлыбританиядағы Ұлыбританиялық Ұстаушының жағдайына қатысты және салық төлеуден босатуға жататын салық салынатын кірісіне салық салу мақсатында салық салынатын кіріске немесе рұқсат етілген есептен шығаруға әкелуі мүмкін. Жеке тұлға болып табылатын және Ұлыбританияда тұратын Ұлыбританиялық Ұстаушы акциялардағы немесе ЖДҚ-дағы үлестерді иеліктен шығаруы кезінде салық салынатын кіріске арналған капиталдың өсуіне Ұлыбританияда салық төлеуге міндетті. Жеке тұлға болып табылатын Ұлыбританияда тұрмайтын Ұлыбританиялық Ұстаушы акциялардағы немесе ЖДҚ-дағы үлестерді иеліктен шығару кезінде алынған салық салынатын кіріс Ұлыбританияға аударылған немесе аударылған болып есептелетін шамада капиталдың өсуіне Ұлыбританияда салық төлейтін болады. Атап айтқанда, Лондонның қор биржасында ЖДҚ-мен мәмілелер тиісінше Ұлыбританияның капиталдың өсуіне арналған салығы салынатын пайданы аударуға өкеп соқтыруы мүмкін.

Жеке тұлға – салықтық мақсатта бес жылдан аз уақыт ішінде резидент болуын тоқтатқан немесе Ұлыбританияда тұрмайтын және осы кезеңнің ішінде мұндай акцияларды немесе ЖДҚ-ны иеліктен шығаратын акцияларды немесе ЖДҚ-ны ұстаушы Ұлыбританияға қайтып оралған жағдайда иеліктен шығару кезінде оның Ұлыбританияның резиденті болмағанына және онда тұрмағанына қарамастан Ұлыбританияның капиталдың өсіміне арналған салығын төлеуге міндетті болуы мүмкін.

Заңды тұлға болып табылатын Ұлыбританиялық Ұстаушы акцияларды немесе ЖДҚ-ны сатудан түскен көз келген салық салынатын кіріске Ұлыбританияның корпоративтік салығын төлейді.

Қазақстанның төлем көзінен салықтарының қолданылуы

Акциялар мен ЖДҚ бойынша дивиденттер төлеуге қазақстандық табыс көзіне салық салынады. Ұлыбританиялық Ұстаушыда Ұлыбританиядағы мұндай соманы есепке алуды есептеу тәртібіне сәйкес мұндай төлемдерден осындай төлеулерге арналған табыс салығының немесе корпоративтік салықтың есебіне ұсталған табыс көзінен қазақстандық салықтың есептелуіне құқығы болуы тиіс. 1 шілде 2009 жылдан бастап, Ұлыбританияның резиденті болып табылатын, акцияны Ұлыбританиялық Ұстаушы төленген дивидентке корпоративтік салық төлемейді және, осылайша, көз келген қазақстандық салықтан шегеруді талап ете алмайды.

Гербтік алым және гербтік алымға баламды салық ("ГАБС")

Бір немесе бірнеше акцияларды немесе ЖДҚ-ны беру туралы мәмілені ресімдейтін немесе уағдаластықты қамтитын құжат (i) Ұлыбританияда қол қойылмаған немесе (ii) ол Ұлыбританиядағы қандайда бір меншіктілікке немесе Ұлыбританияда жасалған немесе жасалатын әрекетке (Ұлыбританиядағы банк шоттарға төлемдерге қатысуды қамтуы мүмкін) қатысты емес жағдайда мұндай құжатқа мәлімделген құнға арналған гербтік алым салынбауы тиіс.

Тіпті егер бір немесе бірнеше акцияларды немесе ЖДҚ-ны беру туралы мәмілені ресімдейтін немесе уағдаластықты қамтитын құжатқа (i) Ұлыбританияда қол қойылса да және (немесе) (ii) ол Ұлыбританиядағы қандай да бір меншіктілікке немесе Ұлыбританияда жасалған және жасалатын әрекетке қатысты болса да практика жүзінде, егер мұндай құжат Ұлыбританияда қандай да бір мақсат үшін талап етілмесе Ұлыбританияда мұндай құжатқа жарияланған құнға арналған гербтік алым төлеу қажеттілігі болмауы тиіс. Егер Ұлыбританияда жарияланған құнға арналған гербтік алымды төлеу қажеттігі пайда болса, онда қажеттілік пайыздар мен айыппұлдар төлеуде ғана болуы мүмкін.

ЖДҚ құны фунт-стерлингпен көрсетілмеген бағалы қағаздарға жататын болғандықтан "ұсынушыға арналған құжатқа" гербтік алым ЖДҚ шығаруға да, ЖДҚ арқылы берілетін бағалы қағаздарды беруге де төленбейді тиіс.

Акциялар (i) Ұлыбританиядағы тізілімге тіркелмеген немесе (ii) Ұлыбританияда тіркелген компания шығарған акциялармен бірікпейтін жағдайда акцияларды немесе ЖДҚ-ны беру туралы шартқа ГАБС салынбауы тиіс.

Қаржылық жағдай және қаржы-экономикалық нәтижелерін талдау

Төменде берілген құжаттың міндеті – Компанияның операциялық және қаржылық қызметінің нәтижелеріндегі тенденциялар мен елеулі өзгерістерді түсінуге және бағалауға көмектесу. Бұл шолу Компанияның топтастырылған қаржы есебіне негізделген және оны топтастырылған қаржы есебімен, сондай-ақ жолдама ескертулермен бірге оқыған дұрыс. Барлық қаржы деректері мен олардың талқылануы ХҚЕС-на сәйкес дайындалған қаржы есебіне негізделеді.

Жалпы мәлімет

“ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” Акционерлік қоғамы (осы жерде және бұдан әрі – Компания немесе ҚМГ БӨ) көмірсутегі шикізатын барлау, өндіру, игеру, қайта өңдеу және экспортқа шығарумен айналысады. Мұнайгаз нысандарының қызметі Батыс Қазақстанның Каспий маңы және Маңғыстау бассейндерінде жүзеге асырылады. Компанияның тікелей негізгі акционері - Қазақстанның мұнайгаз өнеркәсібіне қатысты мемлекеттің мүддесіне өкілдік ететін “ҚазМұнайГаз” Ұлттық Компаниясы” АҚ (ҚМГ ҰК). Компания 41 кен мұнай мен газ орнын, оның ішінде “Өзенмұнайгаз” (ӨМГ) өндірістік филиалында – 2, ал “Ембімұнайгаз” (ЕМГ) өндірістік филиалында – 39 кен орнын игереді. Бұған қоса, Компания мұнай және табиғи газ өңдеу жөніндегі бірлесіп бақыланатын “Қазгермұнай” БК ЖШС және CCEL компанияларының 50% үлесі және дебиторлық берешегіне, сондай-ақ “ПетроҚазақстан Инк.”-тің 33% үлесіне ие.

ҚМГ БӨ 2009 жылғы 22-желтоқсанында “ПетроҚазақстан Инк.” мұнайгаз компаниясының 33% үлесін сатып алу жөніндегі мәмілені аяқтады. “ПетроҚазақстан Инк.” компаниясы тобы көмірсутегін барлау және өңдеумен, сондай-ақ мұнай және мұнай өнімдерін сатумен айналысады. “ПетроҚазақстан Инк.” 16 кен орнында үлесі бар, оның 11-і өңдеудің түрлі кезеңдерін қамтиды. CNPC Exploration and Development Company Ltd. (CNPC E&D) қытайлық мұнайгаз компаниясының екінші акционері болып табылады, оған компанияның 67% акциясы тиесілі.

Компанияның және онымен қауымдасқан кәсіпорындардың мұнай өндіруі, Компанияның үлестік қатысуын (50% “Қазгермұнай” БК ЖШС үлесі және 50% CCEL-дегі үлесі) ескергенде, 2009 жылы 11 497 мың тонна немесе тәулігіне 232 мың баррель құрады (ӨМГ ӨФ және ЕМГ ӨФ –тәулігіне 181 мың баррель, “Қазгермұнай” БК ЖШС – тәулігіне 34 мың баррель және CCEL – тәулігіне 17 мың баррель).

Жоғарыда аталған қауымдасқан кәсіпорындар “Қауымдасқан компаниялардың қаржылық және операциялық қызметіне шолу” тармағында жан-жақты қарастырылады. Қаржы жағдайы мен қаржы-экономикалық нәтижелердің бұл талдауы егер басқаша көрсетілмеген болса, Компанияның тек негізгі активтері туралы ғана қозғайды.

Бизнес жүргізу шарттары және болжам

Есептегі кезеңдегі Компанияның қаржы жағдайына әсер ететін негізгі факторларға: мұнайға арналған бағаның динамикасы, валюталық бағамдардың, атап айтқанда, теңгенің АҚШ долларына айырбас бағамының ауытқуы және елдегі инфляция қарқыны жатады.

2009 жылғы рынокқа шолу

Brent сортты мұнайға арналған баға орташа алғанда 2009 жылы 2008 жылмен салыстырғанда баррель үшін 35,41 төмендеп, баррель үшін 61,67 АҚШ долларын құрады.

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008 (АҚШ доллары/ баррель)	4 тоқ. 2008 %	2009	2008 (АҚШ доллары/ баррель)	Өзгеріс %
Brent	74,53	68,08	55,48	34%	61,67	97,08	-36%
КҚК қоспасы	74,92	68,12	56,26	33%	61,70	98,44	-37%
Urals	73,93	67,75	53,74	38%	60,94	94,08	-35%

Компанияның кірістері мен қарызға алуының басым бөлігі - АҚШ долларына, операциялық шығыстар – теңгеге деноминацияланған. Валюталық бағамдардың ауытқуының Компания қызметінің нәтижелеріне ықпалы Компанияның таза валюталық позициясына, сондай-ақ мұндай ауытқулардың ауқымы мен бағытына тікелей қатысты.

Теңге/АҚШ доллары айырбас бағамы мен елдегі инфляция қарқыны, индекс бойынша өлшенген тұтыну бағасы (“ИТБ”) көрсетілген кезең ішінде мынадай тұрғыда қалыптасты:

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008 (АҚШ доллары/ баррель)	4 тоқ. 2008 %	2009	2008 (АҚШ доллары/ баррель)	Өзгеріс %
Теңге/АҚШ долларының орташа айырбас бағамы	149,77	150,75	120,16	25%	147,50	120,29	23%
ИТБ	1,4%	0,8%	1,4%	0%	6,2%	9,5%	-35%
Айырбас бағамы, Көрсетілген кезеңде теңгемен 1 АҚШ долларына	148,36	150,95	120,77	23%	148,36	120,77	23%

Төңгенің бағамы 2008 жылғы долларға қатысты 120,29 төңге/АҚШ долларынан 2009 жылы 147,50 төңге/АҚШ долларына дейін табан тіреді. Инфляция деңгейі 2008 жылғы 9,5% салыстырғанда 2009 жылы 6,2% құрады.

2009 жылғы өндірістік қызмет

Компания 9000 мың тонна мұнай өндіру жөніндегі жоспарға қарсы 8 962 мың тонна мұнай өндіріп, көзделген жоспарды сәл жеткізбей орындады. 2009 жылы өндірілген мұнай 2008 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 5%-ға төмен. Мұнай өндіру жөніндегі жоспар ӨМГ ӨФ орындалмады, ал ЕМГ ӨФ жоспарды асыра орындаған мұнай көрсеткіші 11 340 мың тоннаны құрады.

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	%	2009	2008	Өзгеріс %
ӨМГ ӨФ	1 543,43	1 613,78	1 703,00	-9%	6 250,81	6 646,00	-6%
ЕМГ ӨФ	670,70	712,10	698,00	-4%	2 711,34	2 824,00	-4%
Барлығы	2 214,13	2 325,88	2 401,00	-8%	8 962,15	9 470,00	-5%

2009 жылғы үздіксіз жауған қар, қатты аяз, сондай-ақ электр қуатымен қамту мәселелерінің жиілену себептеріне орай ӨМГ ӨФ жоспары орындалмады.

Қатаң табиғат жағдайының салдарынан жұмыссыз уақытша тұрып қалған ұңғымалар қоры және режимдік параметрлерден төмен жұмыс істейтін ұңғымалар саны көбейді, тастама сызықтары аязда қалды, ұңғымаларды жерасты жөндеу (ҰЖС) бригадаларының (ГРС) өндірістік уақыттарын жоғалтқан сәттері, сондай-ақ қызметкерлерді жұмыс орнына тасымалдау және т.б. мәселелер орын алды. Аталған факторлардың салдарынан болған Компанияның шығыны 62 мың тоннаны құрайды.

Жыл бойы электр қуатымен қамту мәселелерінің нәтижесінде ұңғымаларда мұнай өңдеу барысында апатты іркілістер, қабат қысымын сақтап тұру үшін су айдау барысында іркілістер, жерасты құрал-жабдықтарының істен шығу жағдайлары орын алды. Аталған факторлардың салдарынан болған Компанияның шығыны 13 мың тоннаны құрайды.

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұңғымалардың пайдаланылу қорына 5 853 өндірілетін және 1 658 тоғытылған ұңғымалар кіреді.

Компания кен орындарының негізгі бөлігі жоғары суланушылығы мен мұнай өндіру деңгейінің жалпы төмендеуін сипаттайтын әдістемелердің соңғы кезеңінде тұр. Мұнай өндіру жөніндегі Компанияның көзделген жоспарын жүзеге асыру үшін пайдаланулық бұрғылау, ұңғымаларды күрделі жөндеу жұмыстары және мұнай өндіруді қарқындату жөніндегі іс-шаралар жүргізілді.

2008 жылы енгізілген 149 ұңғымамен салыстырғанда, есептегі кезеңде пайдалануға бұрғыланушылардың 95 пайдаланулық ұңғымасы енгізілді. Мұның барысында жаңа ұңғымалар енгізу нәтижесінде өткен жылғы 216,4 мың тоннамен салыстырғанда 122,1 мың тонна мұнай өндірілді. 1 206 ұңғыма күрделі жөндеуден өткізілді, бұл қосымша 601,57 мың тонна мұнай өндіруге ықпал етті. Компания қабаттардың мұнай беруін арттырудың (ҚМА) озық технологияларын қолданады, оның ішінде қабатты сумен айыру және полимерлік оқпандарды айдамалаудың су ағыны қолданылады. 2009 жылы ҚМА 235 ұңғыма-операцияларын жүзеге асыру есебінен қосымша 324,31 мың тонна мұнай өндірілді.

2009 жыл бойы Р-9, Лиман алаңдарына геологиялық барлау жұмыстары және С.Нұржановқа барлауға дейінгі жұмыстар жүргізілді. 2008 жылдан қалған №503, 504 Нұржанов ұңғымалары және Нұржановта 2009 жылғы №505, 506 2 ұңғыма бұрғыланды, сондай-ақ 2 100 м. жобалық тереңдіктегі Қарашүңгіл (Р-9 блогы) тұзүсті құрылымындағы №1 іздегі-барлау ұңғымаларын бұрғылау жалғасуда.

Р-9 блогы бойынша есептегі кезеңде 2008 жылғы 3D сейсмикалық мәліметтерінің интерпретациясы мен өңделуі және 400 погон шақырым көлеміндегі (Шоқат, Ақши және Иманқара) 2D зерттеулері жөніндегі жұмыстар аяқталды. Барлау жобасы (тұзүсті және тұзасты көшкөндері) қаралды және “Запказнедра” ААД (25.06.2009 ж.) мәжілісінде бекітілді және ол Бұйырғын (тұзасты), Карашүңгіл және Қызылқұдық (тұзүсті) құрылымдарындағы ұңғымалардың бұрғылануын қарастырады. Аталған жобаның негізінде іздегі-барлау ұңғымаларының құрылысына арналған Жоба жасалынды.

Лиман блогы бойынша 2009 жылдың басында 2008 жылғы (700 погон шақырым) 2D сейсмикалық мәліметтерінің қайта интерпретациялануы жөніндегі жұмыстардың нәтижелері қарастырылды. Геологиялық барлау жұмыстарын (ГБЖ) әрі қарай жүргізу бойынша ұсынымдар алынды. Лиман блогындағы барлау жобасы (тұзүсті және тұзасты көшкөндері) құрылды және ол “Запказнедра” ААД көлісу процесі үстінде.

2010 жылғы жоспарлық өндірістік қызмет

2010 жылы мұнай өндіру 9,20 млн. тонна деңгейінде болады деп күтілуде, бұл 2009 жылы өндірілген мұнайдан 3% артық. Бұл өсімге қол жеткізу және өндірудің табиғи төмендеуінің орнын толтыру үшін 2010 жылы 118 өндіруші ұңғыманы, 84 айдамалы және 1 бағалау ұңғымасын бұрғылау, сондай-ақ бар ұңғымаларда іс-шараларды, оның ішінде қабаттардың мұнай беруін жақсарту, ұңғымаларды күрделі жөндеу, оқпантүп маңындағы аймаққа ықпал ету және өндіруші ұңғымаларды әрекетсіздіктен шығару жөніндегі іс-шараларды орындау жоспарланып отыр.

Қаржылық жағдай және қаржы-экономикалық нәтижелерін талдау жалғасы

2010 жылы Компания бұрғылау орнату үшін геологиялық құрылымын нақтылау және объектілерді негіздеу мақсатында болашағы бар блоктарда геологиялық барлау жұмыстарының ауқымды көлемін жоспарлап отыр. Атап айтқанда, Компания Р-9 блогы бойынша Оңтүстік-Шығыс Қосшағыл құрылымында 400 шаршы шақырым көлемінде 3D далалық жұмыстарын, 7 000 м. жобалық тереңдіктегі Бұйырғын құрылымында және 2 500 м. жобалық тереңдіктегі Қарашұңгіл құрылымында тұзүсті ұңғымаларын бұрғылауды өз жоспарына енгізді.

Лиман блогындағы Сарайшық құрылымына 360 шаршы шақырым көлеміндегі 3D. сейсмикалық зерттеу жұмыстарын жүргізу жоспарланған. Мұнайгаз алу мүмкіндігін анықтау үшін 7 000 м. және 2 000 м. тереңдіктегі іздестіру ұңғымаларын іздестіру қарастырылуда. Лиман блогында 3 000 м. көлемінде іздестіру-барлау бұрғылау жұмыстары, соның ішінде 2 000 м. тұзүсті көшені және 1 000 м. тұзасты көшені бойынша іздестіру жұмыстарын жүргізу жоспарлануда.

С.Нұржанов кен орнындағы №502 ұңғыманы бұрғылау нәтижелері бойынша оңтүстік жеке блоктағы мұнай шоғырының таралу аумағының кеңейгендігі анықталды. Оның әлеуетін одан әрі нақтылау үшін 2010 жылы 3 500 м. тереңдіктегі №507 және 508 2 жобалық ұңғымалардың бұрғылануы күтілуде. Кен орны кесімінің жоғарғы бөлігін барлауға дейін 2 000 м. жобалық тереңдіктегі 1 іздестіру-барлау ұңғымасын бұрғылау жоспарланған. Үш ұңғыма бойынша барлық күтілетін барлау жұмысы 9 000 м. құрайды. Шығыс Мақат Кен орнында геологиялық құрылымды нақтылау және өнімдік қалыңдығының болашағын анықтау мақсатында 1 500 м. жобалық тереңдіктегі 1 барлау ұңғымасын бұрғылау да жоспарға енгізілген. Батыс Прорва кен орнының оңтүстік қанатында 2010 жылы 3 200 м. тереңдіктегі 1 барлау ұңғымасын бұрғылау жоспарланды. 2010 жылға алдын ала жоспарланған Ботақан кен орнын 2 900 м. тереңдіктегі барлау ұңғымасын бұрғылау 2011 жылға қалдырылды. Кенбай кен орнында бұрын жүргізілген сейсmobарлау деректерінің сапасының төмендігіне байланысты Шығыс Молдабек және Солтүстік Қотыртас учаскелерінде 128 шаршы километр көлемінде 3D сейсmobарлау жүргізу қарастырылып отыр. Барлау ұңғымаларын бұрғылау үшін негіз дайындау мақсатында 2010 жылы Жаңаталап кен орнында 300 шаршы километр көлеміндегі 3D сейсmobарлау жүргізу жоспарланып отыр. Қисымбай кен орнында 2010 ж. берілген бұрғылаумен үлкен алшақтық болуына байланысты 3D сейсмикалық деректерін қайта өңдеу және қайта интерпретациялау жұмыстары жоспарланды.

Компанияның күрделі шығыстары 2010 жылы, қазіргі уақытта, 96 млрд. теңге көлемінде күтілуде. Компания бюджеті 2010 жыл бойы мұнай бағасындағы өзгерістер, теңгенің айналым бағамын, инфляция және тағы басқа факторлардағы өзгерістерді көрсету үшін мерзімді түрде қайта қарастырылып отырады.

2010 жылы ҚМГ БӨ Қазақстан Республикасында да, шет елдерде де жаңа активтер сатып алу стратегиясын жүзеге асыру жөніндегі күрделі іс-шараларды жалғастыруды көздеп отыр.

Операциялық қызметтің нәтижелері

Сона АҚШ долларына кірістер мен шығындар туралы топтастырылған есептер мен ақша қаражатының қозғалысы туралы топтастырылған есептер үшін және топтастырылған баланстар үшін жыл аяғындағы бағам бойынша тиісті кезеңдегі орташа айырбас бағамы бойынша тікелей оқырмандарға қолайлы болу үшін ауыстырылды. “Бизнес жүргізу жағдайы мен болжамды” қараңыз.

Негізгі көрсеткіштер

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	4 тоқ. 4 тоқ.	2009	2008	
	(мың теңгемен, басқасы көрсетілмеген жағдайда)			%	(мың теңгемен, басқасы көрсетілмеген жағдайда)		Өзгеріс %
Кіріс	137 838 567	141 024 201	85 457 281	61%	485 493 479	604 993 422	-20%
Операциялық шығыстар	90 113 109	90 901 186	100 022 583	-10%	330 605 629	297 167 473	11%
Операциялық шығыстар (барреліне теңгемен) ^{1,2}	4 242	4 206	3 519	21%	4 123	3 277	26%
Операциялық шығыстар барреліне АҚШ долларымен) ^{1,2}	28,32	27,90	29,29	-3%	27,95	27,24	3%
Операциялық пайда (шығын)	47 725 458	50 123 015	-14 565 302	-428%	154 887 850	307 825 949	-50%
Таза кіріс ³	29 151 097	51 810 112	22 739 530	28%	209 726 900	241 282 369	-13%
Мұнай өндіруге арналған шығындар және өзге де шығындар	26 585 936	29 274 855	32 410 752	-18%	103 038 481	99 373 726	4%
Мұнай өндіруге арналған шығындар және өзге де шығындар (баррель үшін теңге/АҚШ доллары) ^{1,4}	10,89	11,34	15,26	-29%	10,59	11,85	-11%
Күрделі шығыстар	17 817 479	12 579 494	13 056 824	36%	43 326 083	41 891 804	3%

1 Мұнай тоннасы үшін 7,36 баррель бойынша ауыстырылды.

2 Экспорттық кеден салығы мен ренталық салық бойынша шығыстарды шегергендегі операциялық шығыстар.

3 Кезеңдегі таза пайда.

4 Мұнай өндіруге арналған шығындар мен басқа да шығындар операциялық шығыстардың (ұсынылып отырған 2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталатын жылға арналған топтастырылған аудиттелген қаржылық ақпараттың (Компанияның веб-сайтын қараңыз) мынадай баптарының: қызметкерлерге ақы төлеудің, материалдардың, жөндеу мен қызмет көрсету жөніндегі қызметтердің, электр қуатының және басқа да шығыстардың сомасын білдіреді. Бұған газ өндірумен және өңдеумен, мұнай өңдеумен байланысты шығыстар және мұнай өндірумен тікелей байланысты емес және баррельге арналған шығындарды 2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған және 2008 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған кезеңдерде шамамен алғанда тиісінше 1,55 және 2,04 АҚШ долларына арттырған жалпы әкімшілік шығыстар кіреді (2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған және 2008 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған тоқсандарға тиісінше 1,58 және 1,79 АҚШ доллары).

Тасымалдау бағыттары

Компания өндірілетін мұнайды экспортқа төмендегі кестеде көрсетілгендей үш негізгі бағыт бойынша: Каспий Құбыр желісі Консорциумы (бұдан әрі – КҚК), “ҚазТрансОйл” АҚ-ға (Қазақстан Республикасындағы) тиесілі Өзен-Атырау-Самара (бұдан әрі – ӨАС) құбыр желілері арқылы және ішкі рынокқа береді:

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	2009	2008
ӨАС арқылы экспорттау					
Мұнай көлемі (млн. тоннамен)	1,2	1,3	1,2	4,9	4,9
Мұнай сатудың жалпы көлемінен %	55%	58%	55%	55%	54%
Мұнай сатудан түскен жалпы түсімнің %-ы	67%	69%	63%	66%	65%
ӨАС арқылы экспорттау					
Мұнай көлемі (млн. тоннамен)	0,4	0,5	0,6	2,0	2,1
Мұнай сатудың жалпы көлемінен %-ы	19%	20%	27%	22%	23%
Мұнай сатудан түскен жалпы түсімнің %-ы	25%	24%	28%	26%	29%
Басқа					
Мұнай көлемі (млн. тоннамен)	0,6	0,5	0,4	2,0	2,1
Мұнай сатудың жалпы көлемінен %-ы	27%	22%	18%	22%	23%
Мұнай сатудан түскен жалпы түсімнің %-ы	8%	7%	9%	8%	6%

Жоғарыда көрсетілген экспорттық бағыттардың салыстырмалы түрде алғандағы пайдалылығы Компания тиетін мұнайдың сапасына, халықаралық рыноктағы негізгі бағаға және қолданылатын құбыр желісі тарифтеріне қатысты болады. Атап айтқанда, КҚК сапа банкі бойынша шығыстарға қарамастан мұнай бағасының неғұрлым жоғары болуы шартымен неғұрлым жоғары сапалы мұнайды тасымалдау үшін тиімдірек бағыт болып табылады. Әйтсе де, Компанияға мұнайды ӨАС-қа қарағанда КҚК құбыр желісі бойынша беру тиімді болған жоқ, бұл бірнеше факторларға негізделеді. Біріншіден, мұнай таратудың нақты қалыптасқан орташа бағасы мен 2009 жылғы орташа нарықтық баға (58,32 және 61,02 АҚШ доллары баррельге сәйкес) арасындағы айырмашылық баға құбылмалылығына қарай. Екіншіден, баррельдеу коэффициентінен банк сапасы бойынша шығыстардың артуы (баррельге 5,68 және 4,93 АҚШ доллары тиісінше). Баррельдеу коэффициенті бойынша сыйақының пайда болуы КҚК арқылы тасымалдау барысында баррельдеу коэффициентінің 7,23 ден 7,84 дейін (2009 жылы) артуына байланысты.

Қазақстан Республикасының Энергетика және минералды ресурстар министрлігі (осы жерде және бұдан әрі - ЭМРМ) бұл құбыр желісі бойынша мұнай беру көлемдеріне бақылау жасайды және шектейді, сондықтан да Компанияның сол немесе өзге құбыр желілері бойынша мұнай беру мүмкіндігі шектеулі.

Қаржылық жағдай және қаржы-экономикалық нәтижелерін талдау жалғасы

Кіріс

Келесі кестеде 2009 жылғы 3-тоқсан, 2009 және 2008 жылдардағы 4-тоқсан, 2009 және 2008 жж. мұнай сату көлемі және сату бағасы туралы деректер келтірілген:

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	4 тоқ. 2009	2009 (мың теңгемен, басқасы көрсетілмеген жағдайда)	2008 (мың теңгемен, басқасы көрсетілмеген жағдайда)	Өзгеріс %
Мұнайды экспорттық сату							
ӨАС құбыр желісі							
Сату	91 632 184	94 592 847	51 992 450	76%	313 121 601	383 714 296	-18%
Көлемі (мың тоннамен)	1 180	1 319	1 227	-4%	4 947	4 898	1%
Орташа бағасы (тонна үшін теңгелей)	77 654	71 709	42 384	83%	63 293	78 347	-19%
Орташа бағасы (АҚШ доллары/ баррель) ¹	71,71	65,79	48,79	47%	59,35	90,09	-34%
КҚК құбыр желісі							
Сату	33 565 242	32 997 731	23 184 104	45%	122 693 779	168 406 193	-27%
Көлемі (мың тоннамен)	408	459	605	-33%	1 999	2 110	-5%
Орташа бағасы (тонна үшін теңгелей)	82 258	71 965	38 294	115%	61 389	79 813	-23%
Орташа бағасы (АҚШ доллары/ баррель) ¹	75,96	66,03	44,08	72%	57,57	91,77	-37%
Барлығы мұнай экспорты	125 197 426	127 590 578	75 176 555	67%	435 815 380	552 120 489	-21%
Мұнай мен өңделген өнімдерді өзгелей сату							
Ішкі нарыққа шығарылған мұнай	11 205 243	9 871 534	6 831 651	64%	36 861 944	36 933 575	0%
Көлемі (мың тоннамен)	576	508	379	52%	1 959	2 072	-5%
Орташа бағасы (тонна үшін теңгелей)	19 442	19 431	18 041	8%	18 818	17,827	6%
Орташа бағасы (АҚШ доллары/ баррель) ¹	17,95	17,83	20,77	-14%	17,65	20,50	-14%
Барлығы ішкі нарыққа шығарылған мұнай	11 205 243	9 871 534	6 831 651	64%	36 861 944	36 933 575	0%
Мұнайдың сомалық сатулары							
Мұнай сату	136 402 668	137 462 112	82 008 206	66%	472 677 324	589 054 064	-20%
Көлемі (мың тоннамен)	2 164	2 286	2 211	-2%	8 905	9 079	-2%
Орташа бағасы (тонна үшін теңгелей)	63 021	60 141	37 094	70%	53 082	64 878	-18%
Орташа бағасы (АҚШ доллары/ баррель) ¹	58,20	55,18	42,70	36%	49,78	74,60	-33%
Өзге де сатулар	1 435 899	3 562 089	3 449 075	-58%	12 816 155	15 939 358	-20%
Барлығы кіріс	137 838 567	141 024 201	85 457 281	61%	485 493 479	604 993 422	-20%

1 Мұнайдың бір тоннасын 7,23 баррельге қайта есептегенде.

2009 жылғы мұнай сату

Мұнай сатудан 2009 жылы алынған түсім 2008 жылмен салыстырғанда 20%-ға төмендеді және негізінен мұнай сатудың орташа бағасының 33%-ға төмендеуіне және мұнай сату көлемінің 2%-ға немесе 174 мың тоннаға қысқаруына байланысты 473 млрд. теңгені құрады. Мұнай сату көлемінің төмендеуі мұнайдың АМӨЗ (Атырау мұнай өңдеу зауыты) тарапынан қабылдануын шектеуге негізделген. Сатудың орташа бағасының төмендеуі қарқыны 33%-ға төмендегенін айтқан жөн, бұл әлемдік бағаның 36%-ға түсу қарқынынан төмен, сондай-ақ мұнайды ішкі рынокқа тасымалдау көлемінің қысқаруы мен мұнайды экспортқа сату көлемінің өсуі сатудың орташа бағасын қалыптастыруына тиімді ықпал етті.

Экспорт – ӨАС құбыр желісі

2009 жылы ӨАС құбыр желісі бойынша мұнайды экспортқа сатудан түскен түсім 18%-ға төмендеп, 313 млрд. теңгені құрады. Түсімнің төмендеуі мұнай сатудың орташа бағасының тоннасына 19%-дан 63 293 теңгеге дейін төмендеуіне байланысты және ол ішінара құбыр желісі бойынша тасымалдау көлемінің 1% немесе 50 мың тоннаға артуы нәтижесінде реттелді.

ӨАС құбыр желісі бойынша мұнайды экспортқа сатудан түскен түсім 2009 жылдың 4 тоқсанында 2008 жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда мұнай сатудың орташа бағасы тоннасына 83%-дан 77 654 теңгеге дейін артуына байланысты 76%-ға артты. Бұл тиімділік ішінара 4% немесе 47 мың тонна сату көлемінің төмендеуі есебінен түзетілді.

Экспорт – КҚК құбыр желісі

КҚК құбыр желісі бойынша мұнайды экспортқа сатудан түскен түсім 2009 жылы 2008 жылмен салыстырғанда 27%-ға 123 млрд. теңгеге дейін төмендеді. Түсімнің төмендеуі мұнай сатудың орташа бағасының тоннасына 23%-ға 61 389 теңгеге дейін құлдырауына және КҚК құбыр желісі бойынша мұнайды экспортқа сату көлемінің 5%-ға төмендеуіне байланысты. Баррельдеу жөніндегі сыйақы сапа банкі шығыстарынан 13%-ға төмен болуы осы түсімге кері әсерін тигізді, 2008 жылы айырмашылық 9% құраған еді.

КҚК құбыр желісі бойынша мұнайды экспортқа сатудан түскен түсім 2009 жылдың 4 тоқсанында 2008 жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда мұнай сатудың орташа бағасының 115%-ға артуына және сату көлемінің 33%-ға төмендеуіне байланысты 45%-ға артты. Мұның барысында баррельдеу жөніндегі сыйақыдан алынған пайда сапа банкі бойынша шығыстардан асып кетті.

ҚР ішкі рыногындағы мұнай сату

2009 жылы мұнайды ішкі рынокқа сатудан алынған түсім 2008 жылғы деңгеймен теңесті, ал 2009 жылдың 4-тоқсанында 2008 жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда бір жағынан сату көлемінің 52%-ға артуына және екінші жағынан сатудың орташа бағасының 8%-ға артуына байланысты 64%-ға артты.

Келесі кестеде 2009 жылдың 30 қыркүйегінде және 2009 жыл мен 2008 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған кезеңдердегі көліктік және тағы басқа шығыстарды есептегенде мұнай сатудан алынған сату бағасы туралы деректер келтірілген:

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	4 тоқ. 4 тоқ.	2009	2008	Өзгеріс
	(АҚШ доллары/баррель)			%	(АҚШ доллары/баррель)		%
ӨАС							
Жарияланатын нарықтық баға ¹	74,53	68,08	53,74	39%	60,71	94,08	-35%
Сату бағасы	71,76	65,68	48,83	47%	59,26	90,07	-34%
Баррельдеу коэффициенті бойынша сыйақы	-0,05	0,11	-0,04	31%	0,09	0,02	405%
Сатылған баға ²	71,71	65,79	48,79	47%	59,35	90,09	-34%
Экспорттық көдендік баж салығы – Ренталық салық	11,49	9,75	23,77	-52%	7,94	11,29	-30%
Көліктік шығындар	7,38	6,96	7,32	1%	7,32	7,38	-1%
Сатулар бойынша комиссия	0,06	0,06	0,07	-20%	0,06	0,07	-17%
Нэтбек	52,78	49,02	17,63	199%	44,03	71,35	-38%
КҚК							
Жарияланатын нарықтық баға ¹	74,53	68,08	56,26	32%	61,02	98,44	-38%
Сату бағасы	73,61	64,91	49,35	49%	58,32	92,53	-37%
Сапа банкі	-4,03	-4,48	-9,42	-57%	-5,68	-8,47	-33%
Баррельдеу коэффициенті бойынша сыйақы	6,39	5,60	4,15	54%	4,93	7,71	-36%
Сатылған баға ²	75,97	66,03	44,08	72%	57,56	91,77	-37%
Экспорттық көдендік баж салығы – Ренталық салық	11,49	9,75	23,77	-52%	7,29	11,29	-35%
Көліктік шығындар	6,93	6,84	7,65	-9%	7,15	7,79	-8%
Сатулар бойынша комиссия	0,06	0,06	0,07	-19%	0,06	0,07	-17%
Нэтбек	57,49	49,38	12,59	357%	43,07	72,62	-41%
Ішкі рынок							
Сату бағасы	17,95	17,83	20,77	-14%	17,65	20,50	-14%
Көліктік шығыстар	1,22	1,25	1,01	20%	1,30	0,94	37%
Нэтбек	16,74	16,58	19,76	-15%	16,35	19,56	-16%
Орташа							
Сату бағасы	58,03	55,07	44,28	31%	50,06	75,10	-33%
Сапа банкі	-0,76	-0,90	-2,58	-71%	-1,28	-1,97	-35%
Баррельдеу коэффициенті бойынша сыйақы	0,93	1,01	1,00	-7%	0,99	1,46	-32%
Сатылған баға ²	58,20	55,18	42,70	36%	49,78	74,60	-33%
Экспорттық көдендік баж салығы – Ренталық салық	8,43	7,59	19,70	-57%	6,05	8,71	-31%
Көліктік шығындар	5,74	5,67	6,33	-9%	5,96	6,00	-1%
Сатулар бойынша комиссия	0,04	0,04	0,06	-28%	0,05	0,05	-16%
Нэтбек	43,99	41,88	16,61	165%	37,71	59,83	-37%

Қаржылық жағдай және қаржы-экономикалық нәтижелерін талдау жалғасы

- 1 Нарықтық баға ретінде мынадай баға кесулер пайдаланылды: 2008 жылғы 4 тоқсан және 2008 жылдың 12 айына ӨАҚ құбыр желісі бойынша Urals (RCMB) және КҚК құбыр желісі бойынша CPC Blend CIF.
- 2 Бір тонна мұнай үшін 7,23 баррель коэффициентпен ауыстырылды.

Жарияланған нарықтық баға мен КҚК бойынша сату бағасының арасындағы айырмашылық, негізінен алғанда, фрахт шығыстарынан, айлақтық және кедендік алымдардан, сатулар бойынша комиссиялардан және басқа да шығыстар мен орташалау тиімділіктерінен тұрады. Басым жағдайда орташалау тиімділігі есептегі кезеңдегі орташа жарияланатын бағадан нақты сату күніне белгіленген бағаның арасындағы айырмашылық есебінен пайда болады, мұның барысында мұнайға қатысты әлемдік бағаның жоғары құбылмалылығы түрінде елеулі өзгерістер болуы мүмкін. Мұнайды ішкі нарыққа сатудан алынған баға, “КазМұнайГаз” Ұлттық Компаниясы” АҚ-мен немесе оның еншілес компанияларымен келісімдермен анықталады (өндірістік өзіндік құны +3%).

Операциялық шығыстар

Компанияның операциялық шығыстары, негізінен алғанда, мұнай өндірудің құнынан тұрады. Төмендегі кестеде Компанияның операциялық шығыстарын құраушылар ұсынылып отыр:

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	4 тоқ. 2008	2009	2008	Өзгеріс
	(мың теңгемен, басқасы көрсетілмеген жағдайда)			%	(мың теңгемен, басқасы көрсетілмеген жағдайда)		%
Ренталық салық	20 980 278	18 896 350		—	58 673 500	—	—
Жер қойнауын пайдалану салығы	15 485 285	15 813 382		—	55 087 266	—	—
Қызметкерлерге төленетін төлемдер	12 957 292	13 682 169	14 481 320	−6%	50 876 767	43 117 573	18%
Көліктік шығыстар	13 860 131	13 279 835	13 596 236	−2%	53 793 843	53 135 541	1%
Ескіру, тозу және амортизация	8 099 843	7 902 437	9 189 229	−14%	31 155 360	34 368 825	−9%
Жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	5 743 436	6 707 797	9 520 458	−30%	21 568 989	24 653 917	−13%
Электр қуаты	2 884 186	2 496 797	2 912 728	−14%	10 429 959	9 291 579	12%
Материалдар	2 823 961	3 382 914	2 385 015	42%	10 135 010	12 717 118	−20%
Басқарушылық гонорар және сатулар бойынша комиссиялар	2 809 792	2 814 631	2 115 113	33%	7 648 453	8 439 633	−9%
Айыппұлдар мен өсімақылар	-4 439 022	826 991	- 193 026	−528%	8 132 702	1 808 845	350%
Табыс салығынан басқа салықтар	1 917 797	1 013 003	2 087 593	−51%	5 031 000	5 690 873	−12%
Еншілес және тәуелді компаниялардағы инвестициялардың құнсыздануы	3 043 907	-	2 396 198	−100%	3 043 907	2 396 198	27%
Негізгі құралдардың шығып қалуынан болған шығыстар	1 157 634	987 877	503 142	96%	2 547 437	852 909	199%
Әлеуметтік инфрақұрылым жобалары	537 870	999 261	- 1 100 810	−191%	2 239 845	1 649 078	36%
Роялти	-	-	4 215 738	−100%	-	25 312 574	−100%
Экспорттық кедендік баж салығы	-	-	37 828 310	−100%	-	68 796 006	−100%
Мұнай қорындағы өзгерістер	73 658	-907 436	- 3 025 892	−70%	213 835	-4 656 735	−105%
Басқалары	2 177 061	3 005 178	3 111 231	−3%	10 027 756	9 593 539	5%
Барлығы	90 113 109	90 901 186	100 022 583	−9%	330 605 629	297 167 473	11%

2009 жылы операциялық шығыстар алдыңғы кезеңмен салыстырғанда 33 млрд. теңге немесе 11%-ға өсті. Бұл өсудің негізгі себептері: пайдалы қазбаларды өндіру салығы есебінен салық жүктемесінің артуы, 2004-2005 жж. салық төрсеруінің қорытындысы бойынша провизия есептеу, қызметкерлердің төлемінің артуы, сондай-ақ мұнай қорындағы өзгерістер.

2009 жылдың қаңтар айынан бастап жаңа салық кодексіне сәйкес роялти пайдалы қазбаларды өндіру салығымен алмастырылды. Пайдалы қазбаларды өндіру салығы бойынша шығыстардың артуы роялтимен салыстырғанда, роялтиді есептеу барысында мұнайды сату бағасы есептелгені сияқты пайдалы қазбаларды өндіру салығы есептеу барысында мұнайға қатысты нарықтық баға қолданылатындығымен тығыз байланысты.

Қызметкерлерге ақы төлеу 2009 жылы алдыңғы кезеңмен салыстырғанда өндірістік қызметкерлер құрамы санының 8%-ға артуына және орташа шығыстың қызметкерлер құрамына қатысты 19%-ға артуына орай 18%-ға артты. Қызметкерлер санының өсуі өндірістік қажеттілік бойынша мамандар қабылдауға негізделген. Орташа еңбек ақының артуы өндірістік қызметкерлер құрамының еңбегін төлеудің базалық тарифінің өсуімен, өндірістік қызметкерлер құрамы сыйақысының артуымен және ЕМГ ӨФ аудандық коэффициенттердің ӨМГ ӨФ көрсеткіштерімен теңдестірілуімен байланысты.

“Ескіру, тозу және амортизация” тарауы бойынша шығыстар төмендеді, ал негізгі құралдарды сатудан болған шығындар есептегі кезеңде 2008 жылмен салыстырғанда артты, бұл алдыңғы есептегі кезеңде барлығы 215 ұңғыма жойылғандығымен байланысты, 2009 жылы – 320 ұңғыма жойылды. Бұған қоса, Лиман блогы бойынша лицензияның амортизациясы 2008 жылы 12 ай ішінде және есептегі кезеңде лицензияның қызмет көрсету мерзімінің ескіруіне байланысты тек 2009 жылдың 19-ақпанына дейін есептелді.

Жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі қызметтер ұңғымаларды жөндеу санының қысқаруына орай және 2009 жылғы өндірістік бағдарламаға сәйкес 2D және 3D санаттары көлемінің көмуіне байланысты 13%-ға төмендеді. Бұған қоса, 2008 жылы Лиман блогындағы 2D санаты жөніндегі шығыстар есептен шығарылды.

Электр қуатымен қамту мәселелеріне қатысты шығыстар электр қуатына және тасымалдау тарифтерінің артуына байланысты 12%-ға артты, бұл ішінара электр қуаты мен техникалық суды қолдану көлемінің қысқаруына негізделген.

Шығыстардың материалдар бойынша 20%-ға қысқаруы АМӨЗ-ның (Атырау мұнай өңдеу зауыты) шикі мұнайдың процессингі нәтижесінде алынған өз мұнай өнімдерін қолдануымен байланысты.

Басқарушылық гонорар “ҚазМұнайГаз” Ұлттық Компаниясы” АҚ-мен орнатылған басқарушылық қызмет туралы Келісімге сәйкес төленеді. Басқарушылық гонорар бойынша шығыстардың 9%-ға төмендетілуі гонорардың жылдық сомасының 10%-ға төмендеуімен, сондай-ақ шығыстарды есептеу кезеңінің 2009 жылы мамыр айынан бастап 8 айға дейін қысқаруымен байланысты.

Өсім және айыппұлдар жөніндегі шығыстардың 6,3 млрд. теңгеге артуы, негізінен алғанда, 2004-2005жж. салық тексерулерінің қорытындылары жөніндегі провизияның есептелуімен түсіндіріледі. ҚР Қаржы Министрлігінің Салық Комитеті 2004-2005 жж. кешенді тексеру жұмыстарын жүргізді. 2007 жылы басталып, 2009 жылдың 5 тамызында аяқталған тексеру қорытындысы бойынша, салық органымен 32,0 млрд. теңге қайта есептелінді, оның ішінде 16,2 млрд. теңге - бөресек, 8,0 – әкімшілік айыппұл (салықтағы құқық бұзушылық салдарынан) және 7,8 млрд. теңге - өсім. Бұл айырмашылықтардың басты себебі тасымалдау және тағы басқа қызметтер жөніндегі шегерудегі қатынас мәселелері, сондай-ақ салық салу мақсатында негізгі құралдарды қайта бағалау жөніндегі кірістерді мойындау болып табылады.

Қоғам әкімшілігі компанияның салық заңнамаларын интерпретациялау жөніндегі ұстанымы әділ деп тұжырымдайды және оларды қолданыстағы заңнамаға сәйкес толық көлемде даулау үшін бұлтартпас айғақтарға ие. Бұған қоса, басшылық сот талқылауларының жағымды нәтижелерінің белгісіздігі мен төмен ықтималдылығын, салық заңнамасының түрлі талқыламаларының екіұштылығын, сондай-ақ салық органдары ұстанымдарының бірізді еместігін ескере отырып, есептелген соманың кейбір тұстарын мойындады. Мәселен, 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2004-2005 жж. кезеңдегі осыған ұқсас құқық бұзушылықтар, бұған қоса айыппұл мен өсім сомасын қосқандағы провизияға 9,1 млрд. теңге есептеді.

Табыс салығынан басқа, салықтар бойынша шығыстар 2009 жылы алдыңғы кезеңмен салыстырғанда 12%-ға төмендеді. Төмендеудің негізгі факторлары мыналар: жол қорына бөлуді тоқтату және басылымдық бонус, ставкаларды төмендету және қоршаған ортаның ластануына төленетін төлемдер бойынша есептеу қорын (заттар тізімі) төмендету, әлеуметтік салық бойынша орташа ставканы төмендету, бұл ішінара мүлікке қатысты салық жөніндегі ставканы арттыруға негізделеді.

2009 жылы бірлескен кәсіпорындарға қатысты инвестициялардың құнсыздануы жөніндегі шығыстар 2008 жылмен салыстырғанда есептегі кезеңде 27%-ға артты. Бұл 2009 жылдың 1 қазанында “ҚазМұнайГаз” БӨ” АҚ-ның “KPI Inc.” ЖШС жарғылық капиталына қосымша ретінде толық төлем жасап, осылайша өз үлесін 4,9 млрд. теңгеге дейін жеткізгендігіне байланысты артып отыр.

Әлеуметтік инфрақұрылым жобасы бойынша шығыстардың артуы Жаңаөзен қаласының инфрақұрылымын дамыту мақсатында демеушілік көмек көрсету және де кейбір әлеуметтік нысандардың құнсыздануымен байланысты.

“Мұнай қорындағы өзгерістер” тарауындағы айырмашылық 2009 жылғы дайын жылдық өнімнің артуымен байланысты. Сатудың берілген көлемі есептегі кезеңнің соңындағы қолайсыз ауа райына байланысты 2010 жылға қалдырылды.

Қаржылық кірістер (шығыстар) және айырбас бағамы (Таза қаржылық кірістер/шығыстар)

Компания әрбір кезеңде, негізінен, қаржылық табысты депозиттер бойынша түсетін пайыздардан алады, ал теңге құнсызданған жағдайда айырбас бағамынан да пайда түседі. Компанияның қаржылық шығыстары әрбір кезеңде, негізінен, ұңғымаларды жою және тарихи міндеттемелер қоры бойынша резервпен байланысты займдар және есептер жөніндегі пайыздан тұрады.

2009 жылғы таза қаржы салығы 133,1 млрд. теңге көлемінде құрылды, бұл 2008 жылғы көрсеткіштен 90,1 млрд. теңгеге артық. Көрсеткіштің артуы, негізінен алғанда, 2009 жылғы ақпан айындағы теңгенің құнсыздану нәтижесінде айырбас бағамынан 88,8 млрд. теңге пайда алумен байланысты. Сондай-ақ теңгенің құнсыздану жағдайында АҚШ долларындағы депозиттер үлесінің арту нәтижесінде депозиттер бойынша пайыздық үлестің 1,3 млрд. теңгеге артқаны байқалады.

Қаржылық жағдай және қаржы-экономикалық нәтижелерін талдау жалғасы

Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға қатысудан алынған пайда

Компанияның қауымдасқан және біріккен кәсіпорындарға қатысуынан түскен пайда 2009 жылы 2008 жылғы 57,6 млрд. теңге пайдамен салыстырғанда 2,5 млрд. теңгені құрады. Бұл негізінен “Қазгермұнай” БК ЖШС қатысу үлесінен түскен кірістің 61,2 млрд. теңгеге қысқару есебінен төмендеген.

Табыс салығы бойынша шығыстар

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар 2009 жылы 91,3 млрд. теңгеге немесе 55%-ға қысқарды. Бұған салық салынғанға дейінгі пайданың 19%-ға төмендеуінен, сондай-ақ Компания салығының жалпы тиімді ставкасы 21%-ға төмендеу салдары себеп болып отыр.

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	4 тоқ. 2008	2009	2008	Өзгеріс
			(мың теңге)	%		(мың теңге)	%
Салық салынғанға дейінгі пайда	44 985 160	72 311 056	20 282 608	122%	285 472 729	408 374 235	-30%
Салық салынғанға дейінгі пайда (БК және қауымдасқан компания нәтижелерін қоспағанда)	48 533 375	66 099 713	911 034	5277%	287 940 280	350 750 351	-18%
Табыс салығы	15 834 063	20 500 944	-2 456 922	-744%	75 745 829	167 091 866	-55%
Салықтың тиімді ставкасы	35%	28%	-12%	47%	27%	41%	-14%
Салықтың тиімді ставкасы (БК және қауымдасқан компания нәтижелерін қоспағанда)	33%	31%	-270%	302%	26%	48%	-21%

Салықтың пайдаға қатысты тиімді ставкасының төмендеуі жаңа Салық кодексінің енгізілуімен байланысты, оған сәйкес корпоративтік табыс салығының ставкасы 30%-дан 20%-ға дейін төмендеді, сондай-ақ есептеу әдістемесінің өзгеруіне орай үстеме пайда салығына бойынша жүктеме елеулі түрде төмендеді. Мұның барысында салықтың табысқа қатысты құрамындағы үстеме пайда салығы үлесінің артқаны байқалады. Салық кодексінде қарастырылған UTC есептеу әдістемесіне сәйкес кен орнын пайдаланушыларға қатысты компания табысының деңгейіне пропорционал ставканың келешекті шкаласы пайдаланылады. Жыл бойында кен орындары кесіміндегі UTC бойынша шектелген ставка 1,25-2,0 есеге артты.

Кезеңдегі таза пайда

Жоғарыда көрсетілген факторлардың нәтижесінде Компанияның 2008 жылмен салыстырғанда 2009 жылғы таза пайдасы 13%-ға төмендеді және 209,7 млрд. теңгені құрады.

Қауымдасқан компаниялардың қызметіне шолу

“Қазгермұнай” БК ЖШС

Қазгермұнайдың негізгі қаржылық және өндірістік көрсеткіштері төменде көрсетілген:

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	4 тоқ. 2008	2009	2008	Өзгеріс
Түсім, мың АҚШ доллары	363 902	339 048	159 618	128%	1 172 888	1 763 329	-34%
Операциялық шығыстар, мың АҚШ доллары	176 083	172 255	183 493	-4%	736 534	490 460	49%
Табыс салығы, мың АҚШ доллары	97 207	33 455	7 370	1219%	178 553	529 502	-66%
Таза кіріс, мың АҚШ доллары	61 759	133 338	-31 245	-298%	228 948	744 287	-69%
Күрделі шығыстар, мың АҚШ доллары	73 549	18 651	54 316	35%	137 634	207 240	-34%
Мұнай өндіру, мың тонна	817	814	805	1%	3 202	3 140	2%
Мұнай сату, мың тонна	775	850	813	-5%	3 043	3 026	1%
Ақтау арқылы экспорт	280	316	375	-25%	1 170	1 448	-19%
Қазақстан-қытай құбыр желісі арқылы экспорт	355	284	370	-4%	1 249	1 193	5%
Өзбекстанға экспорт	10	-	-	-	10	5	100%
Ішкі рынок	130	250	68	91%	615	380	62%

Компанияның “Қазгермұнайдың” мұнай өндіруінен үлесі (50%) 2009 жылы 1 601 мың тоннаны құрады. Күрделі шығыстары 2009 жылы 137,6 млн. АҚШ долларын құрады. Бірлескен кәсіпорынның қаржылық нәтижесінің үлесі Компанияның 2009 жылғы топтастырылған қаржылық есебіне 2,4 млрд. теңге мөлшерінде енгізілді. 2009 жылы Компания “Қазгермұнай” БК ЖШС-нен 2008 жылғы 325 млн. АҚШ долларымен салыстырғанда 25 млн. АҚШ долларын алды. Дивидендтердің осылайша елеулі түрде төмендеуі 2008 жылмен салыстырғанда “Қазгермұнай” БК ЖШС таза кірістің 69%-ға төмендеу есебінен орын алып отыр. Таза кірістің төмендеуі түсімнің 34%-ға төмендеуімен, 2009 жылы жаңа Салық кодексінің енгізілуіне орай салықтар бойынша шығыстардың артуымен, газ жағу нормаларының шектен асуына салынған айыппұлдар бойынша провизияның есептелуі, сондай-ақ түсімді есептеу әдістерінің өзгеруіне байланысты.

2010 жылы “Қазгермұнай” БҚ ЖШС Қазгермұнай 2,9 млн. тонна мұнай өндіруді және 15 ұңғыманы бұрғылауды жоспарлап отыр. 2010 жылы күрделі шығыстар 15,1 млрд. теңге (101 млн. АҚШ доллары) мөлшерінде жоспарланды.

“Қаражанбасмұнай” АҚ

Төменде “Қаражанбасмұнай” АҚ тірек қаржылық және операциялық көрсеткіштері берілген:

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008	4 тоқ. 4 тоқ.	2009	2008	Өзгеріс
Түсім, мың АҚШ доллары	195 934	207 547	149 118	31%	687 736	1 032 914	-33%
Операциялық шығыстар, мың АҚШ доллары	131 147	150 788	179 372	-27%	568 884	538 476	3%
Табыс салығы, мың АҚШ доллары,	12 972	-25 725	-123 652	-110%	-5 930	148 489	-108%
Таза пайда, мың АҚШ доллары	51 816	82 476	93 398	-45%	124 778	345 949	-58%
Күрделі шығыстар, мың АҚШ доллары	38 350	18 703	63 296	-39%	130 112	229 914	-52%
Мұнай өндіру, мың тонна	460	475	484	-5%	1 867	1 829	2%
Мұнай сату, мың тонна	430	498	491	-12%	1 861	1 814	3%
Махачкала арқылы экспорт	281	308	403	-30%	1 254	1 369	-8%
Приморск арқылы экспорт	90	140	60	50%	419	234	79%
Одесса арқылы экспорт	-	-	-	-	6	-	-100%
Баку/Иран арқылы экспорт	-	-	-	-	-	-	-
Ішкі рынок	60	50	28	114%	183	211	-13%

Компания “Қаражанбасмұнай” АҚ (50% үлесі) инвестициялаудан 2009 жылы түскен қаржылық кірісті 16,3 млн. АҚШ доллары сомасында таныды. 2009 жылы “Қаражанбасмұнай” АҚ 110,0 млн. АҚШ доллары сомасында капиталдық салым салынды, бұл 2008 жылмен салыстырғанда 52% төмен. Таза кіріс деңгейінің төмендеуіне түсімнің 33%-ға төмендеуіне және 2008 жылмен салыстырғанда салық жүктемесінің артыуына ықпал етті.

2010 жылы “Қаражанбасмұнай” АҚ 1,9 млн. тонна мұнай өндіруді жоспарлап отыр. Күрделі шығыстар 2010 жылы 23 млрд. теңге (153 млн. АҚШ доллары) мөлшерінде жоспарланды.

ПетроҚазақстан Инк.

2009 жылы “ПетроҚазақстан Инк.” өндіру көлемі 2008 жылғы 6,390 мың тоннамен салыстырғанда 6,292 мың тоннаны құрады.

Төменде “ПетроҚазақстан Инк.” АҚ тірек қаржылық және операциялық көрсеткіштерінің ҚМГ БӨ топтастырылған қаржылық есебіне енгізілген үлесі берілген:

	2009
Кірістер	3 489 068
Операциялық шығыстар	(2 851 783)
Операциялық кірістер	637 285
Таза қаржылық шығыстар	(12 725)
Салық салынғанға дейінгі пайда	624 560
Табыс салығы	(366 019)
Таза пайда	258 541
Өзге кірістерде көрсетілген шетел валютасын конвертациялаудың шығыстары	(276 913)

Қаржылық жағдай және қаржы-экономикалық нәтижелерін талдау жалғасы

Өтімділік және капитал ресурстары

Ақша ағымдарына шолу

Компанияның өтімділікке қажеттілігі, негізінен, тиісті операциялық қызметтерді қаржыландыруға қажеттіліктің (айналымдық капитал) мен инвестицияларды қаржыландырудың қажеттілігінен (күрделі шығыстар) пайда болады. Басшылық Компания өзінің қысқа мерзімді міндеттемелерін орындау үшін өтімділіктің жеткілікті мөлшеріне ие деп есептейді.

	4 тоқ. 2009	3 тоқ. 2009	4 тоқ. 2008 (мың теңге)	4 тоқ. 4 тоқ. %	2009	2008 (мың теңге)	Өзгеріс %
Операциялық қызметтен ақша қаражатының таза ағымы	67 322 503	55 316 341	-1 409 748	-4875%	149 159 221	163 854 907	-9%
Инвестициялық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза ағымы	-98 871 879	-179 289 889	257 172 971	-138%	-252 701 063	140 539 758	-280%
Қаржылық қызметтен ақша қаражатының таза ағымы	-835 957	-54 845 555	-937 815	-11%	-73 962 333	-40 977 580	80%

2009 жылы операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза ағымы 149,2 млрд. теңгені құрады, бұл 2008 жылмен салыстырғанда 14,7 млрд. теңгеге төмендеді. Бұл экспорттық түсімнің қысқаруы, сондай-ақ бірлескен және қауымдасқан компанияларға қатысудан түсетін түсімнің қысқару салдарынан операциялық қызметтен түсетін түсімнің төмендеуімен тығыз байланысты.

Инвестициялық қызметке бағытталған ақша қаражатының таза ағымы 2009 жылы 393,2 млрд. теңгеге артты. Бұл 340,8 млрд. теңге қаржылық активтер операциялары бойынша таза ағымның өсу есебінен өсті. Бұл тиімділік ішінара бірлескен және қауымдасқан компаниялардан алынған дивидендтерінің 35,4 млрд. теңгеге және алынған сыйақының 18,7 млрд. теңгеге төмендеу есебінен орын алды.

2009 және 2008 жж. Компанияның кассалық әдістемемен есептелген күрделі шығыстары 43,3 млрд. теңге және тиісінше 41,9 млрд. теңгені құрайды.

Қаржылық қызметте қолдануға бағытталған ақша қаражаттарының таза ағымы 2009 жылы 2008 жылмен салыстырғанда 33,0 млрд. теңгеге артты. Бұл өзгеріс негізінен алғанда өз акцияларын 21,4 млрд. теңгеге сатып алуға қатысты ақша қаражатының таза ағымының артуына, дивидендтерді 6,6 млрд. теңгеге өтеу, міндеттемелерді 6,0 млрд. теңгеге өтеу нәтижесінде іске асты.

Займдар

Төмендегі кестеде Компанияның 2009 және 2008 жылдың 31 желтоқсанына дейінгі және 2009 жылдың 30 қыркүйегіне дейін аяқталған кезеңдердегі таза ақша қаражаты жөніндегі деректері берілген:

	2009 жылдың 31 желтоқсанына (мың теңгемен, басқасы көрсетілмеген жағдайда)	2009 жылдың 30 қыркүйегіне	2008 жылдың 31 желтоқсанына	Желтоқсаннан желтоқсанға %
Ағымдағы бөлігі	45 650 017	1 383 361	14 905 744	206%
Өтеу мерзімі бір жылдан астам	92 023 143	–	5 532 332	1 563%
Барлығы займдар	137 673 160	1 383 361	20 438 076	574%
Ақша және оның баламасы	107 626 368	140 036 827	285 131 743	-62%
Басқа да ағымдағы қаржылық активтер	534 288 078	470 633 818	264 677 096	102%
Ұзақ мерзімді қаржылық активтер	797 931	8 542 310	5 108 021	-84%
Барлығы қаржылық активтер	642 712 377	619 212 955	554 916 860	16%
АҚШ долларына арттырылған қаржылық активтер %	74%	85%	67%	10%
Таза ақша қаражаты	505 039 217	617 829 594	534 478 784	-6%

Компания займдары АҚШ долларында ірілендірілген. 2009 жылдың 31 желтоқсанында займның артуы өткен жылмен салыстырғанда 2006 жылы ПетроҚазақстан Инк. 33%-ын сатып алу үшін шығарылған 129 млрд. теңге сомадағы PKI Finance борыштық құнды қағаздарын алумен байланысты.

Ағымдағы жылдың ақпан айында жүргізілген ақша саясаты мен теңгенің құнсыздануы есебінен АҚШ долларындағы депозиттік қордың өсуі АҚШ долларына ірілендірілген қаржылық активтерінің өсуінің негізгі факторлары болып саналады.

2004 жылы 16 тамызда Компания Esomet-пен мұнай сату туралы шарт жасасты және ЛИБОР плюс 1,75% жылдық ставка бойынша пайыздарымен 600 млн. АҚШ доллары мөлшерінде ұзақ мерзімді аванс алды. 2006 жылдың 24 шілдесінде Компания мен Esomet шартқа 50,0 млн. АҚШ доллары мөлшерінде қосымша төлемге, пайыздардың тұрақты бөлігін 1,75%-дан 1,1%-ға дейін төмендетуге, сондай-ақ ҚМГ ҰК-ны бар кепілдік бойынша міндеттемеден босатуға қатысты өзгерістер енгізді. 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компания Esomet-тің алдындағы борышын тұтас өтеді.

Болашаққа қатысты мәлімдеме

Осы құжатта “болашаққа қатысты мәлімдеме” болып табылатын немесе есептелетін мәлімдеме қамтылған. Басқаларының арасындағы “санайды”, “алдын ала бағалау бойынша”, “күтіп отыр”, “болжам бойынша”, “ұйғарып отыр”, “жоспарлап отыр”, “ұйғарды”, “болады” немесе “болуы тиіс” деген сөздерді қоса алғанда болашақты сипаттауға арналған терминология, не, әр жағдайда осыған ұқсас немесе пара-пар терминология, не талқылауға арналған сілтемелер, болашақ оқиғаның немесе ниеттің жоспарлары, мақсаттары, міндеттері келешекке қатысты мәлімдемені түсіндіруге арналған. Болашаққа қатысты аталған мәлімдеме тарихи фактілер болып табылмайтын барлық мәлімдемелерді қамтиды. Олар ниеттер, пікірлер туралы мәлімдемелерді және Компанияның солармен қатар қызметтің нәтижелеріне, қаржылық жағдайға, Компания жұмыс істеп отырған стратегиялар мен салалардың жойылымдылығына, перспективаларына, өсуіне қатысты күтулері туралы мәлімдемелерді шектеусіз қамитды. Өз тұрғысында болашаққа қатысты өтінімдер олар болуы мүмкін келешектегі оқиғалар мен жағдайаттарға қатысты болғандықтан тәуекелмен және белгісіздікпен байланысты. Болашаққа қатысты мәлімдемелер қызметтің болашақ нәтижелерінің кепілдігі болып табылмайды және Компания қызметінің іс жүзіндегі нәтижелері, қаржылық жағдайы және қызметін тоқтатуы және Компания жұмыс істейтін елдер мен салалардың дамуы осы құжатта сипатталған нұсқалардан айтарлықтай өзгеше болуы немесе осы құжатта қамтылған болашаққа қатысты мәлімдемелерге сәйкес жүзеге асуы мүмкін. Компания жаңа ақпараттар алудың, болашақ оқиғалардың немесе қандай да бір өзге де жағдайдың нәтижесінде болса да осы құжатта қамтылған салаға қатысты қандай да болмасын ақпаратты немесе болашаққа қатысты қандай да болмасын мәлімдемені жаңартуды жоспарламайды және ол жөнінде өзіне міндеттеме алмайды. Компания болашаққа қатысты мұндай мәлімдемелерде айтылған нәтижелерге қол жеткізілетіндігіне қатысты ешқандай мәлімдеме жасамайды, ешқандай растау бермейді және ешқандай болжам жарияламайды.

Тәуекелдер факторлары

Компанияның қызметі экономикалық, заңнамалық, әлеуметтік және қаржылық салалардағы көптеген тәуекелдерге бағынышты. Мүдделі адамдар шешім қабылдағанда Компанияның қаржылық және операциялық қызметінің нәтижелеріне әсер етуі мүмкін тәуекелдердің ескерулері керек.

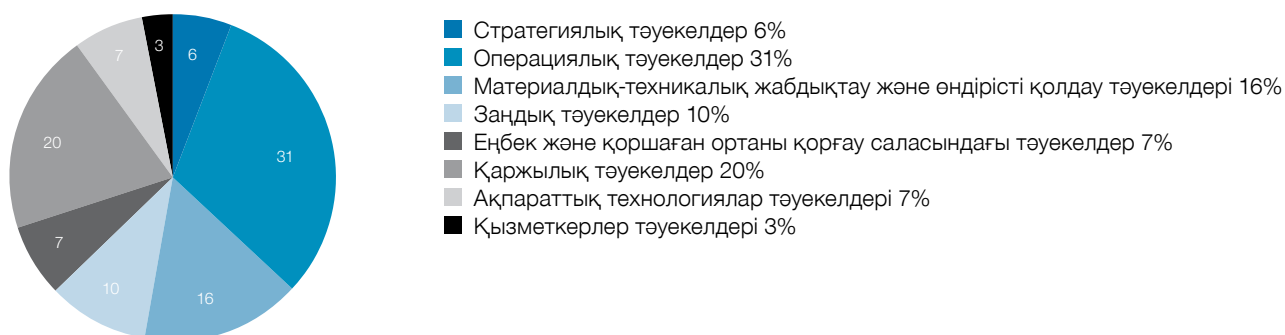
Тұрақты дамуды қамтамасыз етіп, құнын көтеру және қызметтің тиімділігін арттыру мақсатында Компанияда тәуекелдерді басқару жүйесі енгізілген. Тәуекелдерді басқару жүйесі Компания бюасқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады және ұдайы дамып отыратын процесті білдіреді, сол арқыл Компания өткен, бүгінгі және болашақтағы дамуына талдау жасап, тәуекелдер портфелін жүйелі түрден басқарып, бағалап отырады.

Компанияның тәуекелдерді басқару жүйесі қойылған міндеттерді орындауға бақылау жасау жүйесін, атқарылған шаралардың тиімділігін бағалау процесін, тәуекелдерді талдауды ескере отырып, стратегиялық және тиімді шешімдер қабылдау жүйесін қамтиды.

Тәуекелдерді басқару процесі Директорлар кеңесі, Басқарма, Тәуекелдерді басқару комитеті, құрылымдық бөлімшелер басшылары және Компанияның барлық қызметкерлерімен жүзеге асырылады. Тәуекелдерді басқару процесінде міндеттер мен жауапкершіліктерді бөлу Тәуекелдерді басқару саясатында белгіленген.

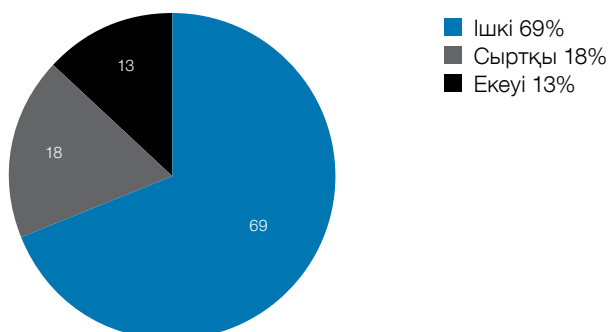
Тәуекелдерді басқару комитеті жыл сайынғы тәуекелдерді басқару және бірыңғайландыру қорытындысы бойынша (44 пар. қар.) Компанияның тәуекелдер портфелін қалыптастырды.

Санаттар бойынша тәуекелдер портфелінің классификациясы

Компанияның тәуекелдер портфелі 18% сыртқы тәуекелдерді және 69% ішкі тәуекелдерді құрайды.

Тәуекелдер көзінің талдауы

Ішкі тәуекелдер Компанияның басқару аймағында және бақылауында тұр, олар басқару жүйесі және ішкі бақылау тиімділігімен тікелей байланыста.

Сыртқы тәуекелдер Компанияның бақылау аймағынан және басқару жүйесінен тыс тұр, бірақ оларға қатысты Компания оларды азайту және ықпалын жұмсарту үшін мүмкін болатын шаралар қолдануда.

2006 жылғы 26 қыркүйекте жарияланған қарапайым акциялар мен ЖДҚ эмиссия проспектісінде тәуекелдер туралы кейбір ақпараттар, сондай-ақ маңызды қаржылық тәуекелдерді талдау жылдық тексерілген есепте бар (88 пар.қар.).

Төменде қосымша негізгі тәуекелдердің тізімі берілген.

Барлау

Геологиялық барлау жұмыстарын жүргізудің әлемдік тәжірибесіне сай, қашанда “құрғақ” ұңғыманы бұрғылау немесе коммерциялық емес көмірсутегі шоғырын табу қаупі бар. Геологиялық барлау жұмыстарының қаупін сөйілету мақсатында дәстүрлі сейсмикалық зерттеулерден басқа геохимиялық зерттеу, жоғары мүмкіндікті электр барлау жұмыстары, сондай-ақ, сейсмикалық және гравикалық мәліметтерді талдау жөніндегі арнайы тәсілді қамтитын көшенді геологиялық-геофизикалық талдау жұмыстары жүргізілуде. Геологиялық тәуекелдердің талдауы геологиялық барлау жұмыстарының қорытынды кезеңі болып табылады.

Өндіру

Компанияның маңызды міндеттерінің бірі көпшілігі пайдаланудың соңғы сатысында тұрған кенорындарындағы мұнай өндірудің оңтайлы деңгейін ұстап тұру болып табылады. Осы мақсатта Компания мұнай қабаттарына және ұңғымалардың оқтап тұп маңына әсер ету технологияларын және тәсілдерін қолданып жатыр.

Компания өндірістік процесстердің тиімділігін арттыру мақсатында түрлі деңгейдегі өндірістік қызметкерлердің әрекетін түзетіп, үйлестіру, коммуникациямен қамтамасыз ету, дер кезінде тәуекелдерді бірыңғайландырып, оларды басқару жолымен өндірістік тәуекелдерге талдау жүргізеді.

Компанияның өндірістік қызметінің негізгі тәуелділігі:

- Негізгі ұңғымалар қорының жағдайы.
- Электрмен қамтамасыз ету.
- Ауа-райы жағдайы.
- Құралдарды дер кезінде сатып алу және жеткізу.
- Жеткізілген құралдардың сапасы.
- Мердігерлер қызметінің дер кезінде орындалуы мен сапасы.
- Компанияның өндірістік қызметкерлерінің ереуілдері.
- Өндірістік қызметкерлердің қауіпсіздігі.
- Жоспарлаудың тиімділігі.
- Экологиялық қауіпсіздік.
- Мемлекеттік реттеушілердің талаптарын сақтау.

Сонымен қатар, Компанияның өндірістік қызметі негізгі өндірістік құрал-жабдықтардың бұзылу және апатқа ұшырау тәуекелдеріне бағынышты. Осы тәуекелдерді азайту мақсатында Компания ескерту шаралар көшенін жүргізіп, құрал-жабдықтарды жаңарту және жөндеу бағдарламасын жүзеге асырып жатыр. Негізгі өндірістік құрал-жабдықтар өрт, жарылыс, табиғи және басқа қауіптерден сақтандырылған, сондай-ақ ұңғымалардың бақылаудан шығу тәуекелдері сақтандырылған.

Еңбекті, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғау

Компанияның өндірістік қызметі қауіп-қатерге толы. Мұндай қауіп-қатерге қауіпсіздік техникасын сақтамау, өндірістегі апат, қоршаған ортаға залал келтіру, экологияны ластау, табиғи апаттарды жатқызуға болады. Осындай қатерлердің салдары өндірістегі өлім жағдайы, ауаны, суды ластау, өрт, өндірістік тоқтауы сияқты өте ауыр болуы мүмкін. Мұндай жағдайлардың орын алу себептеріне байланысты оның салдары да Компанияның беделіне, қаржылық және операциялық қызметіне кері әсер етуі мүмкін. Компания өндірістің қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауға қатысты қызметкерлерді оқыту, қауіпті факторларды анықтау, еңбекті қорғау және қауіпсіздік жағдайына жөдел бақылау жасау жолымен қауіп-қатерлердің алдын алу шараларын дер кезінде қолға алуда. Компанияда ISO 14001 OHSAS 18001 халықаралық стандарттарының бірегей жүйесі енгізілген және табысты жұмысты істеуде.

Шикі мұнай мен мұнай өнімдеріне бағаның өзгеруі

Шикі мұнайға және мұнай өнімдеріне бағалардың өзгеруіне әлемдік экономиканың ахуалы, саяси тұрақсыздық, немесе қақтығыс, мұнай шығаратын бас экспорттерлердің іс-әрекеттері, ауа райы және табиғи апаттар әсерін тигізеді. Мұнай мен мұнай өнімдеріне бағаның өзгеруі күтілетін кіріс деңгейіне, инвестициялық шешім қабылдауға және операциялық қызметке ықпал етуі мүмкін. Осыған байланысты, Компания жыл сайынғы бюджетті және кезеңді болжамды дайындайды, оған болашақта шикі мұнай бағасының әр деңгейіне қатысты сөзінталдық талдауын қосады. Шикі мұнайдың кейбір көлемдері хеджирленеді.

Ереуілдер

Қазақстандағы, оның ішінде Компания қызмет ететін аймақтарындағы әлеуметтік ахуалдың ұшығуы наразы көңіл-күйдің өршуіне және ереуілдер туындауына себеп болып, үздіксіз өндірістік қызметке кері әсерін тигізуі мүмкін. Нәтижесінде рұқсат етілмеген ереуілдер Компанияның беделіне, операциялық және қаржылық нәтижелеріне қолайсыз әсер етуі мүмкін.

Ереуілдерді болдырмау мақсатында құрылымдық бөлімшелердің ұжымдарында кез-келген еңбек дауы кәсіподақтар арқылы заң шеңберінде шешілу керектігін түсіндіру жұмыстары жүргізіліп жатыр. Еңбек дауларын шешу үшін наразылық акциясына қатысушылар мен жергілікті билік және кәсіподақтар өкілдерінің қатысуымен арнайы бітімгерлік комиссиялары құрылады.

Тәуекелдер факторлары жалғасы

Серіктестер

Компания өз қызметінің әр түрлі бағыттары бойынша көптеген шетелдік және жергілікті компаниялармен әріптестік орнатқан. Компанияның өз серіктестерінің операциялық қызметіне ықпал жасауға мүмкіндігі шектеулі, бұл Компанияның операциялық және қаржылық нәтижелерінде байқалуы мүмкін. Осыған байланысты, Компания ұзақ мерзімді, бейтарап және өзара пайдалы серіктестік қатынасты дамытуға бет ұстаған. Міндеттемелерді бұзу және орындамау жағдайларын азайту үшін Компания өз келісім-шарттарында айтарлықтай санкциялар қарастырады.

Заңнаманың, фискалді және реттеуші режимнің өзгеруі

Жер қойнауын пайдалану саласындағы заңнаманың, салық және кеден режимдерінің өзгеруі Компанияға фискалді жүктемелерді арттыруы, қаржылық нәтижелерді төмендетуі, операциялық қызметті қиындатып, Компанияның қолда бар инвестициялық ресурстарын қысқартуы мүмкін. Салықтық және кедендік жүктемелердің өзгеруіне байланысты Компания өзінің өндірістік және инвестициялық жоспарларын қайта қарауға, қажет болған жағдайда өзгерістер енгізуге ниетті.

Қызметкерлердің тәуекелі

Жоғары білікті кадрлар бәсекелік басымдық және Компанияның стратегиялық мақсатына жетуге негіз болып табылады. Жыл сайын Компания тиісті біліктілігі бар кадрларды тарту проблемасымен бетпе-бет келеді. Бұл ең алдымен еңбек нарығында мамандардың қажетті санатының жетіспеушілігінен қызметкерлерді жалдаудың мүмкін еместігіне байланысты болып отыр. Сондай-ақ кейбір бағалау бойынша, Компаниядағы еңбекақы деңгейі өз деңгейі бойынша капитализация деңгейі бойынша салыстырмалы компаниялардағы рынок көрсеткіштеріне жол беруде. Бұл тәуекелдерді төмендету үшін Компания жоғары кәсіби қызметкерлерді ұстап тұру және ынталандыру мақсатында еңбекақы деңгейін нарықтық көрсеткіштерге сәйкестендіруге бағытталған қызметкерлерді ынталандыру жүйесін енгізу жөніндегі жобаны әзірледі. 2009 жылы Компания Басқармасының шешімімен инфляция деңгейін ескере отырып, еңбекақыны қайта есептеу жүргізілді.

Ақпараттық технологиялар

Компания операциялық қызметтің тиімділігі үшін жоғары технологиялық құралдар мен қамтамасыз ету бағдарламаларын көптеп енгізуге және қолдануға байланысты ақпараттық технологиялар саласында көптеген тәуекелдерге бағынышты. Осыған байланысты жаңа құралдар мен қамтамасыз ету бағдарламаларын бейімдеуде, құпия бизнес мәліметтерін қауіпсіздік сақтауда проблемалар туындауы мүмкін. Бұл бағытта тиімді жұмысты қамтамасыз ету мақсатында Компания жыл сайын қолданыстағы технологияларға талдау жасайды, таңдау және сатып алуда мейлінше бейімделген ақпараттық технологияларға жүгінеді, мәліметтер базасына сенімді бақылауды қамтамасыз етеді.

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

“ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” акционерлік қоғамының акционерлері мен басшылығына

Біз қоса беріліп отырған “ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” акционерлік қоғамы мен оның еншілес кәсіпорындарының (бұдан әрі мәтін бойынша – “Компания”) 2009 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша топтастырылған бухгалтерлік балансты, кірістер мен шығыстар туралы топтастырылған есепті, капиталдағы өзгерістер туралы топтастырылған есепті және көрсетілген дата бойынша жыл ішіндегі ақша қозғалысы туралы топтастырылған есепті, сондай-ақ есеп саясатының елеулі аспектілері туралы ақпарат пен және топтастырылған қаржылық есепке басқа да ескертулерді қамтитын топтастырылған қаржылық есебінің аудитін жүргіздік.

Басшылықтың топтастырылған қаржылық есепке қатысты жауаптылығы

Компания басшылығы аталған қаржылық есептің Қаржылық есептің Халықаралық стандарттарына сәйкес дайындалуы және дұрыс ұсынылуы үшін жауаптылықта болады. Бұл жауаптылық алаяқтықтың немесе қателердің салдарынан елеулі бұрмалауға ұшырамаған топтастырылған қаржылық есептің дайындалуына және анық ұсынылуына; тиісті есеп саясатын таңдауға және қолдануға; нақты жағдайларға сәйкес келетін жасалған бухгалтерлік бағаларға қатысты тиісті ішкі бақылауды жоспарлауды, енгізуді және ұстауды қамтиды.

Аудиторлардың жауаптылығы

Біздің жауаптылығымыз жүргізілген аудиттің негізінде осы топтастырылған қаржылық есеп туралы пікірімізді білдіруге саяды. Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Бұл стандарттар біздің этикалық нормаларды сақтауымызды, аудитті қоса беріліп отырған топтастырылған қаржылық есепте елеулі қателердің болмауына жеткілікті мөлшерде сенімді болу үшін жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудит топтастырылған қаржылық есепте ұсынылған сомалар мен ақпараттарға қатысты аудиторлық айғақтар алуға бағытталған рәсімдерді орындауды қамтиды. Рәсімдерді таңдап алу топтастырылған қаржылық есептің алаяқтықтың немесе қателердің салдарынан айтарлықтай бұрмалануы тәуекелін бағалауды қоса алғанда, аудитордың пікіріне негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор кәсіпорынның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажетті рәсімді анықтау үшін кәсіпорынның топтастырылған қаржылық есепті дайындауына және анық ұсынуына қатысты ішкі бақылау аспектілерін қарайды. Аудит, сондай-ақ таңдап алынған есеп саясатының орындылығы мен басшылық жасаған бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және тұтастай алғанда қаржылық есептің ұсынылуын бағалауды да қамтиды.

Біз өзіміз алған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін жеткілікті және дұрыс деп есептейміз.

Қорытынды

Біздің пікіріміз бойынша, топтастырылған қаржылық есеп барлық елеулі аспектілерде 2009 жылдың 31 желтоқсанына Компанияның қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның қаржылық нәтижелері мен ақша қаражатының көрсетілген дата бойынша жыл ішіндегі қозғалысын Қаржылық есептің халықаралық стандарттарына сәйкес нақты көрсетеді.

“Эрнст энд Янг” ЖШС

Пол Кон

Аудит жөніндегі серіктес

Евгений Жемалетдинов

Аудитор / Бас директор

“Эрнст энд Янг” ЖШС

15 шілде 2005 жылы Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігімен берілген Қазақстан Республикасы аумағында аудиторлық қызметпен айналысу жөніндегі МФЮ-2 №0000003 сериялы Мемлекеттік лицензия.

24 желтоқсан 2003 жылғы аудитордың № 0000553 біліктілік куәлігі.

17 ақпан 2010 жыл

“ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” Акционерлік қоғамы

2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға арналған
топтастырылған қаржылық есебі

Қаржылық жағдай туралы топтастырылған есеп

Мың теңгемен

		31 желтоқсанда	
		2009	2008
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	4	257 739 303	248 920 924
Басқа қаржы активтері	6	797 931	5 108 021
Бірлескен-бақыланатын кәсіпорындардың дебиторлық берешегі	7	20 268 928	18 862 017
Материалдық емес активтер	5	2 276 745	2 831 782
Қауымдасқан компаниялар мен бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарды инвестициялау	7	254 147 918	121 910 766
Кейінге шегерілген салық жөніндегі актив	16	10 265 537	1 428 948
Басқа да активтер		7 291 870	3 519 908
Барлығы ұзақ мерзімді активтер		552 788 232	402 582 366
Ағымдағы активтер			
Тауарлық-материалдық қор	8	15 525 704	14 405 863
Салықтар бойынша алдын ала төлеу және төлемге қатысты ҚҚС		9 969 965	8 352 503
Келешек кезеңдердің шығыстары		21 595 622	6 562 709
Сауда және басқа дебиторлық берешек	6	49 710 916	37 819 473
Бірлескен-бақыланатын кәсіпорындардың дебиторлық берешегі	7	1 082 100	–
Басқа да қаржылық активтер	6	534 288 078	264 677 096
Ақша қаражаты және олардың баламалары	6	107 626 368	285 131 743
Барлығы ағымдағы активтер		739 798 753	616 949 387
Барлығы активтер		1 292 586 985	1 019 531 753
КАПИТАЛ			
Жарғылық капитал	9	238 546 914	259 724 847
Басқа да резервтер		1 474 089	1 385 036
Бөлінбеген табыс		747 820 751	586 058 950
Капиталдың басқа құрамдас бөліктері		12 937 395	(76 197)
Барлығы капитал		1 000 779 149	847 092 636
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Займдар	11	92 023 143	5 532 332
Резервтер	12	35 319 443	38 716 666
Барлығы ұзақ мерзімді міндеттемелер		127 342 586	44 248 998
Ағымдағы міндеттемелер			
Займдар	11	45 650 017	14 905 744
Төлеуге қатысты табыс салығы		21 138 596	55 806 901
Пайдалы қазбалар өндіруге қатысты салық және төлеуге қатысты ренталық салық		36 177 299	–
Сауда және басқа кредиторлық берешек		34 402 259	32 380 235
Резервтер	12	27 097 079	25 097 239
Барлығы ағымдағы міндеттемелер		164 465 250	128 190 119
Барлығы міндеттемелер		291 807 836	172 439 117
Барлығы міндеттемелер және капитал		1 292 586 985	1 019 531 753

67-93 беттерде берілген ескертулер осы топтастырылған қаржылық есебінің ажырамас бөлшегі болып табылады.

Жиынтық кіріс туралы топтастырылған есеп

Мың теңгемен

	Еск.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2009	2008
Табыстар	13	485 493 479	604 993 422
Операциялық шығыстар	14	(330 605 629)	(297 167 473)
Операциялық пайда		154 887 850	307 825 949
Қаржылық табыс	15	46 758 905	45 374 578
Қаржыландыруға қатысты шығыстар	15	(3 241 289)	(3 146 631)
Курс айырмасынан түсетін табыс		89 534 814	696,455
Қауымдасқан компаниялар және бірлескен-бақыланатын кәсіпорындардың нәтижесіндегі үлес	7	(2 467 551)	57 623 884
Салық салынғанға дейінгі кіріс		285 472 729	408 374 235
Табыс салығы жөніндегі шығыстар	16	(75 745 829)	(167 091 866)
Жылдық табыс		209 726 900	241 282 369
Шетелдік операцияларды қайта есептеудегі бағамдық айырмашылық		13 013 592	579 153
Есептегі кезеңдегі табысқа қайта немесе жіктелген, сатуға арналған қолда бар қаржылық инвестициялардан іске асырылған шығыстар		–	435 886
Жылдық басқа жиынтық кіріс, салықтарды шегергенде		13 013 592	1 015 039
Барлығы жылдық басқа жиынтық кіріс, салықтарды шегергенде		222 740 492	242 297 408
АКЦИЯҒА ПАЙДА			
Базалық	10	2,87	3,26
Араластырылған	10	2,78	3,26

67-93 беттерде берілген ескертулер осы топтастырылған қаржылық есебінің ажырамас бөлшегі болып табылады.

Ақша қаражаттарының қозғалысы жөніндегі топтастырылған есеп

Мың теңгемөн

	Еск.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2009	2008
Операциялық қызметтен ақша ағымдары			
Салық салынғанға дейінгі табыс		285 472 729	408 374 235
Ақшалай емес тарауларды қосу (шегеру) үшін түзетулер			
Ескіру, тозу және амортизация	4, 5	31 155 360	34 368 825
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен-бақыланатын кәсіпорындар нәтижелеріндегі үлес		2 467 551	(57 623 884)
Экспорт алды қаржыландыру жөніндегі келісім шарттары бойынша шикі мұнай жеткізілімі		(10 830 585)	(17 862 800)
Негізгі құралдарды шығарудан болған шығыстар		2 547 437	852 909
(Құнсыздануды шеттету) негізгі құралдардың құнсыздануы	4	(590 558)	183 086
Опциялық бағдарлама жөніндегі шығыстарды тану		248 106	354 612
Үлестік құралдарды алып тастау		(164 690)	–
Бірлескен-бақыланатын кәсіпорындардағы инвестициялардың құнсыздануы	14	3 043 907	2 396 198
Күмәнді берешектер жөніндегі резервтерді есептеу (шеттету)	6	(1 057 105)	1 057 105
Бағамдық айырмашылықтан түскен пайдаланылмаған табыс		(7 993 206)	(464 941)
Басқа да ақшалай емес шығыстар		686 909	5 840 391
Қаржыландыруға қатысты шығыстарды қосу		3 241 289	3 146 631
Инвестициялық қызметке тиесілі қаржылық табысты шегеру		(46 758 905)	(45 374 578)
Айналымдық капиталдағы түзетулер			
Басқа да активтердегі өзгерістер		(4 352 007)	(10 008)
Тауарлық-материалдық қордағы өзгерістер		(1 282 335)	(2 607 882)
Салық және өтеуге тиесілі ҚҚС бойынша өзгерістер		(2 818 233)	(2 587 032)
Көлешек кезеңдердің шығыстарындағы өзгерістер		(13 762 247)	(1 815 510)
Сауда және басқа дебиторлық берешектегі өзгерістер		(9 697 855)	11 241 450
Пайдалы қазбалар өндіруге тиесілі салық және өтеуге қатысты ренталық салықтағы өзгерістер		36 177 299	–
Сауда және басқа кредиторлық қарыздардағы өзгеріс		(6 558 436)	1 241 412
Резервтердегі өзгеріс		5 670 976	(3 578 130)
Өтелген табыс салығы		(115 686 180)	(173 277 182)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының таза ағымдары		149 159 221	163 854 907
Инвестициялық қызметтен ақша ағымдары			
Негізгі құралдарды сатып алу		(43 326 083)	(41 891 804)
Негізгі құралдарды сатудан тиетін түсімдер		1 221 183	545 183
Материалдық емес активтерді сатып алу		(15 764)	(227 771)
Бірлескен кәсіпорын капиталынан түсетін жарна		(3 043 907)	(1 816 093)
Түскен қаражатты шегергенде еншілес мекемелерді сатып алу	7	459 646	–
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен-бақыланатын кәсіпорындардан түсетін дивидендтер		3 768 250	39 164 528
Қаржылық активтерді сатып алу (сату), нетто		(253 356 352)	91 555 956
Өтеуге дейін ұсталынатын қаржылық активтерді сату		10 517 548	–
Сатуға арналған қолданыста бар қаржылық активтерді сату, нетто		–	6 449 113
Өзара байланыстағы тараптардан алынған займдарды өтеу		5 028 216	2 036 327
Алынған сыйақы		26 046 200	44 724 319
Инвестициялық қызметтен түскен (пайдаланылған) ақша қаражаттарының таза ағымдары		(252 701 063)	140 539 758
Қаржылық қызметтен ақша ағымдары			
Опциялық бағдарламалар жөніндегі шығыстар		–	299 279
Өз акцияларын сатып алу		(21 392 129)	(521 318)
Займдар бойынша түсімдер		–	30 000
Займдарды өтеу		(6 352 778)	(311 960)
Компания акционерлері төлеген дивидендтер		(46 108 343)	(39 504 759)
Өтелген сыйақы		(109 083)	(968 822)
Қаржылық қызметте пайдаланылған ақша қаражаттарының таза ағымы		(73 962 333)	(40 977 580)
Ақша қаражаттары және олардың баламаларының таза өзгерісі		(177 504 175)	263 417 085
Ақша қаражаттары және олардың жыл басындағы баламалары	6	285 131 743	21 658 451
Ақша қаражаттары және олардың баламалары бойынша көрі бағамдық айырмашылық		(1 200)	56 207
Ақша қаражаттары және олардың жыл соңындағы баламалары	6	107 626 368	285 131 743

Капиталдағы өзгерістер туралы топтастырылған есеп

Мың теңгемен

	Жарғылық капитал	Сатып алынған өз акциялары	Басқа резервтер	Бөлінбеген табыс	Валюталарды қайта есептеу бойынша резерв	Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша резервтер	Барлығы капитал
2008 жылдың							
1 қаңтарында	263 094 581	(3 728 667)	1 672 224	386 494 710	(655 350)	(435 886)	646 441 612
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	241 282 369	-	-	241 282 369
Басқа жиынтық кіріс	-	-	-	-	579 153	435 886	1 015 039
Басқа жиынтық кіріс	-	-	-	241 282 369	579 153	435 886	242 297 408
Акцияларға негізделген төлемдерді тану	-	-	354 612	-	-	-	354 612
Қызметкерлердің опциондарын орындау	-	880 251	(641 800)	-	-	-	238 451
Өз акцияларын өтеу (9 Ескерту)	-	(521 318)	-	-	-	-	(521 318)
Дивидендтер (9 Ескерту)	-	-	-	(41 718 129)	-	-	(41 718 129)
2008 жылғы							
31 желтоқсанда	263 094 581	(3 369 734)	1 385 036	586 058 950	(76 197)	-	847 092 636
Бір жыл ішіндегі пайда	-	-	-	209 726 900	-	-	209 726 900
Басқа жиынтық кіріс	-	-	-	-	13 013 592	-	13 013 592
Басқа жиынтық кіріс	-	-	-	209 726 900	13 013 592	-	222 740 492
Акцияларға негізделген төлемдерді тану	-	-	248 106	-	-	-	248 106
Үлестік құралдарды алып тастау	-	-	(164 690)	-	-	-	(164 690)
Қызметкерлердің опциондарын орындау	-	203 266	5 637	-	-	-	208 903
Өз акцияларын өтеу (9 Ескерту)	-	(21 381 199)	-	-	-	-	(21 381 199)
Дивидендтер (9 Ескерту)	-	-	-	(47 965 099)	-	-	(47 965 099)
2009 жылғы							
31 желтоқсанда	263 094 581	(24 547 667)	1 474 089	747 820 751	12 937 395	-	1 000 779 149

67-93 беттерде берілген ескертулер осы топтастырылған қаржылық есебінің ажырамас бөлшегі болып табылады.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері

Мың теңгеммен, басқа көрсетілмеген жағдайда

1. Мекеме және негізгі қызмет

“ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” Акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша “Компания”) Қазақстан Республикасында құрылды және шикізат табу, барлау, жетілдіру, өндіру, қайта өңдеу және экспортқа шығарумен айналысады. Компанияның негізгі операциялық мұнайгаз қызметі Батыс Қазақстанның Каспий маңы және Маңғыстау бассейндерінде жүзеге асырылады. Компанияның тікелей негізгі акционері - Қазақстанның мұнайгаз өнеркәсібіне қатысты мемлекеттің мүддесіне өкілдік ететін, сондай-ақ 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 59,38% акцияға ие (2008 жылы: 58,19%) “ҚазМұнайГаз” Ұлттық Компаниясы” АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша ҚМГ ҰК немесе “Бас компания”). 2006 жылдың маусым айынан бастап “Мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық “Самұрық” холдингі” (бұдан әрі мәтін бойынша “Самұрық”) ҚМГ ҰК 100% акциясына ие. Өз кезегінде, Самұрықтың 100% акциясы Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі мәтін бойынша “Үкімет”) меншігіне қарайды. 2008 жылдың қазан айында Самұрық Үкімет қарамағындағы “Қазына” Тұрақты Даму Қорымен бірікті, осылайша “Самұрық-Қазына” Ұлттық әл-ауқат Қоры” АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша “Самұрық-Қазына” ҰӘДҚ) құрылды.

Компания өзінің негізгі қызметін “ӨзенМұнайГаз” және “ЕмбіМұнайГаз” өндірістік бөлімшелері арқылы жүзеге асырады. Одан бөлек, Компания мұнай және табиғи газ өндіру жөніндегі бірлесіп бақыланатын компанияның 50 %, бірлесіп бақыланатын компанияның берешек қарызына және қауымдасқан компанияның 33 % үлесіне ие (7 ескерту). Осы топтастырылған қаржылық есеп берілген бөлімшелер, бірігіп бақыланатын компаниялар, Қауымдасқан компания және Компанияның қатысудағы бақылаушы және бақылаушы емес үлесі бар негізгі қызметті жүзеге асыруымен байланысы жоқ басқа да кәсіпорындардың қаржы жағдайы мен операцияларының нәтижелерін білдіреді.

2. Есеп саясатының елеулі аспектілеріне шолу

Осы топтастырылған қаржылық есепті дайындау барысында пайдаланылған есеп саясатының негізгі аспектілері. Берілген есеп саясаты басқа көрсетілмеген жағдайда, барлық берілген кезеңдер үшін дәйектілікпен қолданылды. Осы топтастырылған қаржылық есеп теңге түрінде ұсынылған, және де мәндері, басқа көрсетілмеген жағдайда, мыңға дейінгі жуық мәнде дөңгелектенген.

2.1 Қаржылық есепті дайындау негіздері

Осы топтастырылған қаржылық есеп Халықаралық Қаржылық есептілік стандарттарына (“ҚЕХС”) сәйкес әзірленді. Топтастырылған қаржылық есеп қаржылық құралдарды қоспағанда бастапқы құн жөніндегі ұстанымдарға сүйене отырып әзірленді. Осы топтастырылған қаржылық есеп теңге түрінде ұсынылған, және де мәндері, басқа көрсетілмеген жағдайда, мыңға дейінгі жуық мәнде дөңгелектенген.

Топтастырылған қаржылық есепті ҚЕХС сәйкес дайындау елеулі есептік бағаларды қолдануды, сондай-ақ басшылықтан қолданыс барысында есеп саясатын енгізу жөніндегі пікірлерін білдіруді талап етеді. Күрделіліктің жоғарғы деңгейі немесе рұқсатты қолдануды қамтитын қолданыс аялары, сондай-ақ баға мен рұқсатты қолдану топтастырылған қаржылық есеп үшін елеулі болып саналатын салалар 3 ескертуде нақтыланған.

Бухгалтерлік есеп және интерпретациялардың қабылданған стандарттары

Компания осы есептегі жылда Халықаралық Қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Комитетінің (ҚЕХСКИ) келесі жаңа немесе қайта қарастырылған Стандарттары немесе Интерпретацияларын қабылдады. Қайта қарастырылған стандарттар мен интерпретацияларды қабылдау Компанияның қаржылық нәтижелері немесе қаржылық жағдайына елеулі әсер ықпал еткен жоқ.

• ҚЕХС 2	Акцияға негізделген төлемдер: Құқық бөлу шарттары және сыйақының күшін жою.
• ҚЕХС 7	Қаржылық құралдар: ақпараттарды ашу: Ақпарат ашуды және қаржы құралдарын жетілдіру.
• ҚЕХС 8	Операциялық сегменттер.
• БЕХС 1	Қаржылық есеп беру.
• 32 БЕХС	Қаржылық құралдар: ақпарат беру және 1 БЕХС Қаржылық есеп беру: эмитентке кері сату құқығындағы қаржылық құралдар және тарату барысында туындайтын міндеттемелер.
• 9 интерпретация	“Түзілген туынды құралдарды қайта бағалау” және 39 БЕХС Қаржылық құралдар: тану және бағалау.
• 13 интерпретация	Клиенттердің бейтараптығын қолдауға бағытталған Бағдарламалар.
• 16 интерпретация	Шетелдік бөлімшеге тиетін таза инвестицияны хеджирлеу.
• ҚЕХС түзетулер	(мамыр 2008 жыл)

Осы стандарттар мен интерпретацияларды Компанияның топтастырылған қаржылық есебіне қабылдауға, егер болған жағдайда, әсер еткен жағдайлар бұдан әрі беріледі:

БЕХС 1 Қаржылық есеп беру

Қайта қарастырылған стандарт байланыстағы және байланыстағы емес меншік иелерінің капиталында өзгерістердің болуын шектейді. Капиталдағы өзгерістер туралы есепте тек меншік иелерімен келісім туралы нақтылықтар беріледі, ал меншік иелерімен байланысы жоқ барлық өзгерістер капиталдың әрбір компонентінің тексерісі арқылы беріледі. Бұған қоса, Стандарт топтастырылған табыс туралы есеп, табыстар мен шығыстардың барлық баптарын бір есеп түрінде не бір-бірімен байланысты екі есеп түрінде енгізеді. Компания бір есеп түріндегі ұсынысты таңдады.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

ҚЕХС түзетулер

2008 жылдың мамыр айында ҚЕХС жөніндегі Кеңес өзінің стандарттарына, ең бастысы, формулировок сәйкессіздіктер мен нақтылауларды жою мақсатында алғашқы түзетулер комплектісін шығарды. Әрбір стандартқа қатысты жекелеген ауылпалы ережелер бар. Келесі түзетулерді қабылдау есеп саясатындағы өзгерістерге алып келді, дегенмен бұл Компанияның қаржы жағдайына немесе қызметінің көрсеткішіне ықпал еткен жоқ.

БЕХС 1 Қаржылық есеп беру: сауда операцияларын БЕХС 39 “Қаржылық құралдар: тану және бағалауға” сәйкес өткізу үшін ұсталатын құралдар ретінде жіктелген активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте қысқа мерзімді ретінде жіктелмейді. Компания басшылық тарапынан берілген бағалауға қаржы активтері мен міндеттемелерді жүзеге асыру кезеңіне қатысты құралдарды жіктеуден айырмашылығы бар-жоқтығына талдау жүргізді. Бұл есепте қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық құралдарды қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді санаттар аралығында қайта жіктеуге әкеліп соқтырған жоқ.

БЕХС 16 Негізгі құралдар: “сатудың таза бағасы” ұғымын “сатуға жұмсалатын шығыстарды шегергендегі әділетті құнға” алмастыру. Берілген түзету Компанияның топтастырылған қаржылық есебіне бірден әсер еткен жоқ, себебі қазіргі уақытта одан туындайтын бірлік құны “пайдалану құндылықтарын” пайдаланумен бірге бағаланады.

БЕХС 36 Активтердің құнсыздануы: Егер “сатуға жұмсалатын шығыстарды шегергендегі әділетті құн” бағалауына қатысты дисконтталған ақша ағымдары қолданылатын болса, енгізілген түзетуге сәйкес дисконттау ставкасы туралы қосымша ақпаратты ашу, сондай-ақ “пайдаланудан тиетін құндылықтарды” бағалау үшін дисконтталған ақша ағымдарын пайдалану барысында ашылуы талап етілетін тиісті ақпаратты ашу талап етіледі. Бұл түзету Компанияның топтастырылған қаржылық есебіне бірден әсер еткен жоқ, өйткені оның әрбір бөлімшелерінің ақша ағымдарын туындататын құны осы уақытта “пайдаланудан тиетін құндылықтар” көрсеткішін қолдану арқылы айқындалады. Бұған қоса, бизнесті біріктіру нәтижесінде пайдаланылатын гудвилді бөлу үшін қолданылуы мүмкін ең ірі бөлімше екендігін түсіндіруге енгізілген түзету бұл есеп құру мақсаты үшін агрегацияланатын операциялық сегмент емес, 8 ҚЕХС-на сәйкес жеке операциялық сегмент болып табылады. Бұл түзету Компанияға әсер еткен жоқ, себебі ол бір ғана есептік сегментке ие.

БЕХС 38 Материалдық емес активтер: Сұранысты ынталандыру жөніндегі жарнама және іс-шараларға жұмсалған шығыстар Компания тауарларға қолжетімді құқыққа ие болғанда, не оған басқа тараптан қызмет көрсетілген жағдайда шығыстар құрамында болып танылады. Осы түзету Компанияның қызметіне әсер еткен жоқ, өйткені ол сұранысты ынталандыру жөніндегі осыған ұқсас қызмет түрлеріне тартылмаған.

“БЕХС жетілдіру” нәтижесінде қабылданған басқа да түзетулер Компанияның есеп саясатына, қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ.

Жаңа стандарттар және интерпретациялар

Келесі ҚЕХС, ҚЕХСКИ интерпретациялары және БЕХС түзетулер 2009 жылдың 31 желтоқсанында әлі күшіне енгізілген жоқ:

- 3 ҚЕХС Бизнесі біріктіру, қайта қарастырылған.
- 27 БЕХС Топтастырылған және жеке қаржылық есеп, түзету.
- 17 Интерпретация Меншік иелері аралығындағы ақшалай емес активтерді бөлу.
- 14 Интерпретация 19 БЕХС Белгіленген төлемдермен жоспар жөніндегі активтер шамасының шекті көлемі, қаржыландыруға қатысты минималды талаптар және олардың өзара әрекеті.
- 19 Интерпретация Қаржылық міндеттемелерді үлестік құралдармен өтеу.
- ҚЕХС 9 Қаржылық құралдар.
- 24 БЕХС Байланыстағы тараптар туралы ақпараттарды ашу, түзету.
- 1 ҚЕХС ҚЕХС-да алғаш рет қолданылатын кәсіпорындар үшін қосымша шығару.
- 2 ҚЕХС Акцияларға негізделген төлемдер.
- 39 БЕХС Хеджирлеуге рұқсат етілген нысандар.
- 18 интерпретация Клиенттерден тиетін активтерді өткізу.
- 32 БЕХС Құқықтық эмиссияларды жіктеу Классификация.
- ҚЕХС түзетулер (сәуір 2009 жыл)

Басшылық берілген стандарттар мен интерпретациялар Компанияның қаржылық жағдайына немесе шаруашылық қызметінің нәтижелеріне елеулі әсер етеді деп күтпейді.

2.2 Топтастыру

Еншілес кәсіпорындар

Еншілес кәсіпорындар деп Компания оларға қатысты қаржылық және операциялық саясатын басқаруға өкілетті, талапқа сәйкес, олардың дауыс құқығына ие акцияларының жартысынан көбіне ие екендігін білдіретін компаниялар аталады. Қазіргі уақытта қолданылуы немесе өтіндендірілуі мүмкін елеулі дауыс құқығының болуы және олардың әсері Компанияның басқа кәсіпорынды бақылауын бағалау барысында назарға алынады. Еншілес кәсіпорындар Компания бақылауды өз қолына алған сәттен бастап топтастырылады. Топтастыру осындай кәсіпорындарды бақылау доғарылған сәттен бастап тоқтайды.

Топишілік операциялар, сальдо және компаниялардың арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайдалар аласталады. Іске асырылмаған шығындар да аласталады, алайда берілетін активтің құнсыздануы нышаны ретінде қарастырылады. Еншілес кәсіпорындардың есеп саясаты Компанияның есеп саясатына сәйкес келеді.

Қауымдасқан компанияларды инвестициялау және бірлескен кәсіпорындардағы қатысулар

Компанияның Қауымдасқан коомпанияларды және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарды инвестициялауы үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі. Қауымдасқан компания – бұл Компания елеулі әсер ететін компания. Компанияның сондай-ақ бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарда да қатысу үлесі бар, мұнда қатысушылары кәсіпорынның экономикалық қызметін бірігіп бақылауды белгілейтін келісімшарттық келісімдер орнатады.

Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарды инвестициялау Компанияға тиесілі Қауымдасқан және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың таза активтерінің үлесін сатып алудан соң туындаған өзгерістерді қосқанда, бастапқы құн жөніндегі қаржылық жағдай туралы есепте ескеріледі.

Компанияның қауымдасқан компанияларды инвестициялауына, негізінен алғанда, дәлелденген қорлардың негізіндегі лицензияның құнына жататын сатып алу барысында анықталған көлемге бөлінетін сыйақы жатады. Лицензиялар Қауымдасқан және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардағы дәлелденген қордың негізінде өндірістік әдісті қолдану арқылы амортизацияланады.

Жиынтық кіріс жөніндегі топтастырылған есеп қауымдасқан және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың қаржылық қызмет нәтижелеріндегі үлесті қамтиды. Егер Компания бірлескен кәсіпорынға активтер енгізсе немесе оларды бірлескен кәсіпорынға сатса, аталған операциядан пайда немесе шығын оның экономикалық мәніне қарай танылады. Егер Компания бірлескен кәсіпорыннан активтерді сатып алса, ол мұндай активті тәуелсіз тарапқа сатқанға дейін бірлескен кәсіпорындағы операцияның пайдасындағы өзінің үлесін танымайды.

Қауымдасқан компаниялар мен бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың пайдасына тиетін үлес тікелей жиынтық табыс жөніндегі топтастырылған есепте берілген. Ол Қауымдасқан компаниялар мен бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың акционерлеріне тиетін пайданы білдіреді, осыған байланысты ол салық салуды есептегеннен кейінгі пайда және қауымдасқан компаниялардың еншілес кәсіпорындарындағы бақылаушы емес қатысу үлесі ретінде анықталады.

Қауымдасқан компаниялардың қаржылық есептілігі бас компанияның қаржылық есептілігі әзірленген кезеңге сәйкес құрылады. Қажет болған жағдайда есеп саясатын Компанияның есеп саясатына сәйкестендіру мақсатында оған өзгерістер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісін пайдаланған соң Компания өзінің қауымдасқан компаниялар немесе бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардағы инвестициялары жөніндегі құнсызданудан болатын қосымша шығысты тану мүмкіндігін анықтайды. Әрбір есептегі мерзімге қауымдасқан компаниялар немесе бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардағы инвестициялардың құнсыздануының объективті айғақтарының болуын белгілейді. Мұндай айғақтар табылған жағдайда Компания құнсыздану сомасын қауымдасқан компаниялар немесе бірлесіп бақыланатын кәсіпорындар және баланстық құн аралығында өтелетін құнның айырмасы ретінде есептейді, және де бұл соманы жиынтық кіріс жөніндегі топтастырылған есепте таниды.

Қауымдасқан компанияға қатысты елеулі әсер етуін жоғалтқан жағдайда, Компания қалған инвестицияларды әділетті құн бойынша таниды. Қауымдасқан компанияның баланстық құны аралығындағы айырмашылық елеулі әсері және шығарудан болатын түсімдер мен қалған инвестициялардың әділетті құнын жойған кезде пайда немесе шығыс ретінде танылады.

Бірлесіп бақылауды жойған жағдайда және бұрынғы бірлесіп бақыланатын кәсіпорын еншілес немесе қауымдасқан компанияға айналмауы талап етілген жағдайда, Компания қалған инвестицияны әділетті құн бойынша бағалайды және таниды. Бұрынғы бірлесіп бақыланатын кәсіпорынның бірлесіп бақылануы жойылған сәттегі баланстық құны және шығарудан түсімдер арасындағы айырмашылық табыс немесе шығыс ретінде танылады. Егер Компания инвестиция нысанына қатысты елеулі әсерін сақтаса, қалған инвестициялар қауымдасқан компанияға салынатын инвестиция ретінде ескеріледі.

2.3 Шет елдік валютаны қайта есептеу

Топтастырылған қаржылық есептілік жұмыс істейтін валюта және Компанияның қаржылық есебі берілетін валюта болып табылатын болып теңгемен көрсетілген. Компанияның әрбір еншілес кәсіпорны, ассоциацияланған компаниясы және бірлескен кәсіпорны өзінің жұмыс істейтін валютасын айқындайды және әр ұйымның қаржылық есебіне енгізілген баптар осы жұмыс істейтін валютамен бағаланады. Шетелдік валютамен операциялар бастапқыда операция датасына қолданылған бағам бойынша жұмыс істейтін валютада есептеледі. Шетелдік валютада көрсетілген ақша активтері мен міндеттері есепті датаға қолданылған жұмыс істейтін валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмашылықтар кірістер мен шығыстар туралы есептерге енгізіледі. Әділ құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын сенімсіз баптар әділ құнын анықтау датасына қолданылған бағам бойынша қайта есептеледі.

Шетелдік қызметтің активтері мен міндеттемелері есепті кезеңге арналған айырбас бағам бойынша теңгемен қайта есептеледі, ал мұндай компаниялардың кірістері мен шығыстары туралы есебінің баптары жыл ішіндегі орташа алынған бағам бойынша қайта есептеледі. Мұндай қайта есептеу кезінде пайда болған бағамдық айырмашылықтар тікелей капиталдың жеке бабына жатқызылады. Шетелдік компаниялар шығып қалған жағдайда капиталда танылған және нақты шетелдік бөлімшеге қатысты жалпы сома кірістер мен шығыстар туралы есепте танылады.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

2.4 Мұнай мен табиғи газды барлау және игеру жөніндегі шығыстар

Барлауға арналған лицензияларды сатып алу жөніндегі шығындар

Барлауға арналған лицензияларды сатып алу жөніндегі шығындар материалдық емес активтер ретінде капиталдандырылады және жіктеледі және барлаудың ұйғарылған мерзімі ішінде желілік әдіс бойынша амортизацияланады. Әр объект жыл сайын бұрғылау жұмыстарының жоспарланғандығын және оның құнсызданбағандығын растау тұрғысында қарастырылады. Егер объект бойынша болашаққа жұмыстар жоспарланбаған жағдайда лицензияларды сатып алуға арналған шығындардың қалған сальдосы есептен шығарылады. Экономикалық жағынан негізделген алынатын қорлар (“дәлелденген қорлар” немесе “коммерциялық қорлар”) аңғарылған жағдайда амортизациялау тоқтатылады және қалған шығындар барлау жөніндегі шығындармен біріктіріледі және қорлар материалдық емес активтердің құрамында расталғанға дейін кен орындары бөлігінде дәлелденген активтер ретінде танылады. Игеруді ішкі бөкіту сәтінде тиісті шығыстар негізгі қаражатқа (мұнайгаз активтеріне) ауыстырылады.

Барлауға арналған шығындар

Геологиялық және геофизикалық шығыстар мұндай шығындар көлтірілген сәтте есептен шығарылады. Барлау ұңғымаларына тікелей қатысты шығындар ұңғымаларды бұрғылау аяқталғанға және мұндай бұрғылаудың нәтижелері бағаланғанға дейін негізгі құралдардың (аяқталмаған құрылыстың) құрамында капиталдандырылады. Мұндай шығындар өзіне жалақыны, материалдар мен жанармайларды, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Егер көмірсутектері байқалмаса, онда барлауға арналған шығыстар құрғақ ұңғыма бойынша шығыстар ретінде есептен шығарылады. Егер өзіне коммерциялық игеру жеткілікті мөлшерде мүмкін болатын басқа ұңғымаларды (барлаулық немесе құрылымдық-ізвестіру ұңғымаларын) бұрғылауды қамтуы мүмкін, бағалауға жататын көмірсутектері табылған жағдайда, онда мұндай шығындар актив ретінде жіктеледі.

Мұндай тұрғыдағы барлық шығындар игеруге жалғасқан ниетті растау немесе қандай да болмасын тәсілмен ашылымнан құндылықты алу үшін кем дегенде жылына бір рет техникалық, коммерциялық және басқарулық тексеруге жатады. Өйтпеген жағдайда шығындар есептен шығарылады.

Мұнай мен газдың дәлелденген қорлары анықталса және игеруді жалғастыруға шешім қабылданса, онда тиісті шығындар негізгі қаражаттың (мұнайгаз активтерінің) құрамына көшіріледі.

Игеруге арналған шығындар

Платформалар, құбыр желілері және игеру ұңғымаларын бұрғылау сияқты инфрақұрылымдар объектілерінің құрылысын салуға, орнатуға және аяқтауға арналған шығындар көмірсутектерінің жеткілікті коммерциялық мөлшері байқалмаған, құрғақ ұңғымалар ретінде кезеңнің шығыстарына есептен шығарылатын игерулік немесе шөктемелеуші ұңғымаларға жататын шығыстарды қоспағанда негізгі қаржының құрамында капиталдандырылады.

2.5 Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизациясын, тозуын және құнсыздануын алып тастағанда бастапқы құны бойынша есептеледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу немесе құрылысын салу бағаларынан тікелей активті жұмыс жағдайына келтіруге жататын шығындардың көз келген түрінен және қажет болған жағдайда активтерді жою жөніндегі шығындарды бастапқы бағалаудан тұрады. Активті сатып алу үшін берілген сыйақылардың көз келген түрінің төленген жиынтық құны мен әділ құны сатып алу немесе құрылысын салу бағасы болып табылады.

Мұнайгаз активтері дәлелденген игерілген қорлар бойынша өндірістік әдісті қолдану арқылы амортизацияланады. Пайдалы қызмет мерзімі кен орны қызметінің қалған мерзімнен аз кейбір мұнайгаз активтері 4 жылдан 10 жылға дейінгі пайдалы қызмет мерзімі ішінде тікелей әдіспен амортизацияланады.

Басқа да негізгі құралдар, негізінен алғанда, тиісінше негізгі құралдардың әр тобы үшін пайдалы қызметтің 24 жыл және 7 жыл орташа мерзімі ішінде тікелей әдіс пайдаланыла отырып амортизацияланатын ғимараттарды, машиналар мен жабдықтарды білдіреді.

Негізгі құралдардың пайдалы қызметінің ұйғарылған мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қаралады және, қажет болған жағдайда, мерзімдердегі өзгерістер одан кейінгі кезеңдерде түзетіледі.

Негізгі құралдардың баланстық құны баланстық құн өтелімді болып табылмайтындығын көрсететін қандай да болмасын уақиға немесе өзгеріс болған жағдайларда құнсыздандыру тұрғысында қайта қаралады.

Көмірсутектерінің коммерциялық көлемдерін өндіруді тоқтатқан және жою жоспарланған өндіруші ұңғымаларды қоса алғанда негізгі құралдар объектілері шығып қалуы кезінде немесе активті пайдаланудан болашақ экономикалық пайда алу күтілмеген жағдайда актив ретінде есептелуін тоқтатады. Активті есептен шығарудан пайда болған көз келген кіріс немесе шығыс (сатудан түскен таза түсім мен объектінің баланстық құнының арасындағы айырмашылық ретінде есептелетін) мұндай оқиға болған кезеңнің кірістер мен шығыстар туралы есебіне енгізіледі.

2.6 Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания активтерді немесе активтер топтарын құнсыздану тұрғысында уақиға немесе жағдайлардағы өзгерістер активтің баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда ғана бағалайды. Жекелеген активтер, негізінен алғанда, активтердің басқа топтарымен генерацияланатын ақша ағымдарынан тәуелсіз, бірдейлендірілетін ақша ағымдары бар ең төменгі деңгейде құнсыздандыруға арналған бағалау мақсатында топтастырылады. Егер құнсызданудың бұндай көрсеткіштері болған немесе активтер топтарын жыл сайын құнсыздануға тестілеу талап етілетін жағдайларда Компания активтің өтелетін құны туралы бағалауды жүзеге асырады. Активтер топтарының өтелетін құны оны сатуға арналған шығыстар мен оның пайдаланылу құнын есептемегенде әділ құнының ең үлкені болып табылады. Активтер тобының баланстық құны оның өтелетін құнынан артық болған жағдайларда активтер тобы құнсызданылуға жатады және алмастыру құнына дейін есептен шығару жүргізіледі. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағымы активтер тобына тән тәуекелдерге орай түзетіледі және салық салынғанға дейін ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалануын көрсететін дисконттау ставкаларын пайдалану арқылы ағымдағы құнына дисконтталады.

Бағалау бұрын танылған құнсыздану бойынша шығындардың болмауына немесе азаюына қатысты қандай да болмасын индикаторлардың болуына қарай әр есепті датаға жүргізіледі. Егер мұндай индикаторлар болса, онда өтелетін құны бағаланады. Құнсыздану бойынша бұрын танылған шығын, егер құнсыздану бойынша соңғы шығын танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын анықтау үшін пайдаланылатын бағалауда өзгеріс болған жағдайда ғана жойылады. Мұндай жағдайда, активтің қалдық құны құнды өтеуге дейін арттырылады. Активтің арттырылған құны, егер оның алдындағы кезеңдерде құнсыздану бойынша шығын танылмаса тозуы немесе амортизация есептелместен анықталған баланстық құнынан аспауы тиіс. Мұндай жою кірістер және шығыстар туралы есепте көрсетіледі.

Сторнирлаушы өткізілімдер жүргізілгеннен кейін тиімді қызметтің қалған мерзімі ішінде жүйелі негізде қалдық құн есептелместен активтің қайта қаралған баланстық құнын бөлу үшін одан кейінгі кезеңдердегі амортизация бойынша шығыстар түзетіледі.

2.7 Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған шығындар шегеріліп құны бойынша есептеледі. Материалдық емес активтер мұнайгаз ресурстарын барлауға және компьютерлік бағдарламаларға лицензиялар алуға арналған шығындарды қамтиды. Бизнестен бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны – жиынтық төленген сома мен активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақының әділ құны.

Активтердің пайдалы қызметінің күтілімді мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қаралады және қажет болған жағдайда, мерзімдердің өзгеруі келесі кезеңдерде түзетіледі. Компьютерлік бағдарламалық қамтамасыз етудің пайдалы ғұмыры мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейінгі құрайды.

Материалдық емес активтердің баланстық құны уақиға немесе жағдайлардағы өзгерістер баланстық құнның өтелмейтіндігін көрсететін жағдайларда құнсыздану тұрғысында талданады.

2.8 Қаржылық активтер

БЕХС 39 шеңберінде қаржылық активтер не кірістер мен шығыстар, заемдар мен дебиторлық берешектер, өтелгенге дейін ұстап қалынатын инвестициялар туралы есеп арқылы әділ құны бойынша қаржылық активтер ретінде не олардың арнаулына қарай сату үшін қолма-қол түрде қолда бар қаржылық активтер ретінде жіктеледі. Қаржылық активтерді бастапқы тану кезінде олар әділ құны бойынша бағаланады. Егер инвестициялар кіріс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша қаржылық активтер ретінде жіктелмесе, онда есепте көрсету кезінде олардың әділ құнына олармен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар да қосылады.

Компания бастапқы тану кезінде өзінің қаржылық активтерінің жіктелуін белгілейді және ол рұқсат етілген әрі орынды кезде аталған жіктемені әр қаржы жылының соңында қарайды.

Қаржылық активтерді барлық стандартты сатып алу мен сату мәмілені орындау датасына, яғни Компания өзіне активтерді сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күнге танылады. Сатып алу немесе сату стандарттары дегеніміз активтерді әдетте нормативтік актілермен немесе рынокта қабылданған ережелермен белгіленетін кезеңнің ішінде беруді талап ететін қаржылық активтерді сатып алу немесе сату.

Өтеуге дейін ұстап қалынатын инвестициялар

Төлемдермен көрсетілген немесе белгіленген және өтем мерзімімен көрсетілген көлденең қаржылық активтер, егер Компанияның оларды өтеуге дейін ұстап қалуға ниеті мен мүмкіндігі болған жағдайда өтеуге дейін ұстап қалынатын ретінде жіктеледі. Өтеуге дейін ұстап қалынатын инвестициялар бастапқы танылғаннан кейін сыйақының тиімді ставкасы пайдаланыла отырып амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

Саудалық және басқа да дебиторлық берешектер

Саудалық және басқа да дебиторлық берешектер активтік рынокта баға кесілмейтін көрсетілген немесе белгіленген төлемдері бар көлденең қаржылық активтер болып табылады. Бастапқы бағалаудан кейін саудалық және басқа да дебиторлық берешек құнсыздануға арналған кез келген резерв шегеріліп, тиімді сыйақы ставкалары әдісі қолданыла отырып амортизацияланған құны бойынша есептеледі.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

Сатуға арналған қолда бар қаржылық инвестициялар

Сатуға арналған қолда бар қаржылық активтер – аталған санатқа арнайы жатқызылған немесе басқа санаттардың бір де біріне жатқызылмаған көлденең қаржылық активтер. Қолда бар сатуға арналған қаржылық активтер бастапқы танылғаннан кейін әділ құны бойынша бағаланады, ал іске асырылмаған пайда немесе зиян инвестицияны тану немесе құнсыздануды белгілеу тоқтатылғанға дейін тікелей капиталда танылады. Бұл сәтте бұрын капиталдың құрамында есептелген жинақталып қалған пайда немесе шығын кірістер мен шығыстар туралы есепте танылады.

Әділ құн

Ұйымдастырылған қаржы рыноктарында белсенді айналымда жүрген инвестициялардың әділ құны есепті датаға жұмыс күнінің соңына сатып алуға арналған нарықтық баға кесуге сүйене отырып айқындалады. Рынокта баға кесілмеген инвестициялар үшін әділ құны бағалаудың түрлі әдістерін қолдану жолымен белгіленеді. Мұндай әдістер коммерциялық негізде жүргізілген ең соңғы мәмілелердің бағасын пайдалануды; осыған ұқсас құралдардың ағымдағы нарықтық құнын пайдалануды; дисконтталған ақша ағымдарын талдауды және бағалаудың басқа да үлгілерін қамтиды.

Қаржылық активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті датаға Компания қаржылық активтің немесе қаржылық активтер тобының құнсыздануы болған–болмағандығын анықтайды.

Амортизацияланған құны бойынша есептелетін активтер

Егер амортизациялық құны бойынша есептелетін активтер бойынша құнсызданудан шығындар пайда болғаны туралы объективті анықтама болған жағдайда шығынның сомасы активтің баланстық құны мен қаржылық актив бойынша сыйақының бастапқы тиімді ставкасы бойынша (яғни, бастапқы тану кезінде есептелген сыйақының тиімді ставкасы бойынша) дисконтталған, күтіліп отырған келешектегі ақша ағымдарының ағымдағы құнының (өлі пайда болмаған болашақтағы несиелік шығындарды қоспағанда) арасындағы айырмашылық ретінде бағаланады. Активтің баланстық құны резервті пайдалану арқылы төмендетілуі тиіс. Шығынның сомасы кірістер мен шығыстар туралы есепте танылады.

Егер одан кейінгі кезеңде құнсызданудан болған шығын сомасы азайса және мұндай азаю құнсыздану танылғаннан кейін болған оқиға мен объективті түрде байланысты болса, құнсызданудан болған бұрын танылған шығын активтің баланстық құны түзету датасына оның амортизацияланған құнынан аспауы шегінде сторнирланады. Құнсызданудан болған шығыннан көз келген одан кейінгі түзетілуі кірістер мен шығыстар туралы есепте танылады.

Саудалық дебиторлық берешектер бойынша құнсыздануға арналған резерв, егер Компания өзіне шот-фактураның бастапқы шарттарына сәйкес тиесілі барлық соманы алмайтындығына объективті дәлел (мысалы, дебитордың төлем қабілетінің жоқтығы немесе басқа да елеулі қаржылық қиыншылықтары) болған жағдайда құрылады. Дебиторлық берешектердің баланстық құны резерв шотын пайдалану арқылы азаяды. Құнсызданған берешектерді тану, егер олар үмітсіз болып есептелсе тоқтатылады.

Сатуға арналған қолда бар қаржылық инвестициялар

Егер сату үшін қолда бар активтердің құнсыздануы орын алған жағдайда оны сатып алуға арналған шығындар (негізгі сома мен амортизацияны төлеуді қоспағанда) мен бұрын кірістер мен шығыстар туралы есепте танылған құнсызданудан болған шығынды шегеріп тастағандағы оның ағымдағы әділ құнының арасындағы айырмашылық капиталдан кірістер мен шығыстар туралы есепке көшіріледі. Бұрын танылған шығынды сату үшін арналған ретінде жіктелген үлестік құралдар бойынша құнсыздануға түзету кірістер мен шығыстар туралы есепте танылмайды. Құнсызданудан болған шығындарды борыштық құралдар бойынша түзету, егер құралдың әділ құнының өсуі кірістер мен шығыстар туралы есептер құнсызданудан болған шығындар танылғаннан кейін болған оқиғамен объективті түрде байланысты болса кірістер мен шығыстар туралы есеп арқылы жүзеге асырылады.

Қаржылық активтерді тануды тоқтату

Қаржылық актив (немесе, қолданымына қарай – қаржылық активтің бір бөлігі немесе осындай қаржылық активтер тобының бір бөлігі), егер:

- активтен ақша ағымын алуға арналған құқықтардың қолдануылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағымдарын алу құқығын өзінде сақтаса, бірақ өзіне қайта бөлу туралы келісімге сәйкес оларды толықтай елеулі кідіріссіз үшінші тарапқа беруге міндеттеме қабылдаса; немесе
- Компания активтен ақша ағымдарын алуға арналған өзінің құқығын және не (а) барлық активтен болған елеулі тәуекелдер мен сыйақыларды берген, не (б) берсе, бірақ активтен болған барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақыларды өзінде сақтағанда, бірақ осы активті бақылауды берсе баланста есептелуін тоқтатады.

2.9 Тауарлық-материалдық қорлар

Тауарлық-материалдық қорлар екі көлемнің: өзіндік құны мен ФИФО бойынша сатудың таза құнының ең азы бойынша есептеледі. Құн өзіне әр затты жергілікті жерге жеткізумен және оны ағымдағы жағдайына келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында келтірілген барлық шығындарды қамтиды. Шикі мұнайдың құны өндірістің орташа көлемінің негізінде тозуға, ескіруге және амортизацияға және жол шығындарына арналған шығыстардың тиісті бөлігін қоса есептегенде өндірудің өзіндік құны болып табылады. Мұнайды сатудың таза құны мұндай сатумен байланысты шығыстарды есептемегенде, сатудың ұйғарылған бағасына негізделеді. Материалдар мен қорлар әдеттегі қызмет барысында өтелетін күтілген сомадан аспайтын құны бойынша есептеледі.

2.10 Қосымша құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары ҚҚС-ты есептеуді таза негізде сату мен сатып алу бойынша жүргізуге рұқсат етеді. Өтелетін ҚҚС ішкі рыноктағы сату бойынша ҚҚС-ты есептемегенде ішкі рынокта сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сату нөлдік ставка бойынша салынады.

2.11 Ақша қаражаты мен олардың баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламалары өзіне кассадағы қолма-қол ақшаны, банктік қолма-қол талап ету шоттарындағы қаражатты, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын басқа да қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестицияларды қамтиды.

2.12 Капитал

Жарғылық капитал

Қарапайым акциялар мен олар бойынша дивидендтер эмитенттің қалауы бойынша төленетін өтеуге жатпайтын басымдықты акциялар капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты үшінші тараптардың қызмет көрсетуіне ақы төлеуге арналған шығындар аталған эмиссиялардың нәтижесінде алынған капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

Сатып алынған меншік акциялар

Компания немесе оның еншілес ұйымдары Компанияның акцияларын сатып алған жағдайда мәмілені жасауға арналған тиісті шығындарды қоса есептегенде оларды сатып алу құны табыс салығын қоспағанда оларды жою немесе қайталап шығару сәтіне дейін сатып алынған меншік акциялары ретінде капиталдан алынып тасталады. Компанияның меншік үлестік құралдарын сатып алу, сату, шығару немесе жою кезінде кірістер мен шығыстар туралы есепте қандай да болмасын пайда немесе шығын танылмайды. Мұндай акцияларды одан кейінгі сату немесе қайталап шығару кезінде алынған сома капиталдың құрамына енгізіледі. Сатып алынған меншік акциялар орташа есеппенелген құны бойынша есептеледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме ретінде танылады және, егер олар есепті датаға дейінгіні қоса алғанда жарияланған жағдайда ғана есепті датаға капиталдың сомасынан есептеледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті датаға дейін ұсынылған болса, сондай-ақ есепті датадан кейін, бірақ қаржылық есептілік шығаруға бекітілген датаға дейін ұсынылған және жарияланған болса есептілікте ашылады.

Акцияларға негізделген төлемдер бойынша операциялар

Компания қызметкерлері (жоғары басшылықты қосқанда) акцияларға негізделген төлем формасында сыйақы алса, қызметкерлер үлестік құралдармен (есептесуі үлестік құралдар арқылы жүзеге асырылатын мәмілелер) сыйақы алуға ықпал ететін қызмет түрлерін көрсетулері тиіс.

Үлестік құралдар шығарылуы болған жағдайда, және де Компанияның үлестік құралдарға қатысты сыйақы ретінде алған кейбір қызметтері сәйкестендірілмейтін болса, осы сәйкестендірілмеген алынған (немесе алынуга тиесілі) тауарлар немесе қызметтер акцияларға негізделген төлем мәмілелері әділетті құны және сыйақы берген датада алынған сәйкестендірілген тауарлар немесе қызметтердің әділетті құны аралығындағы айырмашылық ретінде бағаланады. Бұдан соң бұл сома тиісті жағдайда капиталданады немесе шығыстар құрамына енгізіледі.

Қызметкерлермен жасалған есебі 2007 жылғы 1 шілдеде ұсынылған сыйақыларға қатысты үлестік құралдармен жүзеге асырылатын мәміле құны оларды ұсыну датасында осындай құралдардың әділетті құнына сүйене отырып бағаланады. Әділетті құн Black-Scholes-Merton моделі бойынша анықталады.

Үлестік құралдар негізіндегі мәміле жөніндегі шығыстар капиталдағы тиісті артуымен қатар белгілі бір мерзімнің қызмет талаптары орындалатын кезең ағымында танылады. Берілген мәмілелер бойынша жиынтық шығыстар Компанияның сыйақы ретінде берілетін үлестік құралдарының санына қатысты үздік бағаның негізінде өткен мерзімге шамалас міндеттемелерді өтегенге дейін әрбір есептегі кезеңде танылады.

Жиынтық табыс жөніндегі топтастырылған қаржылық есепте кезеңдегі шығыстар немесе табыстар кезеңнің басында және соңында танылған жиынтық шығыстағы өзгерісті білдіреді. Үлестік құралдармен сыйақы жөнінде, яғни құқығы қызметкерлерге түпкілікті өтпейтін сыйақыда шығыс танылмайды.

Егер үлестік құралдармен төленетін сыйақылардың күші жойылса, онда ол құқығы өзіне күшін жою датасында өткен болса, есептеледі. Мұның барысында сыйақыға қатысты әлі де танылмаған барлық шығыстар бірден танылады. Мұның қатарына сондай-ақ, егер компания немесе қызметкер осы шарттарға ықпал ете алатын болса, өзіне қатысты құқық бөлуді қамтамасыз етпейтін жағдайлар орындалмайтын кездегі сыйақылар да жатады. Мәміле бойынша есебі үлестік құралдармен ескерілетін сыйақылардың күшін жоюдың барлық жағдайлары бірдей есептеледі. Құқығын алып тастау арқылы сыйақылардың күші жойылған жағдайда кез келген бұрын танылған шығыстар капитал арқылы шөттетіледі.

Атқарылмаған опциондардың молайтатын тиімділігі акциядан тиетін көрсеткішті есептеу барысында акцияларды қосымша молайту ретінде көрсетіледі.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгем, басқа көрсетілмеген жағдайда

2.13 Саудалық несиелік берешек

Саудалық несиелік берешек бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі және одан кейін сыйақының тиімді ставкасы әдісі пайдаланыла отырып амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

2.14 Резервтер

Егер Компанияның өткен жағдайдың нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемелері (заңды немесе практикадан шығатын) болса, резервтер танылады, осы міндеттемені өтеу үшін қажет етілетін экономикалық пайданың шетке кетуі болуы ықтимал, және де осындай міндеттеменің сомасының сенімді бағасы алынуы мүмкін. Егер Компания барлық резервтерді немесе оның кейбір бөліктерін, мысалы, сақтандыру келісімшарты бойынша, өтеуді өз мойнына алатын болса, бұл өтем тек алынған өтем күмәнді өтемге тиесілі болмаған жағдайда ғана жекелеген актив ретінде танылады. Резервке тиесілі шығыстар, өтемді шегергенде, жиынтық табыс жөніндегі топтастырылған қаржылық есепте көрсетіледі. Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі, қолданылатын болса, нақты міндеттемеге тән болып келетін тәуекелдерді білдіретін ағымдағы ставка бойынша дисконтталады. Егер дисконттау қолданылса, онда уақыт ағымымен резервтің артуы қаржыландыруға жұмсалған шығыс ретінде танылады.

2.15 Займдар

Займдар бастапқыда мәміле бойынша шығыстар есептелместен әділ құны бойынша танылады. Одан кейінгі кезеңдерде займдар амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі; алынған қаражаттың әділ құны (мәміле бойынша шығыстарды есептемегенде) мен өтеуге жататын соманың арасындағы айырмашылық сыйақының тиімді ставкалары әдісі пайдаланыла отырып займ берілген мерзімнің ішінде кірістер мен шығыстар туралы есепте көрсетіледі. Займдар, егер Компания төлеуді есепті датадан кейінгі кемінде 12 айға кейінге қалдырудың сөзсіз құқығына ие болмаса ағымдағы міндеттеме ретінде жіктеледі. Тікелей сатып алуға, құрылыс салуға немесе жіктелетін активті өндіруге жататын займдар бойынша шығыстар капиталдандырылады.

2.16 Кейінге қалдырылған табыс салығы

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер міндеттемелердің баланстық әдісі қолданыла отырып барлық уақытша айырмашылықтарға қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған салықтар, компаниялардың бірігуі болып табылмайтын және ол жасалған сәтте бухгалтерлік кіріске немесе салықтық кіріс пен шығынға әсер етпейтін мәміле бойынша гудвиллді, активті немесе міндеттемені бастапқы танудың нәтижесінде кейінге қалдырылған табыс салығының пайда болуын қоспағанда активтер мен міндеттемелердің салықтық базасы мен олардың қаржылық есептіліктегі баланстық сомасының арасындағы барлық уақытша айырмашылықтар бойынша белгіленеді.

Кейінге қалдырылған салық бойынша актив қайсысында шығарылып тасталатын уақытша айырмашылықтардың сомасына азайтылуы мүмкін болатын салық салынатын пайда алудың айтарлықтай мүмкіндігі бар дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелер қолдану есепті датаға қолданылып жүрген немесе жарияланған (және іс жүзінде қабылданған) салықтық ставкалардың негізінде активті сату немесе міндеттемені өтеу кезеңінде күтілетін салықтық ставкалар бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған табыс салығы, уақытша айырмашылықтардың азаюы мерзімдерін қадағалауға болатын және уақытша айырмашылықтардың таяудағы көлешекте азаймайтындығы кәміл мүмкін болатын жағдайларды қоспағанда өншілес және ассоциацияланған компанияларға инвестициялармен байланысты барлық уақытша айырмашылықтар бойынша танылады.

2.17 Жұмысшыларға берілетін сыйақы

Зейнеткерлік жоспар

Компания жұмысшылардың еңбекақысын есептеу барысында 10%-ын тиісті зейнетақы қорларына зейнетақылық төлемдер ретінде ұстап қалады. Зейнетақылық төлемнің ең жоғарғы деңгейі 75 ең төменгі айлық еңбекақы көлемінде белгіленген. Бұл 2009 жылдың бірінші жартысында айына 13 470 теңгені және екінші жартысында 13 717 теңгені құрады (2008 жылы: 2008 жылдың бірінші жартысында айына 10 515 теңге және екінші жартысында 12 025 теңге). Жұмысшылар қолданыстағы қазақстандық заңнамаларға сәйкес өзінің зейнетақымен қамтылуына жауапты.

2.18 Кірісті тану

Компания шикі мұнайды қысқа мерзімді шарттар бойынша фрахтының, сақтандырудың және сапасы үшін жеңілдіктердің құнына түзетілген Platt's баға кесуі бойынша айқындалған бағалар бойынша сатады. Мәншік құқығының ауысуы жүзеге асырылады және кірістер әдетте келісім шарт бойынша келісілген шарттарға қарай шикі мұнай іс жүзінде кемінің бортына тиелген немесе кемеден түсірілген, құбыр желісіне немесе жеткізудің өзге де тетігіне жіберілген сәтте танылады.

Компанияның шикі мұнайды сатуға арналған келісім-шарттарында шикі мұнайдың белгілі бір уақыт кезеңі ішінде берілуі тиіс ең жоғары мөлшері көрсетіледі. Тиелген, бірақ сатып алушыға әлі жеткізілмеген шикі мұнай бухгалтерлік баланста тауарлық-материалдық қорлар ретінде есептеледі.

2.19 Табыс салығы

Үстеме табысқа салынатын салық табыс салығы ретінде қарастырылады және шығыстардың бөлігін табыс салығы бойынша түзеді. Күшіне 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап өнген қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес, Компания ауыспалы ставкалар бойынша кен орнын пайдаланудың әрбір келісімшартына қатысты, жиынтық жылдық кірістің кен орнын пайдаланудың әрбір жекелеген келісімшарты бойынша жыл ішіндегі шегерулерге өзара қатынасының негізінде ҰТС есептейді және төлейді. Жиынтық

жылдық табыстың ҮТС пайдалануды білдіретін әрбір салықтық жылдағы шегерулерге өзара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮТС ставкалары әрбір келісімшартқа тиесілі 25% шығарудан жоғары кен орнын пайдалану бойынша орнатылған әрбір келісімшартқа қатысты салықтық таза табысқа (КТС және рұқсат етілген түзетулерден кейінгі салық салынатын табыс) пайдаланылады.

3. Елеулі есептік бағалаулар мен пайымдаулар

ҚЕХС-ке сәйкес топтастырылған қаржылық есептілікті дайындау басшылықтан қаржылық есептілікті қалыптастыру датасына есептілікте көрсетілген активтерге, міндеттемелерге және шартты активтерге және сондай-ақ есепті кезеңдегі есептілікте көрсетілген активтерге, міндеттемелерге, кірістерге, шығыстарға және шартты активтерге әсер ететін бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды талап етеді. Неғұрлым маңызды бағалаулар төменде келтірілген:

Мұнай және газ қорлары

Мұнай және газ қорлары Компанияның тозу, ескіру және амортизация жөніндегі есептеріндегі елеулі фактор болып табылады. Компания өзінің мұнай және газ қорларын Мұнайгаз инженерлері қоғамының әдістемесіне сәйкес бағалайды. Компания қорларды Мұнайгаз инженерлері қоғамының әдістемесі бойынша бағалау кезінде басшылық кен орындарын игеруге қатысты инвестициялық шешімдер қабылдау үшін де пайдаланылатын ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жылдың аяғына спот бағасын пайдалануға тән тұрақсыздық әсерін жояды. Басшылық ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша жорамал өндіру жөніндегі қызметтің ұзақ мерзімдік сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай және газ қорларын бағалау үшін неғұрлым қолайлы негіз береді деп есептейді.

Қорларды барлық бағалау белгілі бір дәрежеде болжамсыздықты ескереді. Болжамсыздық, негізінен алғанда, мұндай деректерді бағалау және интерпретациялау сәтіне қол жетімді сенімді геологиялық және инженерлік деректердің ауқымына байланысты болады.

Болжамсыздықтың белгілі бір дәрежесі қорларды дәлелденген немесе дәлелденбеген қорлар сияқты екі негізгі санаттан бір санатқа жатқызу арқылы көретілуі мүмкін. Дәлелденбеген қорларға қарағанда дәлелденген қорларды алуда едәуір зор айқындық бар әрі дәлелденген қорлар оларды алу мүмкіндіктеріне қатысты прогрессивті түрде арта түсетін болжамсыздықты білдіру үшін одан әрі игерілген және игерілмеген қорлар болып бөлінуі мүмкін. Компанияның аталған қорлары іс жүзінде тұтасынан алғанда дәлелденген игерілген қорлардан тұрады. Жыл сайынғы бағалаулар талданады және түзетіледі. Түзету қолда бар геологиялық деректерді, кәсіпшіліктік өлшемдерді немесе өндіру туралы деректерді; жаңа деректердің болуын; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістерді бағалаудың немесе қайта бағалаудың салдарынан пайда болады. Қорларды бағалау, сондай-ақ қайтарымдылықты арттыруға, қабаттардың өнімділігін өзгертуге немесе игерудің стратегияларын өзгертуге арналған жобалардың қолданылуы салдарынан да қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген қорлар тозуды, ескіруді және амортизацияны есептеу үшін орындалған жұмыстардың көлеміне теңбе-тең мөлшерде амортизация ставкаларын есептеу үшін пайдаланылады. Компания дәлелденген қорларға, күтіліп отырғандай, Компанияның лицензияны ұзартуды талап етуге құқығы бар және талап етуге ниеті бар жағдайларды қоса алғанда бастапқы лицензиялық кезеңнің ішінде өндірілетін көлемдерді ғана енгізді. Бұған лицензияларды ұзарту, түптеп келгенде, Үкіметтің қалауы бойынша жүзеге асырылатын болғандықтан ұзарту жөніндегі процедуралардың нәтижелеріне қатысты болжамсыздық себеп болды. Компанияны лицензиялық кезеңдеріндегі ұзарту мен оған сәйкес қорлардың көрсетілген мөлшерлеріндегі көбею әдетте тозу бойынша анағұрлым аз шығындарға әкеп соқтырады және кіріске айтарлықтай әсер етеді. Дәлелденген игерілген қорлардың азаюы тозуға, ескіруге және амортизацияға (өндірудің тұрақты деңгейі кезінде) арналған аударымдардың артуына, кірістің төмендеуіне әкеліп соқтырады және мүлктің баланстық құнының тікелей төмендеуіне де әкеп соқтыруы мүмкін. Пайдаланылатын кен орындарының салыстырмалы түрде алғанда саны аз болуы жағдайында өткен жылмен салыстырғандағы қорларды бағалаудағы кез келген өзгеріс тозуға, ескіруге және амортизацияға арналған аударымға айтарлықтай ықпал етуі мүмкіндігі орын алады.

Активтердің шығып қалуы бойынша міндеттемелер

Заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес, белгілі бір келісімшарттардың талаптары бойынша, Компания негізгі құралдарды қайта монтаждау және тарату жөніндегі және әрбір кен орнындағы жер үческелерін қайта қалпына келтіру жөніндегі заңды міндеттемелерді өз мойнына алған. Атап айтқанда, Компания міндеттемелерінің қатарына барлық өнім бермейтін ұңғымаларды және құбыр желістерін қайта монтаждау, ғимараттарды және келісімшарттық аумақтарды қайта қопсыту сияқты қызметтердің соңғы жұмысын тоқтату жөніндегі әрекеттерді біртіндеп жабу міндеттемелері жатады. Лицензияның қызмет көрсету мерзімі Компанияның қарауы бойынша ұзартылуы мүмкін есместігіне қарай, соңғы жабу бойынша міндеттемелерді өтеудің есептік мерзімі әрбір лицензиялық кезеңнің датасы болатындығына рұқсат етіледі. Егер активтерді тарату жөніндегі міндеттемелер кен орындарының пайдаланылуының экономикалық тұрғыдан негізді жабылу мерзімінің өтуі бойынша өтелуі тиіс болса, көрсетілген міндет ұңғымаларды тарату жөніндегі барлық шығыстар мен жабу жөніндегі соңғы шығыстарды қосу салдарынан елеулі деңгейде артқан болар еді. Компанияның ұңғымаларды таратуды қаржыландыру және соңғы жабуға жұмсалған шығыстар жөніндегі міндеттемелерінің көлемі тиісті келісімшарттарға және қолданыстағы заңнамалардың талаптарына байланысты болады. Міндеттемелер не келісімшарт, не заңнама соңғы тарату және лицензиялық кезеңнің соңындағы ақырғы жабу жөніндегі осындай шығыстарды қаржыландыру бойынша белгілі бір міндеттемелерді жүктемеген жағдайда, танылмайды. Мұндай шешім қабылдау кейбір белгісіздіктер мен елеулі пайымдаулардың салдарынан қабылданады. Басшылықтың осындай міндеттемелердің бар-жоқтығына қатысты бағалаулары Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибедегі өзгерістермен қатар өзгеруі мүмкін. Компания әрбір келісімшарт бойынша жеке активтерді шығару жөніндегі міндеттемелерді ескереді.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

Міндеттемелердің сомасы, күтіліп отырғандай, бағаланған шығыстардың ағымдағы құны болып табылады, олар инфляцияның күтілетін деңгейіне сай түзетілген және ауыспалы экономикадағы елдердің мемлекеттік борышы бойынша орташа тәуекелсіз пайыздық ставкаларды қолдану арқылы дисконтталған, қазақстандық рынокқа тиесілі тәуекелдердегі түзетулерді өтеу үшін талап етіледі. Активтер шығару жөніндегі міндеттемелер әрбір есептегі кезеңдегі датада қарастырылады және 1 «Негізгі құралдар нысандарының пайдаланылуы, табиғи ресурстарды өздері орналасқан учаскелерде қайта қалпына келтіру және осыған ұқсас басқа да міндеттемелердің атқарылу нәтижелері жөніндегі міндеттемелердегі өзгерістерге» атты КИМСФО-ға сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі. Жабуға жұмсалатын келешек шығыстарды бағалау барысында басшылық тарапынан жасалынған елеулі бағалар мен пайымдауларды қолданды. Осы міндеттемелердің басым көпшілігі алыс келешекке тиесілі және заңнамалық талаптардағы белгісіздіктен тыс, Компанияның бағаларына активтердегі, шығыстардағы және салалық практикадағы шығару технологиясындағы өзгерістер әсер етуі мүмкін. 2009 және 2008 жылғы 31 желтоқсанда резервтің шамамен 12,8% және 11,5% тиісінше соңғы жабу жөніндегі шығыстарға жатады. Соңғы жабуға жұмсалатын шығыстарға тиесілі белгісіздіктер күтілетін ақша ағымдарының дисконттау әсерінен төмендейді. Компания ағымдағы жылдың бағасын және инфляцияның ұзақ мерзімді деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларды келесі таратудың құнын бағалайды.

Бухгалтерлік баланс бойынша міндеттемелерді анықтау үшін пайдаланылған ұзақ мерзімді инфляция және дисконттау ставкалары, 2009 жылғы 31 желтоқсанда 5,0% және 7,9% тиісінше құрады (2008 жылы: 5,0% және 7,9%). Активтерді шығару жөніндегі міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 12 ескертуде ашылған.

Экологиялық оңалту

Компания сондай-ақ баға береді және экологиялық оңалтуға тиетін резервтерді қалыптастыру жөнінде пайымдаулар шығарады. Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі шығыстар капиталданады немесе олардың келешек экономикалық табысына байланысты шығыстарға жатқызылады. Бұрынғы қызметте жасалынған қолданыстағы жағдайға жатқызылатын және де келешек экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстар қатарына жатқызылады.

Міндеттеме шығындар туралы және қайта культивациялау жөніндегі күтіліп отырған жоспарлар туралы ағымдағы ақпараттардың негізінде айқындалады және, егер рәсімдер мерзімі тиісті органдармен келісілмеген болса дисконтталған емес негізде есептеледі. Компанияның экологиялық оңалтуға қатысты резерві басшылықтың ең жоғары бағаларын қамтиды. Бұл бағалар күтілетін шығыстардың тәуелсіз бағасына негізделген, бұл Компанияның қолданыстағы қазақстандық нормативтік база талаптарын сақтауы үшін қажет. 2005 жылы шілде айында қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Министрлікпен қол қойылған өзара түсіністік туралы Меморандумға сәйкес, Компания өңдеудің басталуына тиесілі мұнай өңдеу нәтижесінде пайда болған кейбір топырақ пен судың ластануына қатысты жауапкершілікті өз мойнына алуға келісімін берді. Осы қаржылық есеп шыққан күні қайта қопсыту жөніндегі жоспардың көлемі мен мерзімі Үкіметпен келісілген жоқ. Осыған сәйкес, міндеттеме дисконтталған жоқ. Өйткені міндеттеменің бастапқы мерзімдері әлі бекітілген жоқ және басшылық жеті жылға дейінгі кезең ағымында рекультивациялау жөніндегі жоспарды орындауды негізді түрде күтіп отыр, Компания 2010 жылы келтірілуі мүмкін, тиісті органдармен келісілген шығыстар бөлігін шегергенде, осы міндеттемені ұзақ мерзімді міндеттеме ретінде жіктеді. Экологиялық оңалту жөніндегі резервтерге қатысты, нақты шығыстар заңнамада және нормативтік-құқықтық актілердегі өзгерістер, қоғамдық күтілімдер, технологиялық тазартулардағы аумақтық шарттар мен өзгерістерді табу және талдау нәтижесіндегі бағалардан ерекшеленуі мүмкін.

Экологиялық оңалтуға жататын қосымша белгісіздіктер 20 ескертуде берілген. Резервтегі экологиялық оңалтуға қатысты міндеттемелер бойынша өзгерістер 12 ескертуде көрсетілген.

Салық салу

Салық салынатын табыс күшіне 2009 жылдың 1 қаңтарында енген салық заңнамасына сәйкес есептеп шығарылады. Компания КТС 2009 жылғы салық салынатын табыстан тиетін 20% ставка бойынша есептейді және төлейді. 2009 жылдың қараша айында Қазақстан Республикасы Үкіметі заң қабылдады, бұл заңға сәйкес бастапқыда қабылданған КТС ставкаларының 2010 және 2011 жылдары 17,5% және 15%-ға дейін біртіндеп көмуі, тиісінше, аса ұзақ мерзімге қалдырылады. Түзетулерге сәйкес, КТС белгіленген ставкалары 2013 жылы 17,5%-ға дейін, 2014 жылы 15%-ға дейін және әрі қарай төмендей береді. Жоғарыда аталған заңнамаға сәйкес, пайдалы қазбалар өндіруге қатысты бастапқыда қабылданған салық ставкасының артуы 2010 жылы 1% және 2011 жылы 1% сондай-ақ аса ұзақ мерзімге ауыстырылады. осының нәтижесінде, ставкалар өзінің 2009 жылғы күшін 2012 жылға дейін қоса сақтайды, және де олардың көлемі 2013 және 2014 жылдары тиісінше артады.

Кейінге шегерілген салық КТС қатысты да, ҰТС қатысты да есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС және ҰТС көн орнын пайдалануға берілген келісімшартқа бекітілген активтер мен міндеттемелерде, 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданыстағы Қазақстан Республикасының жаңа салық кодексінде қарастырылған күтілетін ставкалар бойынша уақытша айырмашылықтарға есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС және ҰТС базасы жоғарыда аталған салық кодексінде жаңадан қабылданған салық заңнамасы шарттары бойынша есептеледі, және 16 ескертуде берілген.

4. Негізгі құралдар

	Мұнайгаздық активтер	Басқа да активтер	Аяқталмаған күрделі құрылыс	Барлығы
2008				
2008 жыл 1 қаңтардағы таза бастапқы баланстық құн	206 451 279	36 892 418	3 329 960	246 673 657
Түсімдер	962 924	371 751	42 062 732	43 397 407
Активтің шығару жөніндегі міндеттемелерінің бағалануындағы өзгерістер	(6 769 655)	–	–	(6 769 655)
Шығарулар	(1 208 967)	(1 162 411)	(810 685)	(3 182 063)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысу	30 036 378	3 226 796	(33 263 174)	–
Ішкі алмасулар	5 602 827	(5 626 288)	23 461	–
Ескіру тозу жөніндегі төлемдер	(26 885 283)	(4 130 053)	–	(31 015 336)
(Құнсыздану) / құнсыздануды шеттету	(186)	(759 145)	576 245	(183 086)
2008 жылғы 31 желтоқсандағы кезеңнің соңындағы таза баланстық құн	208 189 317	28 813 068	11 918 539	248 920 924
2008 жылғы 31 желтоқсанда				
Бастапқы құн	332 724 973	41 972 079	11 918 539	386 615 591
Жинақталған ескіру	(124 535 656)	(13 159 011)	–	(137 694 667)
Таза баланстық құн	208 189 317	28 813 068	11 918 539	248 920 924
2009				
2009 жыл 1 қаңтардағы таза бастапқы баланстық құн	208 189 317	28 813 068	11 918 539	248 920 924
Түсімдер	1 020 029	1 253 022	42 019 721	44 292 772
Активтің шығару жөніндегі міндеттемелерінің бағалануындағы өзгерістер	(794 517)	–	–	(794 517)
Шығарулар	(2 468 772)	(380 150)	(2 281 856)	(5 130 778)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысу	35 083 465	6 285 162	(41 368 627)	–
Ішкі алмасулар	483 912	(496 180)	12 268	–
Ескіру тозу жөніндегі төлемдер	(26 166 197)	(3 973 459)	–	(30 139 656)
(Құнсыздану) / құнсыздануды шеттету	–	(791 888)	1 382 446	590 558
2009 жылғы 31 желтоқсандағы кезеңнің соңындағы таза баланстық құн	215 347 237	30 709 575	11 682 491	257 739 303
2009 жылғы 31 желтоқсанда				
Бастапқы құн	363 383 910	46 672 242	11 682 491	421 738 643
Жинақталған ескіру	(148 036 673)	(15 962 667)	–	(163 999 340)
Таза баланстық құн	215 347 237	30 709 575	11 682 491	257 739 303

2009 жылғы 31 желтоқсандағы аяқталмаған күрделі құрылысқа барлау және 912 446 мың теңге сомдағы (2008 жылы: 472 037 мың теңге) баға жөніндегі активтердің таза баланстық құны жатады. Мұндай активтердің 2009 жылғы түсімі 723 019 мың теңгені (2008 жылы: 517 613 мың теңге), ал шығару 282 610 мың теңгені (2008 жылы: 513 055 мың теңге) құрады.

5. Материалдық емес активтер

	2009	2008
1 қаңтарда		
Таза бастапқы баланстық құн	2 831 782	5 548 240
Түсімдер	487 845	641 198
Шығарулар	(27 179)	(4 167)
Амортизациялық төлемдер	(1 015 703)	(3 353 489)
31 желтоқсандағы таза баланстық құн	2 276 745	2 831 782
31 желтоқсанда		
Бастапқы құн	13 018 707	12 575 142
Жиынтықталған амортизация	(10 741 962)	(9 743 360)
Таза баланстық құн	2 276 745	2 831 782

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

6. Қаржылық активтер

Басқа да қаржылық активтер

	2009	2008
Ұзақ мерзімді салымдар, теңгемен белгіленген	636 520	613 815
Ұзақ мерзімді салымдар, АҚШ долларымен белгіленген	–	3 863 736
Басқа	161 411	630 470
Барлығы ұзақ мерзімді қаржылық активтер	797 931	5 108 021
Шұғыл салымдар, АҚШ долларымен белгіленген	447 254 500	124 625 296
Шұғыл салымдар, теңгемен белгіленген	87 033 308	129 292 592
Қаржылық активтер, өтегенге дейін ұсталынатын	–	10 758 938
Басқа	270	270
Барлығы қысқа мерзімді қаржылық активтер	534 288 078	264 677 096
	535 086 009	269 785 117

2009 жылы жедел салымдар бойынша сыйақының орташа ставкасы АҚШ долларымен 9,3% құрады (2008 жылы: 8,9%). Жедел салымдар бойынша сыйақының орташа ставкасы 2009 жылы теңгемен 7,9% құрады (2008 жылы: 10,2%).

2009 жылғы 31 желтоқсанда АҚШ долларымен берілген қысқа мерзімді салымдарға Компанияның 100% еншілес ұйымы ҚазМұнайГаз Финанс ПКІ Б.В. ("ҚМГ Финанс ПКІ") ұзақ мерзімді берешек жөніндегі сыйақыларды және негізгі қарызды төлеу бойынша қамтамасыз ету ретінде оқшауланған шотта орналастырылған 9 840 620 мың теңге (2008 жылы: нөл) көлеміндегі шектеулі қолданыстағы ақшалай қаражаттар кіреді.

2009 жылғы 31 желтоқсанда Компания өтелгенге дейін ұсталатын қаржылық активтердің 570 928 мың теңгеге құнсызданған деп таныды (15 ескерту). Құнсыздану мерзімінде өтелмеген БТА Банк шығарған облигацияларға жатады. БТА Банк 2009 жылдың 29 қазанында жоспарланған купондық төлем бойынша өз міндеттемелерін орындаған жоқ.

Сауда және басқа да дебиторлық берешек

	2009	2008
Сауда дебиторлық берешек	49 398 083	37 640 937
Басқа	523 914	1 467 613
Күмәнді дебиторлық берешек жөніндегі резервтер	(211 081)	(1 289 077)
	49 710 916	37 819 473

2009 жылдың 31 желтоқсанында АҚШ долларымен берілген сауда және өзге де дебиторлық берешектер дебиторлық берешектің жалпы сомасының 90%-ын құрады (2008 жылы: 94%). Қалған дебиторлық берешек теңгемен берілген. Сауда дебиторлық берешек 30 күндегі өтеу мерзімі ішінде пайызсыз болып саналады.

Өтеу мерзімі бойынша 31 желтоқсандағы сауда дебиторлық берешектің талдауы төмендегі кестеде көрсетілген:

	2009	2008
Ағымдағы бөлігі	49 689 150	31 684 394
0 ден 30 күнге дейін кешіктіру	2 442	6 134 596
60 тан 90 күнге дейін кешіктіру	–	483
120 және одан аса күнге кешіктіру	19 324	–
	49 710 916	37 819 473

Ақшалай қаражат және олардың баламалары

	2009	2008
Банктегі шұғыл салымдар, теңгемен белгіленген	71 469 368	42 926 389
Банктегі шұғыл салымдар, АҚШ долларымен белгіленген	8 041 112	241 278 281
Банктегі шұғыл салымдар, еуромен белгіленген	641 004	–
Банктегі құралдар және кассадағы қолма-қол ақша, теңгемен белгіленген	6 933 117	469 100
Банктегі құралдар және кассадағы қолма-қол ақша, АҚШ долларымен белгіленген	20 541 767	457 973
	107 626 368	285 131 743

Ақшалай қаражаттар бойынша банктерде депозиттер жөніндегі жыл сайынғы банктік ставкаларға байланысты болатын құбылмалы пайыздық ставка белгіленді. Қысқа мерзімді депозиттер Компанияның өтімді активтеріндегі қажеттіліктеріне байланысты түрлі мерзімдерге (бір күннен үш айға дейін) орналастырылады. Мұндай депозиттерге тиісті ставка бойынша пайыз есептеледі.

2009 жылы төлемдер бойынша сыйақының орташа ставкасы төңгемен 6,2%-ды құрады (2008 жылы: 8,6%). 2009 жылы жылы төлемдер бойынша сыйақының орташа ставкасы АҚШ долларымен 3,0%-ды құрады (2008 жылы: 3,6%).

7. Ассоциацияланатын компанияларға және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарға инвестициялар және ассоциацияланатын компанияның дебиторлық берешегі

Ассоциацияланатын компанияларға және бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарға инвестициялар

	2009	2008
“ПетроҚазақстан Инк.” (“ПҚИ”) үлес	130 962 455	–
“Қазгермұнай” БК ЖШС (“Қазгермұнай”) үлес	122 424 309	120 814 950
Басқа	761 154	1 095 816
	254 147 918	121 910 766

ПетроҚазақстан Инк.

22 желтоқсан 2009 жылы Компания ҚМГ ҰК-нан ҚМГ Финанс ПҚИ 100% қарапайым акцияларын сатып алды. Бұл акциялар 100 500 мың АҚШ доллары көлеміндегі (14 930 515 мың теңге) ақшалай қаражатқа сатып алынды. ҚМГ Финанс ПҚИ оңтүстік және орталық Қазақстандағы көміртегін барлау, өңдеу және өндіру, сондай-ақ мұнай және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын ПҚИ 33% үлесін меңгереді.

ҚМГ Финанс ПҚИ осы сатып алуы бизнесті біріктіруін білдірмейді, осыған сәйкес, Компания осы мәмілені активтер мен міндеттемелерді сатып алу ретінде ескерді. ҚМГ Финанс ПҚИ-дың инвестициялары Компанияның топтастырылған қаржылық есепте Қауымдасқан компанияларға салынатын инвестициялары ретінде танылады.

Компания сатып алу жөніндегі шығыстарды осы сатып алуға тікелей қатысы бар 5 675 АҚШ доллары көлемінде (846 066 мың теңге) қаржыландырды.

Компания ҚМГ ҰК-на дереккөздегі салықты шегергенде, 85 858 мың АҚШ доллары сомасындағы (12 758 155 мың теңге) ақшалай қаражат төледі. 2009 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның төлем дереккөзіндегі салық бойынша берешегі осы мәміленің нәтижесінде Қазақстан Республикасы Үкіметіне төленуі тиіс 14.642 мың АҚШ долларын (2 172 360 мың теңге) құрады.

Сатып алу бағасы сатып алу датасында қатыстық әділетті құнның негізінде активтер мен міндеттемелер аралығында бөлінді, бұл төмендегі кестеде берілген:

	2009 жылғы 22 желтоқсандағы әділетті құн
ПҚИ қатысу үлесі	130 980 827
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	13 217 801
Басқа активтер	610 003
Займдар	(128 983 948)
Басқа кредиторлық берешек	(48 102)
	15 776 581

2009 жылдың 22 желтоқсанында ақша қаражаттары және олардың баламалары пайдаланылуы шектелген, 66 329 мың АҚШ доллары сомасындағы, (9 855 848 мың теңге), ҚМГ Финанс ПҚИ талаптарына сәйкес депозиттік шотқа орналастырылған ақша қаражаттарын қосты (11 ескерту).

ПҚИ активтері мен міндеттемелеріндегі Компанияның үлесі 2009 жылдың 31 желтоқсанында бастапқы негізде төмендегідей көрсетілген:

	2009
Ақша қаражаттары	12 376 981
Ағымдағы активтер	51 528 240
Ұзақ мерзімді активтер	149 376 305
	213 281 526
Ағымдағы міндеттемелер	28 416 660
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	53 902 411
	82 319 071
Таза активтер	130 962 455

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

Компанияның топтастырылған қаржылық есебіне енгізілген Қауымдасқан компаниялардың қаржылық нәтижелерінің үлесі сатыл алу кезеңінен бастап жылдың соңына дейін бастапқы негізде төмендегідей көрсетілген:

	2009
Табыс	3 489 068
Операциялық қызметтің шығыстары	(2 851 783)
Операциялық қызметтің табыстары	637 285
Қаржылық шығыстар, нетто	(12 725)
Салық салынғанға дейінгі табыс	624 560
Табыс салығы жөніндегі шығыстар	(366 019)
Кезеңдегі пайда	258 541
Тікелей басқа жиынтық кірісте танылған шет ел валютасын қайта есептеуден түсетін шығыс	(276 913)

ПКИ сатып алынған 33% үлестің есепке алынуы 2009 жылғы жиынтық табыс жөніндегі топтастырылған қаржылық есепте Компания сатып алу кезінде ПКИ активтердің, міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің әділетті құнының тәуелсіз бағалауын аяқтамауына қарай, алдын ала бағалау бойынша негізі қаланды. 2009 жылғы топтастырылған қаржылық есептегі сатып алынған үлестің есепке алынуы Компанияның сатып алу кезінде ПКИ активтердің, міндеттемелердің шартты міндеттемелердің әділетті құнының тәуелсіз бағасын аяқтамағанына қарай алдын ала бағалауға негізделді.

2006 жылы ПКИ және Лукойл Оверсиз Құмкөл БВ ("Лукойл") Стокгольмдағы сауда-өнеркәсіптік палатасы Арбитраждық институтында ("Трибунал") бір-біріне талап-арыз берді.

28 қазан 2009 жылы Трибунал "Торғай Петролеум" АҚ-ның акцияларын 800 000 мың АҚШ доллары бағасы бойынша көлеміндегі Лукойлға беріп, акция беру жөніндегі мәмілені ресімдеу жөнінде арбитраждық шешім қабылдады. Трибунал сондай-ақ Лукойлға "дивидендтерді төлегені үшін жұмсаған шығыстарына өтемақы ретінде" 487 997 АҚШ доллары көлеміндегі сома қосу 2008 жылдың 16 қазанынан төленген датадан бастап 4,42% ставка бойынша сыйақы төлеуді жазды. Осы даудың ақырғы шешімі тараптар арасында талқылану үстінде. 17 ақпан 2010 жылы Компания акцияларды беру жөнінде мәміле бойынша қызметті аяқтау немесе атқаруға қатысты ресми мәлімдеме алған жоқ.

"Қазгермұнай" БК

2007 жылдың 24 сәуірінде Компания ҚМГ ҰК оңтүстік және орталық Қазақстанда мұнай мен табиғи газ өндіруді жүзеге асыратын Қазгермұнайдағы қатысу үлесінің 50%-ын сатып алды.

31 желтоқсанда Компанияның бірлескен кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелеріндегі үлесі төмендегідей:

	2009	2008
Ақша қаражаттары	28 182 715	5 797 262
Ағымдағы активтер	8 219 342	8 971 883
Ұзақ мерзімді активтер	127 628 947	131 413 798
	164 031 004	146 182 943
Ағымдағы міндеттемелер	16 472 625	4 470 120
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	25 134 070	20 897 873
	41 606 695	25 367 993
Таза активтер	122 424 309	120 814 950

Компанияның топтастырылған қаржылық есебіне енгізілген бірлескен кәсіпорынның қаржылық нәтижелеріндегі үлесі төмендегідей:

	2009	2008
Табыс	86 500 472	106 058 916
Операциялық қызмет жөніндегі шығыстар	(69 279 410)	(48 216 992)
Операциялық қызмет жөніндегі табыс	17 221 062	57 841 924
Қаржылық (шығыстар) табыстар, нетто	(2 092 941)	55 335
Салық салынғанға дейінгі табыс	15 128 121	57 897 259
(Шығыстар) табыс салығы бойынша жеңілдіктер	(17 525 803)	872 844
(Шығыс) кезеңдегі пайда	(2 397 682)	58 770 103
Басқа жиынтық кіріске тікелей есептелген тиімді бағамдық айырмашылық	7 775 291	579 154
Төленген дивидендтер	(3 768 250)	(39 164 528)

Бірлесіп бақыланатын кәсіпорынның берешек қарыздары

	2009	2008
“CITIC Canada Energy Limited” (“CCEL”) берешек қарыздары	21 351 028	18 862 017

CCEL инвестициясы

2007 жылы Компания бірлесіп бақыланатын CCEL кәсіпорнында 50% үлесін сатып алды, оның құралдары Батыс Қазақстандағы “State Alliance Holdings Limited” түсетін мұнай және табиғи газ өндіруді қаржыландырады (Гонконгтың қор биржасында бағаланатын “CITIC Group” компаниясына тиесілі холдингтік компания).

CCEL (CITIC Canada Energy Limited, оның Қаражанбас кен орнын игерудегі негізгі инвестициясымен қоса бұрынғы Nations Energy Company Ltd CCPL-дың 100% иесі).

CCEL қолда бар үлестірілген капиталдың негізінде жыл сайын дивидендтер мәлімдеуге міндетті. Онымен қатар уақытта Компания CITIC-ке CCEL-ден алынған кез келген дивидендтерді 2020 жылға дейін көпілденген төлемдерді 2009 жылғы 31 желтоқсанында 790,5 миллион АҚШ доллары (117 288 512 мың теңге) (2008 жылы: 778,8 миллион АҚШ доллары немесе 94 056 389 мың теңге) құраған ең жоғарғы сомадағы көлемде арттыру бойынша аудару міндетін өз мойнына алды. Ең жоғарғы сома компанияның қаржыландырылған CITIC қосу есептелінген сыйақыны меңгерудің бастапқы бағасындағы үлес қалдығын білдіреді. Компанияға CCEL балама сомасын алмайынша, CITIC сомасын төлеу міндеттелмеген. Осыған сәйкес, Компания CCEL-ден жыл сайынғы негізде 2020 жылға дейін көпілденген төлем көлемінде дивидендтер алу құқығын, оған қосымша ең жоғарғы көпілденген соманы арттырудағы кез келген дивидендтерді ұстап қалу құқығын өзінің қаржылық жағдай жөніндегі есебінде таниды. Осы дебиторлық берешектің баланстық құны 2009 жылғы 31 желтоқсанда 141,7 миллион АҚШ долларын (21 022 017 мың теңге) (2008 жылы: 153,5 миллион АҚШ доллары немесе 18 533 003 мың теңге) құрады.

Бұған қоса, Компанияның сатып алу туралы келісімшартта көрсетілген белгілі бір жағдайларда өз опциондарын сатуға жүзеге асыруға және CITIC инвестицияларды қайтаруға және 8% жылдық ставка бойынша қосымша сыйақы, алынған көпілденген төлемдердің жиынтық сомасын шегергенде 150 миллион АҚШ долларын кері қайтарып алуға құқығы бар.

2008 жылғы 17 қарашада көпілдік төлем 12 маусым және 12 желтоқсаннан кешіктірмей теңдей екі төлеммен төленетін, 26,2 миллион АҚШ долларынан 26,9 миллион АҚШ долларына дейін артты. Осы мәміле орнатылған соң дебиторлық берешек жөніндегі сыйақының тиімді ставкасы жылына 15% құрады.

Компанияның бірлесіп бақыланатын кәсіпорын активтері мен міндеттемелеріндегі үлесі төмендегідей:

	2009	2008
Ағымдағы активтер	27 436 006	35 420 789
Ұзақ мерзімді активтер	112 162 558	121 482 925
	139 598 564	156 903 714
Ағымдағы міндеттемелер	11 680 985	39 822 436
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	127 917 579	117 081 278
	139 598 564	156 903 714
Таза активтер	—	—

Таза активтер нөлге тең, өйткені CCEL барлық табысты өз қатысушыларына бөлуге міндетті және соған сәйкес барлық бөлінетін табысты міндеттеме ретінде жіктейді.

8. Тауарлық-материалдық қор

	2009	2008
Материалдар, өзіндік құн бойынша	7 165 606	5 832 084
Шикі мұнай, өзіндік құн бойынша	8 360 098	8 573 779
	15 525 704	14 405 863

2009 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның 380 703 тонна шикі мұнайы резервуарлар мен транзитте болды (2008 жылы: 498 293 тонна).

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

9. Капитал

	Шығарылған акциялар (акциялар саны)		Қарапайым акциялар	Басымдықты акциялар	Барлығы жарғы- лық капитал
	Қарапайым акциялар	Басымдықты акциялар			
2008 жылдың 1 қаңтарында	69 887 836	4 136 107	258 331 887	1 034 027	259 365 914
Акцияларға тиетін опциондарды орындау нәтижесінде өзінің сатып алынған акцияларын азайту	78 308	–	880 251	–	880 251
Өз акцияларын сатып алу нәтижесіндегі өзінің шығарылған акцияларын арттыру	(55 748)	–	(521 318)	–	(521 318)
2008 жылғы 31 желтоқсанда	69 910 396	4 136 107	258 690 820	1 034 027	259 724 847
Акцияларға тиетін опциондарды орындау нәтижесінде өзінің сатып алынған акцияларын азайту	12 258	–	203 266	–	203 266
Өз акцияларын сатып алу нәтижесіндегі өзінің шығарылған акцияларын арттыру	(1 499 180)	–	(21 381 199)	–	(21 381 199)
2009 жылғы 31 желтоқсанда	68 423 744	4 136 107	237 512 887	1 034 027	238 546 914

9.1 Жарғылық капитал

Шығаруға рұқсат етілген акциялар

Шығаруға мәлімделген қарапайым және басымдықты акциялардың жалпы саны 70 220 935 (2008 жылы: 70 220 935) және 4 136 107 (2008 жылы: 4 136 107) тиісінше. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 43 087 006 (2008 жылы: 43 087 006) қарапайым акциялар Бас компанияға тиесілі. Компанияның қарапайым және басымдықты акцияларының көрсетілген бағасы болмайды.

Дивидендтер

Қазақстандық заңнамаға сәйкес, егер Компания қаржылық есепте Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есебінің стандарттарына сәйкес дайындалған теріс капиталы болса немесе дивидендтердің төлемі нормативтік қаржылық есепте теріс капиталға әкеліп соғатын болса, дивидендтер мәлімдене алмайды. Акционерлерге кезеңде төленетін төлемдер ретінде танылған акцияға тиетін жиынтық дивидендтер тізімдемеде 8 маусым 2009 жылы белгіленген күндегі қарапайым акцияға да, басымдықты акцияға да, яғни әр акцияға 656 теңгеден (2008 жылы: акцияға 563 теңгеден) тиеді.

9.2 Қызметкерлерге арналған опциондық бағдарлама

Жыл бойында жұмысшылардан алынған қызметтермен байланысты Компания қызметкерлерін жеңілдік бағадағы акцияларды тарату жоспары бойынша танылған шығыс 248 106 мың теңгені (2008 жылы: 354 612 мың теңге) құрайды.

Компанияның қызметкерлеріне жеңілдікті баға бойынша акциялар беру жоспары

Компанияның қызметкерлеріне жеңілдікті баға бойынша акциялар берудің 1-жоспарына ("ЕОП 1") сәйкес басшы қызметкерлерге беру сәтіне АДҚ-ның нарықтық құнына тең орындау бағасымен ауқымды депозитарлық қолхаттар (АДҚ) бойынша опциондар берілді. Опциондарды орындау қызметті жүзеге асыру шарттарына қатысты емес және үш жыл ішінде әр жылы 1/3 құқық береді және құқық беру датасынан бастап бесінші жылға дейін орындалуы тиіс.

Компанияның қызметкеріне жеңілдікті баға бойынша акциялар берудің 2-жоспарына ("ЕОП 2") сәйкес акцияларға арналған опциондар тәуелсіз директорларды қоспағанда Компанияның негізгі қызметкерлерін, жоғары басшылығын және Директорлар кеңесінің мүшелерін ынталандыру үшін берілді. Опциондарды орындау бағасы беру датасына АДҚ-ның нарықтық бағасына тең. Аталған опциондарды орындау қызметті жүзеге асырудың шарттарына қол жеткізуге қатысты емес. Опциондар 2007 жылдың 1 шілдесіндегі немесе одан кейінгі даталардағы жағдай бойынша берілді, беру датасының үшінші жылдығына құқық береді және құқық берілген датадан бастап бесінші жылдыққа дейінгі мерзімде орындауға жатады.

IPO бойынша жоспар

Компанияның IPO-сынан кейін 2006 жылы негізгі қызметкерлер, жоғары басшылық және директорлар IPO-ның табысты процесіне қатысқаны үшін көтермелеу ретінде орындаудың нөлдік бағасымен АДҚ нысанында бір жолғы сыйақы алды. Марапаттау датасы 2006 жылдың 29 желтоқсаны болды. Опциондарға арналған құқық 2006 жылдың 29 желтоқсанында берілді және бөлу құқық беру датасынан бастап бір айдың ішінде толық орындалды.

Жыл ішіндегі өзгерістер

Келесі кестеде АДҚ (No.) саны және АДҚ-на (WAEP) АҚШ долларымен атқарудың орташа бағасы және акцияға тиетін опциондардың жыл ішіндегі өзгерістері көрсетілген:

	2009		2008	
	No.	WAEP	No.	WAEP
1 қаңтардағы айналымда	808 701	14,82	1 340 786	14,88
Бір жыл ішінде берілгені	746 805	13,42	–	–
Бір жыл ішінде атқарылды	(109 093)	14,99	(469 847)	3,91
Жыл ішінде қызмет көрсету мерзімінің өтуі	(61 871)	21,18	(62 238)	17,04
31 желтоқсандағы айналымда	1 384 542	17,41	808 701	14,82
31 желтоқсанда орындалуы мүмкін	257 823	15,25	196 287	15,12

Акцияға тиетін опциондар жөніндегі келісімшарттарға негізделген қалған орташа мерзім 2009 жылғы 31 желтоқсанда 3,76 жыл (2008 жылы: 4,36 жыл) құрайды. Опциондар бойынша атқару бағасының ауқымы айналымда 2009 жылғы 31 желтоқсанда ЖДҚ-на 13,00 – 26,47 АҚШ долларын (2008 жылы: 14,64 – 26,47 АҚШ доллары) құрады.

1 EOP, 2 EOP және IPO жөніндегі жоспарлар үлестік құралдар негізіндегі жоспарлар болып есептеледі, және де әділетті құн беру күнінде бағаланады.

10. Акцияға тиетін пайда

	2009	2008
Айналымдағы барлық акциялардың орташа саны	73 057 697	74 092 287
Жылдық пайда	209 726 900	241 282 369
Акцияға тиетін базалық пайда	2,87	3,26
Акцияға тиетін молайтылған пайда	2,78	3,26

Жоғарыда берілген түсінікке қарапайым да, басымдықты да акциялар жатады, өйткені басымдықты акциялар иелерінің акцияның екі тобы үшін де акцияға сәйкес акцияға тиетін табысты таратуға қатысуға жиынтық құқығы бар.

Акцияға тиетін базалық пайда үшін барлық акциялардың орташа саны*	73 057 697	74 092 287
Молайту әдісі:		
Акцияға тиетін опциондар	(158 495)	(152 141)
Сатып алынған өз акциялары	2 424 086	348 551
Тиімділіктен кейінгі барлық акциялардың орташа саны	75 323 288	74 288 697

* Барлық акциялардың орташа саны 2009 жылғы өз акцияларымен жасалынған операциялар жөніндегі өзгерістердің орташа тиімділігін есептейді.

11. Займдар

	2009	2008
Белгіленген пайыздық ставкалы займдар	8 690 190	20 438 076
Орташа тиімді пайыздық ставка	7,45%	5,23%
Құбылмалы пайыздық ставкадағы займдар	128 982 970	–
Орташа тиімді пайыздық ставка	5,41%	–
Барлығы займдар	137 673 160	20 438 076
Ұзақ мерзімді бөлігі	92 023 143	5 532 332
Ағымдағы бөлігі	45 650 017	14 905 744

Компанияның займдары АҚШ долларымен берілген. Белгіленген ставкасы бар займдар (2009 жылы: 7 330 565 мың теңге, 2008 жылы: 6 089 431 мың теңге), негізінен алғанда, Компания қызмет ету мерзімі 2025 жылдың 31 желтоқсанында бітетін лицензияларды меңгергенге дейін Үкіметпен келтірілген тарихи шығыстарды өтеу жөніндегі міндеттемелер жатады. Компания бұл міндеттемені 7,93% ставка бойынша дисконтады және бұл займдарды амортизациялық құн бойынша есептейді.

Компанияның сыйақының құбылмалы ставкадағы займдары ПКИ қатысудағы 33% үлесін сатып алумен байланысты 2006 жылы шығарылған ҚМГ Қаржы ПКИ ноталарына жатады (7 ескерту). ПКИ қатысудағы 33% үлесін сатып алумен байланысты 2006 жылы шығарылған қаржылар (7 ескерту). 5 шілде 2006 жылы ҚМГ Қаржы ПКИ 1 374 500 мың АҚШ доллары сомасында құбылмалы ставкалы сыйақы нотасын шығарды. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы ноталар мен есептелген сыйақы жөніндегі өтелмеген сома, 850 010 мың АҚШ долларын, тиісінше, құрайды (126 107 460 мың теңге және 2 875 510 мың теңге, тиісінше). Компанияға немесе оның активтеріне қатысты кері талап:

- i) ҚМГ Қаржы ПКИ барлық құқық, жеңілдіктері мен құқықтық мәртебесі бойынша ПКИ 33% қатысу үлесіне салынған акциялар;
- ii) ПКИ жүзеге асырылған кез келген дивидендтер немесе төлемдердің 80%-ы негізгі қарыз бен ноталар бойынша есептелген сыйақы сомасын әрі қарай өтеу мақсатында шектелген.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

Ноталар бойынша сыйақылар он екі айлық 2,9073% Либор плюс маржа ставкасы бойынша есептеледі. Ставка жыл сайын шілде айында белгіленеді. 2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін сыйақы ставкасы 4,5323% құрады. Ноталар әр жылдың шілдесінің алғашқы дүйсенбісінде негізгі қарыз және шектеудегі ақша қаражаттарынан аспайтын көлемде есептелген сыйақы сомасынан 1/7 бойынша өтеледі. Өйткені бұл заём айналымсыз болып саналады, негізгі қарыздың кез келген өтелмеген жылдық сомасы мен ноталар бойынша сыйақы сомасы төлемнің келесі датасына тиесілі өтем бойынша саналады және сыйақылар сәйкес есептеу кезеңінде қолданылатын ставка бойынша есептеледі. Егер ҚМГ Қаржы ПҚИ 2013 жылдың шілдесіндегі бастапқы мерзімнің өту датасында өтелмеген негізгі қарыз бен сыйақының кейінге қалдырылған сомасының жалпы сомасын өтей алмайтын болса, ҚМГ Қаржы ПҚИ бәрешектің қолда бар сомасын шығарылған датадан соң әрбір сегізінші, тоғызыншы және оныншы жылдары өтеуге өтініш жасай алады. ҚМГ Қаржы ПҚИ өтелмеген соманы шығарылған датадан соң сегізінші, тоғызыншы және оныншы жылдары өтеуге рұқсат беріле ме, бұл сенім білдіретін меншік иесінің қарауына қалдырылатын болады. 2009 жығы 31 желтоқсанда негізгі қарыздың кейінге қалдырылған сомасы 79 463 мың АҚШ долларын (11 789 187 мың теңге) құрады.

12. Резервы

	Экологиялық оңалту жөніндегі реабилитация	Салықтар	Активтерді шығару жөніндегі міндеттемелер	Басқа	Барлығы
2008 жылдың 1 қаңтарында	28 242 849	17 637 623	20 778 251	3 576 278	70 235 001
Қосымша резервтер	–	3 323 015	130 682	945 415	4 399 112
Пайдаланылмаған сомаларды шеттету	–	(2 120 138)	–	–	(2 120 138)
Дисконтты амортизациялау	–	–	1 647 715	–	1 647 715
Бағадағы өзгерістер	–	–	(6 769 655)	–	(6 769 655)
Жыл ағымында пайдалану	(2 737 510)	–	(603 290)	(237 330)	(3 578 130)
Ағымдағы бөлігі	4 882 783	18 840 500	1 120 014	253 942	25 097 239
Ұзақ мерзімді бөлігі	20 622 556	–	14 063 689	4 030 421	38 716 666
2008 жылғы 31 желтоқсанда	25 505 339	18 840 500	15 183 703	4 284 363	63 813 905
Қосымша резервтер	–	12 714 474	50 660	629 190	13 394 324
Пайдаланылмаған сомаларды шеттету	–	(10 544 242)	–	–	(10 544 242)
Дисконтты амортизациялау	–	–	1 204 068	–	1 204 068
Бағадағы өзгерістер	(93 363)	–	(794 517)	–	(887 880)
Жыл ағымында пайдалану	(3 403 119)	–	(914 886)	(245 648)	(4 563 653)
Ағымдағы бөлігі	4 823 769	21 010 732	999 735	262 843	27 097 079
Ұзақ мерзімді бөлігі	17 185 088	–	13 729 293	4 405 062	35 319 443
2009 жылғы 31 желтоқсанда	22 008 857	21 010 732	14 729 028	4 667 905	62 416 522

13. Табыстар

	2009	2008
Экспорт:		
Шикі мұнай	435 815 380	552 120 489
Ішкі рынок (20 Ескерту):		
Шикі мұнай	31 964 447	36 933 575
Қайта өңдеу өнімдері	4 897 497	–
Газды қайта өңдеу өнімдері	4 826 049	5 288 097
Қызметтің өзге де сатулары	7 990 106	10 651 261
	485 493 479	604 993 422

14. Операциялық шығыстар

	2009	2008
Ренталық салық	58 673 500	—
Пайдалы кен қазбаларын өндіруге салынатын салық	55 087 266	—
Көліктік шығыстар	53 793 843	53 135 541
Қызметкерлерге төленетін сыйлықтар	50 876 767	43 117 573
Ескіру, тозу және амортизация	31 155 360	34 368 825
Жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	21 568 989	24 653 917
Электр қуаты	10 429 959	9 291 579
Материалдар және қорлар	10 135 010	12 717 118
Басқарушылық гонорар және сатулар бойынша комиссиялар (17 ескерту)	7 648 453	8 439 633
Айыппұл және өтемақы	8 132 702	1 808 845
Басқа салықтар	5 031 000	5 690 873
Бірлескен кәсіпорындағы инвестицияның құнсыздануы	3 043 907	2 396 198
Негізгі құралдардың шығуынан тиетін шығыстар	2 547 437	852 909
Әлеуметтік жобалар	2 239 845	1 649 078
Экспорттық көдендік баж салығы	—	68 796 006
Роялти	—	25 312 574
Мұнай балансындағы өзгеріс	213 835	(4 656 735)
Басқа	10 027 756	9 593 539
	330 605 629	297 167 473

15. Қаржылық табыстар / шығыстар**15.1 Қаржылық табыстар**

	2009	2008
Банктердегі шұғыл салымдар жөніндегі пайыздық табыс	42 880 748	39 451 659
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың дебиторлық берешегі жөніндегі пайыздық табыстар	3 216 660	2 851 148
Өтелгенге дейін ұсталынатын қаржылық активтер жөніндегі пайыздық табыс	404 288	508 358
Займдарды қайта құрылымдандырудан тиетін табыс	—	2 467 162
Басқа	257 209	96 251
	46 758 905	45 374 578

15.2 Қаржыландыруға қатысты шығыстар

	2009	2008
Активтерді шығару жөніндегі міндеттемелерге дисконтты амортизациялау	1 204 068	1 647 715
Пайыздық шығыстар	958 917	1 152 326
Өтелгенге дейін ұсталынатын қаржылық активтерді құнсыздандыру	570 928	—
Шикі мұнай жөніндегі туынды құралдар бойынша жүзеге асырылған шығыс	246 132	—
Басқа	261 244	346 590
	3 241 289	3 146 631

16. Табыс салығы

31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы табыс салығы жөніндегі шығыстар келесі кестеде берілген:

	2009	2008
Корпоративтік табыс салығы	63 934 177	116 119 081
Үстеме табысқа тиетін салық	20 648 241	60 186 172
Ағымдағы табыс салығы	84 582 418	176 305 253
Корпоративтік табыс салығы	(7 015 624)	(5 997 466)
Үстеме табысқа тиетін салық	(1 820 965)	(3 215 921)
Кейінге шегерілген табыс салығы	(8 836 589)	(9 213 387)
Табыс салығы жөніндегі шығыстар	75 745 829	167 091 866

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

Келесі кестеде Компанияның салық салғанға дейінгі пайдаға салынатын салықтың тиімді ставкасымен Қазақстандағы табыс салығының (2009 жылы 20% және 2008 жылы 30%) ставкасының тексерілуі келтірілген. Салық ставкалары мен ҰТС есептеу механизмдеріне жасалынған түзетулер 3 ескертуде берілген.

	2009	2008
Салық салынғанға дейінгі пайда	285 472 729	408 374 235
Табыс салығы	75 745 829	167 091 866
Салықтың тиімді ставкасы	27%	41%

	салық салынғанға дейінгі пайданың %	
Заңнама бойынша белгіленген табыс салығының ставкасы	20	30
Төмендегі жағдайлар нәтижесінде арту (көму):		
Үстеме табысқа салынатын салық	8	14
Алдыңғы жылдардағы үстеме табысқа салынатын салық	(1)	–
Салық салынбайтын кірістер	–	(4)
КТС бойынша резервтегі өзгерістер	(1)	–
Шегеруге жатпайтын шығыстар	1	1
Салықтың тиімді ставкасы	27	41

КТС және ҰТС кейінге қалдырылған салық жөніндегі міндеттемелердегі (активтегі) өзгерістер төмендегідей:

	Негізгі құралдар	Резервтер	Салықтар	Басқа	Барлығы
2008 жылдың 1 қаңтарында	16 283 743	(2 363 927)	(923 101)	(5 212 276)	7 784 439
Жиынтық табыс жөніндегі					
топтастырылған есепке әсері	(13 428 407)	1 079 503	643 336	2 492 181	(9 213 387)
2008 жылдың 31 желтоқсанында	2 855 336	(1 284 424)	(279 765)	(2 720 095)	(1 428 948)
Жиынтық табыс жөніндегі					
топтастырылған есепке әсері	1 273 534	162 153	(8 551 971)	(1 720 305)	(8 836 589)
2009 жылдың 31 желтоқсанында	4 128 870	(1 122 271)	(8 831 736)	(4 440 400)	(10 265 537)

17. Байланысты тараптармен жасалынған мәмілелер

“Жалпы бақылаудағы ұйымдар” санатына Бас компаниямен бақыланатын ұйымдар жатады. “Мемлекеттік бақылаудағы өзге де ұйымдар” категориясына “Самұрық-Қазына” ҰАҚ бақыланатын банктерді қоспағанда, “Самұрық-Қазына” ҰАҚ бақыланатын ұйымдар кіреді. “Қазақстанның Халық Банкі” байланысты тарап болып саналады, өйткені банк 2008 жылдың 3 қарашасында тағайындалған “Самұрық-Қазына” ҰАҚ Басқармасы мүшесімен бақыланады. “БТА Банк” байланысты тарап болып саналады, өйткені ол 2009 жылдың 2-ақпанында шығарылған акциялардың 75%-ын сатып алған “Самұрық-Қазына” ҰАҚ бақыланады. “Казкоммерцбанк” “Самұрық-Қазына” ҰАҚ банктің 21,2% қарапайым акцияларын сатып алуын аяқтағаннан кейін 2009 жылдың 15-мамырында байланысты тарапқа айналды.

2009 және 2008 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін байланысты тараптардың сату мен сатып алулар және байланысты тараптармен жасалынған мәмілелер бойынша сальдосы төмендегідей:

	2009	2008
Тауар және қызмет түрлерін сату (13 ескерту)		
Жалпы бақылаудағы мекемелер	398 493 065	467 588 108
Мемлекет қарамағындағы басқа да ұйымдар	1 106 860	827 958
Бірлескен кәсіпорындар	398 864	257 207
Қауымдасқан компаниялар	9 416	13 131
Қазақстанның Халық Банкі	778	–
Тауарлар мен қызмет түрелін сатып алу (14 ескерту)		
Жалпы бақылаудағы мекемелер	25 084 989	26 067 031
Бас компания	7 212 870	8 014 300
Мемлекет қарамағындағы басқа да ұйымдар	12 651 588	9 289 979
Қауымдасқан компаниялар	267 312	272 630
Қазақстанның Халық Банкі	1 278 380	148 427
Қаржылық активтер бойынша есептелген пайыздар		
Қазақстанның Халық Банкі	17 857 881	2 203 602
Депозиттер жөніндегі орташа пайыздық ставка	8,30%	8,88%
Казкоммерцбанк	10 621 306	n/a
Депозиттер жөніндегі орташа пайыздық ставка	8,34%	n/a
БТА Банк	2 347 620	n/a
Депозиттер жөніндегі орташа пайыздық ставка	11,48%	n/a
Өтегенге дейін ұсталынатын қаржылық активтер жөніндегі құнсызданудан тиетін шығыстар		
БТА Банк	570 928	n/a
Еңбек ақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер		
Директорлар Кеңесінің мүшелері	109 729	83 686
Басқарма мүшелері	196 930	143 631
Үлестік құралдар негізіне тиетін төлемдер		
Директорлар Кеңесінің мүшелері	5 698	–
Басқарма мүшелері	37 687	61 850
	2009 жылдың 31 желтоқсанында	2008 жылдың 31 желтоқсанында
Ақша қаражаттары және олардың баламалары (6 ескерту)		
Қазақстанның Халық Банкі	51 232 052	91 888 302
Казкоммерцбанк	14 572 711	n/a
БТА Банк	19 085 560	n/a
Қаржылық активтер (Примечание 6)		
Қазақстанның Халық Банкі	232 974 000	93 843 547
Казкоммерцбанк	182 825 420	n/a
БТА Банк (құнсыздануды шегергенде)	5 222 040	n/a
Сауда және басқа дебиторлық берешек (6 ескерту)		
Жалпы басқаруды ұйымдастыру	51 319 746	36 569 465
Мемлекеттің қарамағындағы басқа ұйымдар	785 946	798 591
Бірлескен кәсіпорындар	21 399 372	19 214 446
Қауымдасқан компаниялар	–	4 567
Қазақстанның Халық банкі	–	189 910
Сауда кредиторлық қарыз		
Жалпы басқаруды ұйымдастыру	523 423	444 739
Бас компания	1 009 802	1 132 020
Мемлекеттің қарамағындағы басқа ұйымдар	389 600	251 657
Бірлескен кәсіпорындар	–	48 600
Қауымдасқан компаниялар	180 151	120 785
Қазақстанның Халық банкі	82 162	–

Сату және дебиторлық берешек

Байланысты тараптарға сату негізінен шикі мұнай мен мұнай өнімдерін ҚМГ тобының кәсіпорындарына экспорттық және ішкі сатылуын білдіреді. Байланысты тараптарға экспорттық сату 2009 жылы шикі мұнайдың 5 320 931 тоннасын құрады (2008 жылы: 5 212 638 тонна). Шикі мұнайды сату бағасы фрахт құны, сақтандыру және сападағы айырмашылығына қатысты айырмашылықтарына қарай түзетілген Platt's баға кесімі нұсқауына сәйкес анықталады. Бір тоннаның орташа бағасы экспортқа

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

осындай сатулар бойынша 2009 жылы шамамен 66 462 теңгені (2008 жылы: 83 797 теңге) құрады. Бұған қоса, Компания ішкі рынокқа мұнай және мұнай өнімдерін Бас компанияда бақылаушылық қатысу үлесі бар Қазақстан Үкіметінің қаулысына сәйкес тасымалдайды. Ішкі рынокқа мұндай тасымалдаулар 2009 жылы өндірілген 2 017 488 тонна шикі мұнайды (в 2008 году: 2 071 729 тонна) құрады. Ішкі рынокта сату бағасы ҚМГ ҰК келісімен анықталады. 2009 жылы ішкі рынокқа қойылған мұнайы үшін Компания орта есеппен 18 579 теңге алды (2008 жылы: 17 812 теңге). Байланысты тараптардың сауда және басқа дебиторлық берешектері, негізінен, экспорттық сату жөніндегі операцияларға тиесілі сомаларды білдіреді.

2009 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның, Үкіметтің қаулысына сәйкес, 2009 жылы (2008 жылы: 2,2 миллион тонна) ішкі рынокқа 2,2 миллион шикі мұнай тасымалдауға міндеттемесі бар.

Сатып алу және кредиторлық берешек

Бас компанияның басқарушылық қызметінің комиссиялары 2009 жылы 7 212 870 мың теңгені құрады (2008 жылы: 8 014 300 мың теңге). Шикі мұнайды сатуға қатысты агенттік сыйақы 2009 жылы 435 583 мың теңгені құрады (2008 жылы: 425 333 мың теңге). 6 967 200 тонна шикі мұнайды тасымалдау жөніндегі қызметтер 2009 жылы (2008 жылы: 6 972 820 тонна) ҚМГ тобы компаниясынан 2009 жылы (2008 жылы: 20 845 471 мың теңге) 21 064 331 мың теңгеге сатып алынды. ҚМГ тобы компаниясынан сатып алынған дарға, негізінен, демерредж төлемдері, электр қуатын іске асыру және төлеу жөніндегі комиссиялық сыйақылар жатады.

Басқарма мүшелеріне үлестік құралдар негізінде төлемдер

Үлестік құралдардың негізінде тірек басқарушы қызметкерлер құрамына төлемдер құқық бөлу мерзімі ішіндегі үлестік құралдардың негізіндегі төлемдерді амортизациялаудан тұрады.

18. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты

Компанияның негізгі қаржылық құралдарына банктік займдар, Үкімет алдында геологиялық ақпараттарға қатысты қарыздар, сауда және өзге кредиторлық қарыздар жатады. Осы қаржылық құралдардың негізгі мақсаты – Компанияның бірігу немесе сатып алу жөніндегі операцияларын қаржыландыру үшін құралдар тарту. Компанияның сауда дебиторлық берешек, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдар, және де ақша қаражаты және олардың баламалары сияқты түрлі қаржылық активтері бар.

Пайыздық ставканың өзгеруі, валюталық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Компанияның қаржылық құралдары бойынша туындайтын негізгі тәуекелдері болып саналады. Компания басшылығы осы аталған тәуекелдердің әрбірін қарастырады және бекітеді; бұл ұстанымдар төменде берілген.

Пайыздық ставканың өзгеру тәуекелі

Пайыздық ставканың өзгеру тәуекелі, ең алдымен, Компанияның құбылмалы пайыздық ставкадағы ұзақ мерзімді займдарына жатады.

Компанияның саясаты – қарыздың белгіленген белгіленген және құбылмалы пайыздық ставкаларының комбинацияларын пайдалана отырып, пайыздық шығыстарды реттеу. Бұл үшін Компания белгіленген белгіленген ставкадағы пайыздық своптар орнатады, Компания олар арқылы белгілі бір уақыт аралығында қарыздың келісілген шартты негізгі сомасының негізінде есептелген белгіленген және құбылмалы пайыздық төлемдер арасындағы айырмашылықты аударуға немесе алуға келіседі.

2009 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның құбылмалы пайыздық ставкалы 128 982 970 мың теңге (2008 жылы: нөл) қарыздық міндеттемелері болды. Қазіргі уақытта басшылық пайыздық своптар орнату арқылы құбылмалы пайыздық ставкалы қарыз жөніндегі ставка белгілеу мүмкіндігін қарастырып отыр.

Валюталық тәуекел

АҚШ доллары айырбас бағамындағы өзгерістер Компанияның инвестициялары мен займдары АҚШ долларымен берілу салдарынан Компанияның қаржылық жағдай жөніндегі топтастырылған есебіне ықпал етуі мүмкін. Компания басшылықтың қысқа мерзімді және орташа мерзімді келешектегі АҚШ доллары бағамындағы өзгерістерге қатысты күтулерінің негізінде өзінің құнды қағаздар портфеліндегі АҚШ долларымен белгіленген берешектерінің сомасын төмендету немесе арттыру жолы арқылы валюталық тәуекелінің тиімділігін төмендетуге ұмтылыс жасайды.

Компанияның сондай-ақ операциялық валюталық тәуекелдері де бар. Мұндай тәуекелдер шикі мұнайды Компанияның функционалдық валютасынан айрықша валютамен сату жұмыстарымен байланысты. Компанияның сатуларының шамамен 90%-ы АҚШ долларымен белгіленген, ал барлық шығыстары дерлік теңгемен белгіленген. Сатудан түскен түсімнің басым бөлігі сатқан уақыттан бастап отыз күн ішінде түседі. Осылайша, айырбас бағамындағы өзгеріс тәуекеліне кез келген уақытта ұшырау сатқан күннен бастап бір айға шектелген, және басшылық осы тәуекелді жіті бақылап отырады, бірақ тарихи тұрғыда оны төмендету үшін ешқандай әрекет қабылдаған жоқ.

Есептесу валюталарына қатысты құнды қағаздар портфелінің құрылымын анықтау барысында, басшылық көлесі үш-алты айдың ішінде бюджеттегі қарастырылған теңгемен берілген ақша қаражаттарының ағымын басты назға алады және осы сомаларды олардың пайда болуына қарай немесе төлем мерзімінің келуіне орай өтеу үшін теңгемен берілген активтердің болуын қамтамасыз етеді.

Келесі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі (ақшалай активтер мен міндеттемелердің әділетті құнындағы өзгерістер), барлық басқа параметрлерінің өзгермеуі жағдайында, АҚШ долларының айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістеріне сезімталдығының талдауы берілген.

	Теңгенің айырбас бағамында АҚШ долларына қатысты артуы/кемуі	Салық салынғанға дейінгі табысқа әсері
2009		
АҚШ доллары	+ 10%	49 142 464
АҚШ доллары	- 15%	(73 713 695)
2008		
АҚШ доллары	+ 25%	101 465 921
АҚШ доллары	+ 40%	162 345 473

Несиелік тәуекел

Компания мәмілелерді тек танымал және кредит төлеуге қабілетті тараптармен ғана орнатады. Компанияның саясатына сәйкес, коммерциялық кредит жағдайларында сауда операцияларын жасауға ниетті барлық клиенттер кредиттік тексеру процедурасынан өтеді. Бұған қоса, мұндай тұтынушының дебиторлық берешегі Компания үшін берешекті қайтару тәуекелі төмен екендігіне сенімділікті қамтамасыз ету үшін тұрақты мониторинг жасауға тиесілі. Бұған қарамастан, Компанияның кредиттік тәуекелінің шоғырлануы елеулі болып саналады, себебі дебиторлық берешектің басым көпшілігі Бас компанияның аффилирленген кәсіпорнының берешегін құрайды (6 ескерту).

Компанияның сатуға арналған қолда бар ақша қаражаттары мен олардың баламалары, қаржылық инвестициялары кіретін өзге де қаржылық активтерімен байланысты кредиттік тәуекелге орай, Компанияның тәуекелі контрагенттің дефолта мүмкіндігімен байланысты болады, мұның барысында ең жоғарғы тәуекел осы құралдардың баланстық құнына тең.

Компания өзінің операциялық қызметі мен белгілі бір инвестициялық қызметін жүзеге асыру нәтижесінде кредиттік тәуекелге ұшыраған. Инвестициялық қызметін жүзеге асыру барысында Компания, негізінен алғанда, салымдарын қазақстандық банктерге орналастырады.

Компанияның ақшалай қаражаттарын басқару саясаты қандай да бір банктерде ұстауға болатын, мұндай банктің 1 деңгейлі капиталының көлеміне және оның Standard & Poors агенттігі меңгерген ұзақ мерзімді кредиттік рейтингіне байланысты қаржы активтерінің сомасын шектейді, (мысалы, 2009 жылдың 31 желтоқсанда “BB” рейтингілі банк үшін 40%-дан асырмау). Саясат сондай-ақ Компания өз қаржылық активтерін рейтингі Қазақстанның егемен кредиттік рейтингінен кем дегенде екі деңгей төмен банктерге орналастырмауын талап етеді. Дегенмен Компанияның мұнайгаз өндіру және Қазақстан Республикасы Үкіметінің Компанияның қаржылық активтерінің басым бөлігін қазақстандық банктерде және кредиттік рейтинг талаптарына сәйкес саны шектеулі банктерде сақтау туралы талаптары жөніндегі (20 ескерту) бағдарламаларды орындаудағы іркілістер нәтижесінде, Компания, 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, ақша қаражаттарын басқару саясатының талаптарын бұзды. Казкоммерцбанк пен Халық банкінде орналастырылған қаржылық активтер соңғы жаряланған есепке сәйкес, 2009 жылғы 30 қыркүйеккегі жағдай бойынша 1 деңгейдегі капиталдан түсетін ең жоғарғы шегі мен ең жоғарғы пайыздан асып кетеді.

Жалғасып келе жатқан жаһандық қаржы дағдарысының салдарынан болған өтімділіктің ағымдағы тапшылығының нәтижесінде, Компания банктердің қызметіне күрделі іріткі сала отырып, елеулі сомадағы ақша қайтарып алуды көздемейді.

Келесі кестеде “Standard and Poor’s” кредиттік рейтингінің шартты белгілерін қолданған есептегі кезеңдегі банктердегі инвестициялар мен ақша қаражаттарының сальдосы көрсетілген.

Банктер	Мекен-жайы	Рейтингі ¹		2009	2008
		2009	2008		
Халық Банкі	Қазақстан	B+ (теріс)	BB+ (теріс)	284 204 891	184 726 459
Казкоммерцбанк	Қазақстан	B (теріс)	BB (теріс)	197 375 592	242 112 054
АТФ Банк ²	Қазақстан	Рейтинг қайтарылған	Рейтинг қайтарылған	43 506 484	42 667 028
RBS Қазақстан	Қазақстан	A	A+	38 916 400	8 702 495
HSBC	Қазақстан	AA (теріс)	AA-	25 679 952	21 617 317
БТА Банк	Қазақстан	D	BB (теріс)	24 307 599	39 155 075
Қазақстан Ситибанк	Қазақстан	A (тұрақты)	–	17 254 342	–
Дойче Банк	Германия	A+ (тұрақты)	–	4 626 872	–
Credit Suisse	Британиялық				
	Виргиндік аралдар	A+	A+	4 573 579	3 439 832
ING Bank	Нидерланды	A+	AA	1 997 796	341 780
Басқа	Қазақстан			107 189	765 142
				642 550 696	543 527 182

¹ Дереккөз: Интерфакс – Қазақстан, Factiva, банктердің тиісті жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ресми сайттары.

² АТФ Банк ЮниКредит Групп мүшесі болып есептеледі.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгемен, басқа көрсетілмеген жағдайда

Өтімділік тәуекелі

Компания ағымдағы өтімділік жоспарлау құралдарын пайдалана отырып, өтімділік тәуекелін бақылайды. Осы құралдың көмегімен қаржылық инвестициялар және қаржылық активтермен байланысты төлем мерзімдеріне (мысалы, дебиторлық берешек, өзге қаржылық активтер), сондай-ақ операциялық қызметтен түсетін қаржылық активтерге талдау жүргізіледі.

Компанияның мақсаты - жергілікті банктердегі қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарды пайдалану арқылы қаржыландырудың үздіксіздігі және икемділігі аралығындағы теңбе-теңдікті қолдау.

Келесі кестеде Компанияның 2009 жыл 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келісімшарттық дисконтталмаған төлемдердің негізінде қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімі жөніндегі мәлімет берілген:

2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін	Келісімшарт бойынша	3 айға дейін	3-12 ай	1 жыл - 5 жыл	5 жылдан аса	Барлығы
Займдар	–	254 991	45 920 835	92 751 802	4 454 030	143 381 658
Сауда және басқа кредиторлық берешек	34 402 259	–	–	–	–	34 402 259
	34 402 259	254 991	45 920 835	92 751 802	4 454 030	177 783 917

2008 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін	Келісімшарт бойынша	3 айға дейін	3-12 ай	1 жыл - 5 жыл	5 жылдан аса	Барлығы
Займдар	–	4 680 905	10 840 351	4 361 042	4 508 649	24 390 947
Сауда және басқа кредиторлық берешек	32 380 235	–	–	–	–	32 380 235
	32 380 235	4 680 905	10 840 351	4 361 042	4 508 649	56 771 182

Шикізат тауарлары бағасының өзгеру тәуекелі

Компания халықаралық рынокта АҚШ долларымен кесілетін шикі мұнай бағасының өзгеріс тәуекеліне ұшыраған. Компания келешектегі шикі мұнайдың түрлі деңгейдегі бағасына қатысты сезімталдықты талдауды қосқанда, жылдық бюджет және мерзімді болжамдарды әзірлейді.

2009 жылдың 1-мамырынан бастап Компания мұнайды экспорттау жөніндегі операцияларды хеджирлеу туралы мәмілеге кірді. Мәміленің мақсаты - мұнайдың бағасы белгіленген деңгейден төмендеген жағдайда, табыстардың тұрақтылығын қамтамасыз ету. Осы мақсатқа қол жеткізу үшін нөлдік құндағы “коллар” аса қолайлы құрал ретінде таңдап алынды. 2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін, Компания мұнайды хеджирлеу операциясына жұмсалған шығысты 246.132 мың теңге сомасында таныды. 2009 жылдың 31 желтоқсанында Компанияның мұнайды экспорттау жөніндегі хеджирлеу операциялары туралы ешқандай мәміле болған жоқ.

Таяу келешекте Компания шикі мұнай бағасының өзгеріс тәуекелін хеджирлеуді жоспарлаған жоқ.

Капиталды басқару

Капиталға Компанияның барлық акциялары жатады. Компанияның капиталды басқаруға қатысты негізгі мақсаты - тұрақты кредитке қабілеттілікті арттыру және Компанияның қызметін жүргізу үшін қалыпты жетістік деңгейі мен акционерлер табыстарын арттыруды қамтамасыз ету.

31 желтоқсан 2009 жылы Компанияның тұрақты қаржылық жағдайы және капитал құрылымы болды. Бұдан әрі, Компания капитал құрылымын салалық нормалар мен тәжірибеге сәйкес қолдауға ниеттеніп отыр, бұл инвестициялық және қол жетімді заёмдық қаржыландыру мүмкіндіктерін назарға ала отырып, біраз уақыт өткен соң жүзеге асырылады.

Компания капитал құрылымын басқарады және оны экономикалық жағдайлардағы өзгерістерге сәйкес өзгертеді. Капитал құрылымын сақтау және өзгерту мақсатында Компанияның дивидендтер төлемі көлемін реттеуге, акционерлерге капиталды қайтаруға және жаңа акциялар шығаруға мүмкіндігі бар. 2009 және 2008 жылдары 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін капиталдарды басқарудың мақсатына, саясатына және процедураларына өзгерістер енгізілмеді.

19. Қаржылық құралдар

Төменде Компанияның барлық қаржылық құралдарының баланстық және әділетті құнының салыстырылуы категориялар бойынша берілген:

	Баланстық құн		Әділетті құн	
	2009	2008	2009	2008
Ағымдағы қаржылық активтер				
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	107 626 368	285 131 743	107 626 368	285 131 743
Қаржылық активтер, өтеуге дейін ұсталатын	–	10 758 938	–	10 710 003
Шұғыл салымдар, АҚШ долларымен	447 254 500	124 625 296	447 254 500	124 625 296
Шұғыл салымдар, теңгемен	87 033 308	129 292 592	87 033 308	129 292 592
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардағы дебиторлық берешек	1 082 100	–	1 082 100	–
Басқа қаржылық активтер	270	270	270	270
Ұзақ мерзімді қаржылық активтер				
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардағы дебиторлық берешек	20 268 928	18 862 017	20 268 928	18 862 017
Шұғыл салымдар, АҚШ долларымен	–	3 863 736	–	3 863 736
Шұғыл салымдар, теңгемен	636 520	613 815	636 520	613 815
Басқа қаржылық активтер	161 411	630 470	161 411	630 470
Қаржылық міндеттемелер				
Құбылмалы пайыздық ставкадағы займдар	128 982 970	–	128 982 970	–
Белгіленген пайыздық ставкадағы займдар	8 690 190	20 438 076	8 690 190	20 438 076

Заемдық құралдардың әділетті құны қолданыстағы пайыздық ставкалар бойынша келешек ақша ағымдарының дисконтталуы арқылы есептелген. Компанияның займдары осындай құралдарға тән сыйақының рыноктық ставкаларына негізделген, олар әділетті құн бойынша сипатталған. Өзге қаржылық активтердің әділетті құны рыноктық пайыздық ставка қолдану арқылы есептелген.

20. Шартты және келісімдік міндеттемелер**Саяси және экономикалық шарттар**

Қазақстан Республикасы экономикалық реформалар және өзінің құқықтық, салық және нормативтік базаларын нарықтық экономиканың талаптарына сәйкес жүзеге асыруды жалғастырады. Қазақстандық экономиканың келешек тұрақтылығы елеулі деңгейде осы реформалар мен өзгерістерге, сондай-ақ мемлекетпен қабылданатын экономикалық, қаржылық және ақшалай-кредиттік тиімділікке байланысты болады.

Қазақстанның экономикасына, бүкіл әлемдегі сияқты, нарықтық дағдарыс пен экономикалық құлдырау әсер етті. Жалғасын тауып жатқан жаһандық қаржылық дағдарыс капитал рыногының және мұнай бағасының тұрақсыздануына, банктік сектор өтімділігінің елеулі нашарлауына және де Қазақстандағы кредиттеу талаптарының аса қатаң қойылуына әкеліп соқты. Осының салдарынан Қазақстан Үкіметі өтімділікті қолдауға және қазақстандық банктер мен компанияларға қаржыландыру беруге бағытталған бірқатар тұрақтандыру шараларын жүргізді. Осы шаралардың шеңберінде Компанияның негізгі акционері болып саналатын Қазақстан Үкіметі Компанияның алдына ақшалай қаражаттар мен қысқа мерзімді инвестицияларды Қазақстан банктеріне орналастыруды жалғастыру міндетін қойды (18 ескерту). Осы шаралар Компанияның Қазақстаннан тыс жерлердегі өзінің кредиттік тәуекелдерінің басым көпшілігін диверсификациялау мүмкіндігін шектейді.

Қазіргі уақытта Компания басшылығы Компанияның ағымдағы жағдайлардағы тұрақты қызметін қолдау үшін тиісті шаралар қабылдау үстінде. Компанияның нәтижелері мен қаржылық жағдайына жағымсыз әсер етуі мүмкін жоғарыда аталған жағдайдың бұдан әрі де нашарлау ықтималдығын қазіргі сәтте анықтау мүмкін емес.

Ішкі рынокқа тасымалдау жөніндегі міндеттемелер

Қазақстандық үкімет мұнай өндіруші компанияларға өндірілген шикі мұнайдың бөлігін ішкі рынокқа тасымалдауды міндеттейді.

Сөбебі шикі мұнайды осылай қосымша тасымалдаулар жөніндегі баға Бас компаниямен келісіледі, ол әлемдік бағадан елеулі деңгейде төмен болуы мүмкін және өнімнің өзіндік құны деңгейінде де белгіленуі ықтимал. Егер Үкімет қазіргі уақытта Компаниямен жеткізілетін шикі мұнайдың көлемінен асып түсетін шикі мұнайдың қосымша көлемін тасымалдауға міндеттейтін жағдай болса, мұндай тасымалдаулар рыноктық баға бойынша тасымалдаулар алдында әлеуетке ие болады, сондай-ақ шикі мұнайды экспортқа сатудан гөрі мүлдем аз табыс әкелетін болады, бұл өз кезегінде, Компанияның қызметіне, келешегіне, қаржылық жағдайына және қызметінің нәтижелеріне елеулі әрі кері әсерін тигізуі мүмкін. Өткен жыл ағымында, өзінің міндеттемелеріне сәйкес, Компания ішкі рынокқа 2 017 488 тонна мұнай (2008 жылы: 2 071 729 тонна) тасымалдаса, “Қазгермұнай” бірлескен кәсіпорны ішкі рынокқа поставило 615 000 тонна шикі мұнай (2008 жылы: 380 000 тонна) тасымалдады.

Топтастырылған қаржылық есептің ескертулері жалғасы

Мың теңгем, басқа көрсетілмеген жағдайда

Салық салу

Қазақстандық салық заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілері үздіксіз өзгерістер мен түрлі талқылаулардың нысанына айналады. Жергілікті, аймақтық және республикалық салық органдары аралығындағы пікірлерде қайшылықтар кездесетін жағдайлар да аз болмайды. Қазіргі уақытта қолданыста жүрген айқындалған заң бұзушылыққа қатысты Қазақстан заңының негізінде әрекет ететін айыппұл мен өсімақы жүйесі аса қатаң. Айыппұлдық санкциялар, талапқа сәйкес, қосымша есептелген салықтың 50%-ы көлемінде айыппұлдар, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен белгіленген, 2,5 көбейтілген, қайта қаржыландыру ставка бойынша есептелген өсімақы жатады. Осының нәтижесінде, айыппұлдық және өсімақылық санкциялардың сомасы есептелгенге дейінгі салыққа тиесілі сомадан бірнеше есе артып көтуі мүмкін. Қаржы кезеңдері салық органдарының тексеруі үшін тексеріс жүргізіліп отырған жылға тиесілі бес күнтізбелік күн ішінде ашық болып қалады. Белгілі бір жағдайларда салық тексерістері аса ұзақ кезеңді қамтуы мүмкін. Салық салудың қазақстандық жүйесіне тән белгісіздік ретінде салықтардың айыппұлдық санкциясы және өсімақының әлеуетті сомасы, егер осындай болса, осы уақытқа дейінгі және 2009 жылдың 31 желтоқсанында есептелген шығыстарға жатқызылған сомадан асып көтуі мүмкін.

Қазақстан Республикасы қаржы Министрлігінің Салық комитеті 2004-2005 жылдары салық тексерісін өткізді. 2007 жылы басталған және 2009 жылдың тамыз айында аяқталған тексеру қорытындысы бойынша, салық органы 32 005 320 мың теңге есептеді, оның 16 170 934 мың теңгесі – салықтар сомасы, 8 034 790 мың теңгесі – салық құқығын бұзуға қатысты салынған өкімшілік айыппұл және 7 799 596 мың теңге – уақтылы төлемеуге салынған өсімақы. Есептеудің негізгі себептері төмендегідей:

- i. Гидрожарылыс және қабаттың мұнай беруін арттыру жөніндегі өзге жұмыстар, көліктік қызметтерді, геологиялық және геофизикалық шығыстарды капиталдандыру емес, есептен шығаруға жатқызу.
- ii. 1997 жылы жүргізілген, ҰТС есептеу барысындағы салық базасынан негізгі құралдардың қайта бағалануын шығару.
- iii. Қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес КТС есептеу мақсатында, негізгі құралдарды қайта бағалаудан түсетін табыстың мойындалмауы.

Компания басшылығы өзінің салық заңнамасымен интерпретациялануы әділетті деп тұжырымдайды және Компанияның Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес өз ұстанымын толық көлемде таластыру үшін деректері бар. 15 қыркүйек 2009 жылы Компания Қаржы Министрлігіне осы кешенді тексерудің қорытындысына қарай апелляция берді. Осының нәтижесінде, 9 ақпан 2010 жылы Қаржы Министрлігі анықтама шығарды, оған сәйкес есептелген салықтың негізгі сомасы 3 846 878 мың теңгеге дейін кеміді, ал уақтылы төлемеуге тиісті пайыздар 3 936 615 мың теңгеге дейін төмендетілді (өкімшілік айыппұлға қатысты да шешім шығарылуы ықтимал). Осынау жағымды жағдайлар туындаған сәтте, басшылық, қазіргі уақытта, келесі апелляция беруге қатысты нұсқаларды бағалауда.

Бұған қарамастан, Компания басшылығы екіжақтылыққа сәйкес барлық сот талқылауларының жағымды аяқталуы ықтималдығының аздығы және белгісіздігі, салық заңнамасының түрлі интерпретациялары мен салық органдарының ұстанымдарының бірізді емес екендігін мойындайды. Осыған байланысты Компанияның басшылығы салық органымен жасалынған есептеуге қатысты белгілі сомаларды есептеді. 2009 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 2004 және 2005 жылдары төлемдерге тиесілі 7 285 707 мың теңге және оған қосымша, уақтылы төлемегені үшін пайыздарын қосқанда (12 ескерту), осы сұрақтар бойынша 2006 жыл үшін 4 135 935 мың теңге есептеп шығарды.

Кедендік баж салығы жөніндегі хабарлама

18 тамыз 2009 жылы Қазақстан Республикасының кедендік комитеті Компанияға төленбей қалған экспорттық кедендік бас салығына 17 574 728 мың теңге сомасында хабарлама берді (15 260 014 мың теңге негізгі қарыз және уақтылы төлемегені үшін 2 314 714 мың теңге пайыз). Бұл хабарлама 2009 жылғы қаңтардағы мұнайды экспортқа жүктеуге жатады, бұл бойынша ренталық салық Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес толық төленген, көлемі бойынша 2008 жылдың желтоқсанында кедендік тазалаудан өткен.

23 қыркүйек 2009 жылы Компания бірінші инстанциядағы сотқа өз апелляциясын берді. 1 желтоқсан 2009 жылы бірінші инстанциядағы сот өз шешімін Компанияның пайдасына шығарды. Бұған қарамастан, 20 қаңтар 2010 жылы бірінші инстанциядағы сот кедендік комитеттің апелляциясын қанағаттандырды. 8 ақпан 2010 жылы Компания үшінші инстанциядағы сотқа апелляция берді.

Компания басшылығы Қазақстан Республикасының заңнамасы екі рет салық салуға жол бәрмейді және осыған орай экспорттық кедендік баж салығы, ақыр соңында, 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап экспортталған (жаңа салықтық кодекстің күшіне өнген датасы), ренталық салығы есептелініп, төленген мұнай көлеміне есептелмеуі мүмкін деп тұспалдайды. Басшылық сондай-ақ соңында осы сұраққа орай оң болып шығады деп санайды және осыған байланысты сомалар 2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін топтастырылған қаржылық есепте есептелінген жоқ.

Экологиялық міндеттемелер

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама Қазақстанда даму процесі үстінде және осыған байланысты үнемі өзгерістерге ұшырап отырады. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасын бұзуға салынатын айыппұлдар аса қатаң болуы мүмкін. Қолданыстағы ережелер, азаматтық заң немесе заңнамадағы өзгерістерді аса қатаң талқылау негізінде туындауы ықтимал әлеуетті міндеттемелер сенімді түрде бағалануы мүмкін емес. Басшылық, 12 ескертуде ашылған сомалардан басқа, Компанияның қаржылық жағдайына, жиынтық табыс жөніндегі топтастырылған есебі немесе ақша қаражаттары қозғалысы жөніндегі топтастырылған есебіне елеулі және жағымсыз әсер етуі ықтимал немесе мүмкін экологиялық міндеттемелер жоқ деп санайды.

Мұнайлы кен орындарына берілетін лицензиялар

Компания лицензиялар мен кен орнын пайдаланудың тиісті келісімшарттарының орындалуына орай мемлекеттік органдар тарапынан мерзімді тексеріліп отыратын нысан болып саналады. Басшылық мемлекеттік органдармен осындай тексерулер барысында айқындалған сұрақтарды шешуге қажетті түзету шараларын келісу жөнінде қызмет атқарысады. Лицензияның құрамында берілген ережелерді орындамау салдарынан айыппұл, өсімақы төлеу, лицензияны шектеу, тоқтата тұру немесе қайтарып алуға әкеліп соғуы мүмкін. Компания басшылығы келісімшарттар немесе лицензиялардың талаптарын сақтамауға қатысты кез келген сауалдар келіссөздер немесе түзеуші шаралар жүргізу арқылы шешіледі және олар Компанияның қаржылық жағдайына, жиынтық табыс жөніндегі топтастырылған есебі немесе ақша қаражаттарының қозғалысы жөніндегі топтастырылған есебіне елеулі әсер етпейді деп есептейді.

Компанияның мұнай және газ кен орындары Маңғыстау және Атырау облыстық әкімшілігіне тиесілі жерде орналасқан. Лицензиялары Қазақстан Республикасының Энергетика және минералды ресурстар Министрлігімен берілген, және де Компания осы кен орындарында мұнайды барлау және өндіру жұмыстарын жүзеге асыру үшін үстеме табысқа роялти және салық төлейді.

Компанияның негізгі лицензиялары мен олардың қызмет ету мерзімінің күшін жою күні келесі кестеде берілген:

Кен орны	Келісімшарт	Қызмет ету мерзімінің күшін жою күні
Өзен (8 кен орны)	No. 40	2021
Ембі (1 кен орны)	No. 37	2021
Ембі (1 кен орны)	No. 61	2016
Ембі (23 кен орны)	No. 211	2018
Ембі (15 кен орны)	No. 413	2020

Мұнай кен орындарына берілетін лицензия және келісімшарттар жөніндегі келісімшарттық міндеттемелер

Жыл	Күрделі шығыстар	Күрделі шығыстар
2010	75 723 502	4 013 192
2011	841 000	4 013 192
2012	—	4 013 192
2013	—	4 013 192
2013-2021	—	22 840 168
Барлығы	76 564 502	38 892 936

Шикі мұнай жеткізу жөніндегі міндеттемелер

Компанияның мұнай мен мұнай өнімдерін ішкі рынокқа Үкіметтің директиваларына сәйкес жеткізу жөніндегі міндеттемесі бар (17 ескерту).

Қазгермұнай келісімшарттық міндеттемелері

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның “Қазгермұнай” келісімшарттық міндеттемелеріндегі үлесі келесі кестеде көрсетілген:

Жыл	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
2010	3 436 917	1 720 192

Қазгермұнайдың шартты міндеттемелері

2008 жылы салық органдары “Қазгермұнайға” рұқсат етілген лимиттен асып кететін көлемде газ жаққаны үшін салынатын айыппұлдарды есептеу барысында қолданылатын ставкалармен байланысты міндеттемелерге қатысты талап-арыз берді. Салық органдары “Қазгермұнай” 1 қаңтар 2007 жылдан астап 30 маусым 2008 жылға дейінгі кезең аралығында газды үстеме нормативік жағуға қатысты өз міндеттемелерін төмендетіп жіберді деп тұжырымдайды. Қазгермұнай Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сотына шағым беру процесін қолға алды. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша “Қазгермұнай” жоғарыда аталған лимиттен асып кететін көлемде газ жағуға қатысты 111,9 миллион АҚШ доллары немесе 17 089 219 мың теңге көлеміндегі сомада айыппұлдар мен өсімақылар есептеді.

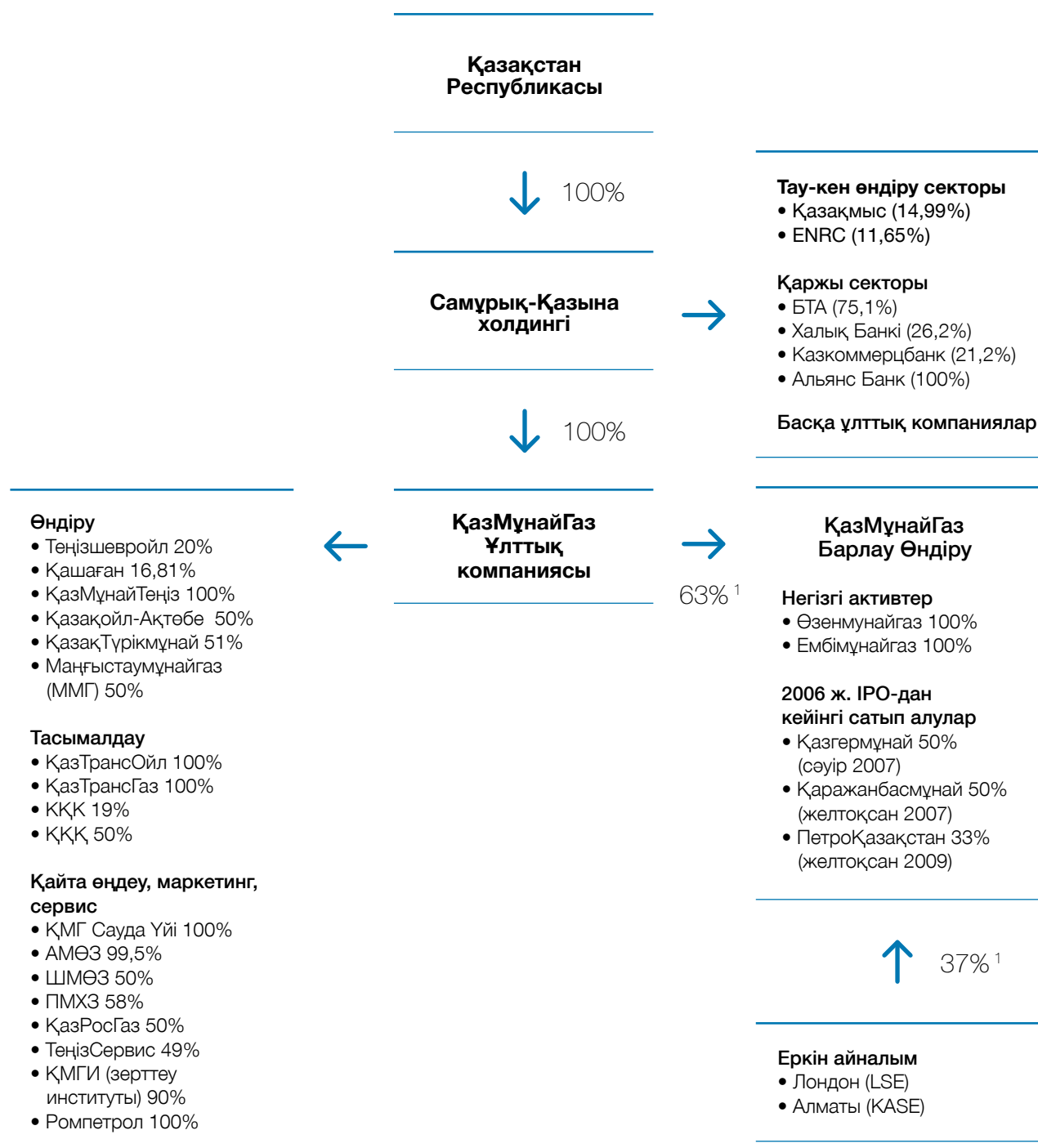
Қарау күні 2009 жылдың 18-ақпанына белгілендігіне қарамастан, 2009 жыл бойы Қазгермұнай мәжбүрлеп айыппұл төлеудің алдын алу үшін талап етілген соманың тек 94 миллион АҚШ доллары немесе 13 601 860 мың теңге сомасын ғана төледі. Қазгермұнай басшылығы осы істің ақырғы шешіміне үнемі бағалау жүргізіп отыр және де салық органдарының талабы бұрын осы міндеттеме бойынша ешқандай сома танылмаған болғандықтан, 2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы барлық соманы көрсеткен жағдайда қанағаттандырылуы ықтимал деп есептейді.

Осы топтастырылған қаржылық есепке Компания атынан 2010 жылғы 17 ақпандағы жағдай бойынша көрсетілген қызметтерден тұратын келесі тұлғалары қол қойды:

Ибрашев К. Н.
Бас директор

Дрэйдер Ш., СА
Экономика және қаржы жөніндегі бас директордың орынбасарының міндетін атқарушы

Меншік құрылымы

¹ Жай акциялар, сатып алынған акцияларды қоспағанда.

Акциянерлерге арналған ақпарат

Акциянерлердің жылдық жалпы жиналысы

Акциянерлердің жылдық жалпы жиналысы 2010 жылы 25 мамырда сағат 10:00-де Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қорғалжың шоссесі, 2А “Думан” қонақ үй кешені мекен-жайы бойынша өтеді.

Веб-сайт

Қызметінің сипаттамасын, баспасөз мәлімдемелерін, жылдық және аралық есептерді қоса алғанда Компания туралы ақпаратты www.kmgp.kz адресі бойынша корпоративтік веб-сайттан алуға болады.

Акциянерлердің сұрау салулары

Компанияның акционерлері сырттай дауыс беру, дивидендтер, жеке деректердегі өзгерістер туралы құлақтандыру бойынша және өзге де осындай мәселелермен тіркеушіге/компанияның депозитарийіне сұрау сала алады:

- Қарапайым және басымдықты акцияларды ұстаушылар:
“Қор Орталығы” АҚ, Желтоқсан көшесі, 79 “А”, Алматы, Қазақстан Республикасы.
Тел.: +7 727 250 89 61, 250 89 60, Факс: +7 727 250 16 96.
- Ауқымды Депозитарлық Қолхаттарды (ЖДҚ) ұстаушылар:
The Bank of New York Mellon, Shareholder Services, PO Box 358516, Pittsburgh PA 15252-8516, United States of America.
Тел.: +1 888 269 23 77 (toll free within the USA), +1 201 680 68 25 (outside USA), E-mail: shrrelations@bnymellon.com

Шығарылған акциялардың саны

	Қарапайым акциялар	Басымдықты акциялар	Барлығы жарғылық капитал ²
Шығарылған акциялардың саны ¹	70 220 935	4 136 107	74 357 042

- 1 Компанияның опциондық бағдарламасын іске асыру үшін сатып алынған, сенімді басқаруда сақталатын ЖДҚ (31.12.2009 ж. - 1 419 656 дана ЖДҚ), сондай-ақ өз акцияларын сатып алу бағдарламасына сәйкес сатып алынған акциялар мен ЖДҚ (31.12.2009 ж. – 8 699 697 дана ЖДҚ және 110 632 акция) кіреді.
- 2 Компанияның акциялары - Қазақстан Қор биржасының, ал жаһандық депозитарлық қолхаттары – Лондон Қор биржасының айналымында жүр. Бір ЖДҚ 1/6 қарапайым акцияға сәйкес келеді.

Хабарласу деректері

Компанияның тіркелген офисі

“ҚазМұнайГаз” Барлау Өндіру” АҚ
Қабанбай Батыр к., 17,
Астана қ., 010000, Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 7172 97 74 27
Факс: +7 7172 97 74 26

Жұртшылықпен байланыс

Тел.: +7 7172 97 79 08
Факс: +7 7172 97 79 24
E-mail: pr@kmgp.kz

Корпоративтік хатшы

(акционерлердің сұрау салулары)
Тел.: +7 7172 97 54 13
Факс: +7 7172 97 76 33
E-mail: info@kmgp.kz

Инвесторлармен байланыс жөніндегі Қызмет

(институционалды инвесторлардың сауалдары)
Тел.: +7 7172 97 54 33
Факс: +7 7172 97 54 45
E-mail: ir@kmgp.kz

Мәскеулік өкілдік

Крымский Вал, 3 үй, стр.2, 205 офис
Мәскеу қ., 119049, Ресей
Тел.: +7 495 627 73 18
Факс: +7 495 627 73 19
E-mail: admin@kmgp.ru

Корпоративтік кеңесшілер

Аудиторлар

“Эрнст энд Янг Казахстан” ЖШС
Фурманов к., 240/G,
Алматы қ., 050059, Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61

Регистратор

“Қор орталығы” АҚ
Желтоқсан к., 79 “А”,
Алматы қ., 050091, Қазақстан Республикасы,
Тел.: +7 727 250 89 61, 250 89 60
Факс: +7 727 250 16 96

Банк – депозитарий

(ЖДҚ ұстанушылар үшін)
The Bank of New York Mellon
Shareholder Services, PO Box 358516
Pittsburgh PA 15252-8516
United States of America
Тел.: +1 888 269 23 77
Тел.: +1 201 680 68 25 (outside USA)
E-mail: shrrelations@bnymellon.com
www.adrbnymellon.com

Анықтамалық ақпарат

CCEL

CCEL (CITIC Canada Energy Limited, 100% CCPL иесі, бұрын Nations Energy Company Ltd, Қаражанбас кен орнын игереді).

Gaffney, Cline & Associates

Көмірсутегі қорларын бағалауға маманданған тәуелсіз халықаралық консалтингтік компания.

KASE

Қазақстан қор биржасы.

LSE

Лондон қор биржасы.

Қазгермұнай (КГМ)

2009 жылдың қорытындысы бойынша өндіріс көлемі бойынша алтыншы орында тұрған Қазақстандық мұнай компаниясы. Алдын ала мәліметтер бойынша, 2Р санаттағы (дәлелденген және болжамды) қорлары 2009 жылдың соңындағы жағдай бойынша шамамен 30 млн. тоннаны (232 млн. баррель) құрайды. 2009 жылдағы өндіріс көлемі 3,2 млн. тоннаны (тәулігіне 68 мың баррель) құрайды. ҚГМ-дың екінші қатысушысы PetroKazakhstan Kumkol Resources компаниясы болып табылады.

Қаражанбасмұнай (ҚБМ)

“Қаражанбасмұнай” АҚ Қазақстанның батыс бөлігіндегі Қаражанбас мұнайгаз кенішін 2020 жылға дейін игеру құқығын 100% иеленеді. Компанияның қорлары 2Р санаты бойынша (дәлелденген және ықтимал қорлар) 2009 жылдың аяғындағы жағдай бойынша 73 млн. тоннаны құрайды.

Каспий Құбыржол Консорциумы (КҚК)

Қазақстандағы Теңіз кенішін Қара теңіздегі ресейлік Новороссийск портымен қосатын мұнай құбыржолы, Каспий теңізінің жағалауынан мұнайды халықаралық нарыққа тасымалдаудың маңызды бағыты болып табылады.

Қытай инвестициялық корпорациясы (CIC)

ҚХР мемлекеттік инвестициялық қоры. CIC негізгі міндеті - өз акционерлерінің мүддесі үшін қаржылық қызметтің тәуекелдерін азайту үшін ұзақмерзімді инвестицияларды жүзеге асыру.

“Маңғыстаумұнайгаз” АҚ (ММГ)

Қазақстандағы мұнайгаз өндіретін ең ірі компаниялардың бірі. ММГ қызметінің негізгі бағыттары: мұнайды барлау, игеру, өндіру және қайта өңдеу.

ҚазМұнайГаз Ұлттық компаниясы (ҚМГ ҰК)

100% акциясын “Самұрұқ-Қазына” ұлттық әл-ауқат қоры иеленетін акционерлік қоғам түріндегі Қазақстан Республикасының мемлекеттік мұнайгаз компаниясы.

“Өзенмұнайгаз” (ӨМГ)

Маңғыстау облысындағы негізгі 2 кен орнында жұмыс істейтін ҚМГ БӨ компаниясының екі өндірістік филиалының бірі.

“ПетроҚазақстан Инк.”

Көмірсутектерін барлау және өндірумен, сондай-ақ мұнай және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын компаниялар тобы. “ПетроҚазақстан Инк.”-тің 16 кенорнында үлесі бар, оның ішінде 11 кеніш игерудің түрлі сатыларында тұр.

Өзен-Атырау-Самара (ӨАС)

Атырау және Маңғыстау облыстарының аумақтары арқылы Ресейге өтетін ұзындығы 1 500 шақырымды құрайтын мұнай құбыржолы.

“Самұрық – Қазына” қоры

Қазақстанның қаржылық даму институттарының, ұлттық компанияларының акцияларын, мемлекеттік активтерін басқару жөніндегі Ұлттық әл-ауқат қоры.

“Ембімұнайгаз” (ЕМГ)

Қазақстанның батысындағы Атырау облысындағы 39 кенорнында жұмыс істеп жатқан ҚМГ БӨ компаниясының екі өндірістік филиалының бірі.

[illegible]

Қазақстан туралы:

Тұрғындары: 16,2 млн. адам
(01.01.2010 ж.).

Аумағы: 2,7 млн. шаршы шақырым.

ІЖӨ (2009 ж.): 15 888 млрд. теңге
(107,7 млрд. АҚШ доллары, 1 АҚШ доллары 147,5 теңге);

ІЖӨ нақты өсімі: 1,2% (2009 ж.), 7,8%
(2002 – 2010 орташа алғанда).

Ұлттық валютасы: теңге (2009 жылдың 31 желтоқсанында айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 148,36 теңгені құрады; 2009 жылы орташа айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 147,50 теңге құрады).

Астанасы: Астана (1997 жылы Алматы қаласынан көшірілді).

Дереккөздер: Қазақстан Ұлттық Банкі, ЭМРМ, ВР дүниежүзілік энергетиканың статистикалық шолуы.

Қазақстанның мұнайгаз саласы туралы негізгі деректер

• **Мұнайдың дәлелденген қоры** – 40 миллиард баррель.

• **2009 жылы мұнай және газ конденсатын өндіру** 76,5 млн. тоннаны, экспорт 72,6 млн. тоннаны құрады.

• **2015 жылға мұнай өндіру** жылына шамамен 100 миллион тоннаға (тәулігіне 2,0 миллион баррель мұнайға) жетеді деп болжанып отыр.

• 2009 жылы 12,1 млн. тонна мұнай қайта өңделді.

• **Қазақстанда 200-ден астам мұнай және газ кен орындары бар.** Негізгі ірі кенорындар: Қашаған, Теніз, Қарашығанақ.

• **Өзен-Атырау-Самара (ӨАС) құбыр жолы** республикалық деңгейде маңызды рөл атқарады: ол арқылы 17,5 млн. тонна мұнай тасымалданды, бұл 2009 жылы экспортталған мұнайдың 26 %-ын құрады.

• **Каспий құбыр жолы консорциумының мұнай құбыры:** қазіргі уақытта оның өткізу қуаты жылына 30,5 млн. тонна (тәулігіне 610 мың баррель) мұнайды құрайды. 2010 жылы

оның қуаттылығын арттыру жобасын жүзеге асыру күтілуде. Жоба 2013 жылы аяқталады деп жоспарланып отыр. 2009 жылы КҚК арқылы 28,1 млн. тонна мұнай тасымалданды, бұл Қазақстаннан экспортталған мұнайдың 40 %-ын құрады.

• **Қазақстан-Қытай Құбыр жолы (КҚК):** КҚК ағымдық қуаты жылына 10 млн. тоннаны (тәулігіне 200 мың баррель) құрайды және жобаның екінші кезеңі іске қосылған кезде екі еселенуі мүмкін. 2009 жылы КҚК арқылы 6,2 млн. тонна немесе Қазақстаннан экспортталған мұнайдың 9 %-ы тасымалданды.

• **Ақтау айлағының** мұнай жөнелтуге арналған 3 терминалы бар, солар арқылы 2009 жылы 11,1 млн. тонна немесе Қазақстаннан экспортталған мұнайдың 16 %-ы тасымалданды.

• **Қазақстанның мұнай өңдеуші өнеркәсібі** 2009 жылы тиісінше, 4 млн. тонна, 4 млн. тонна және 4,1 млн. тонна мұнай өңдеген Атырау және Шымкент мұнай өңдеу зауыттары мен Павлодар мұнайхимия зауыты болып табылады.

ҚМГ БӨ-нің активтері

- 1 Озенмұнайгаз
- 2 Ембімұнайгаз
- 3 Қазгермұнай
- 4 Қаражанбасмұнай
- 5 ПетрскҚазақстан

КазМұнайГаз
БАРЛАУ ӨНДІРУ АКСИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

"КазМұнайГаз" Барлау Өндіру" АҚ
Қабанбай Батыр к., 17, Астана қ., 010000, Қазақстан Республикасы

Тел: +7 7172 97 74 27
Эл. пошта: info@kmgp.kz

Факс: +7 7172 97 74 26
Веб-сайт: www.kmgp.kz